

310620

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 10.

జెన్నవట్టణము 1923 వ సం॥ మేనెల 12-వ తేది శనివారము

No. 36

సంపుటము ౧౦

ఈ పత్రికలో నామ సంవత్సరము, వైశాఖమాస బహుళ చ్చాదశి ౧౨.

సంచిక 3౬

అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు

ఘనమయినమందు

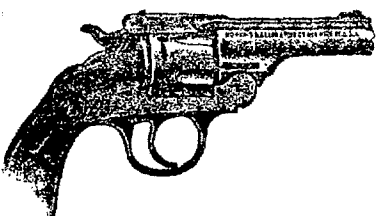
చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయమందుగాను, సకలమందులవలన మోసముగలుగను. వంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన జేశమునందంతటను ప్రఖ్యాతి నందినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఒంటిపాళ్లతోటా కుపాకి ను ప్రసిద్ధుడు
కంపెనీవాడే చేయబడ్డది. (8088)

శానావిధములగు రివోల్వర్లు ఆయతే
బిరుతోటా లు యెక్కనది [స్థాపితము ౧౮౬3 సం॥]

ధరలు
నరసము.
కేటలాగు
ఉచితము

కాళ్లము 3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరకును చిన్నవి. కేటలా పెట్టెలో గలిగినవి కూడ దొరకును.
యగ. వి. రామానుజం శెట్టి అందు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

LAWRENCE & MAYO Ltd.

(Incorporated in England)

PREMIER OPTICIANS IN THE EAST.

MOUNT ROAD - MADRAS.

మీ కండ్లను గురించి మీరు కష్టపడ నవసరము లేదు!

మీ కండ్లను పరీక్షించుకొని పురాతనమై నట్టిదియు, చాల అనుభవము గడించినట్టిదియు,
అన్నిరకములు కంటి అద్దముల సామానులు క్రయమునకు దొరకునట్టిదియు నైన

వారివద్దనుండి సులోచనములను కొనుడు

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మా ప్రకటనను చూచినట్లు తెలుపుచు వారికి
నేత్రపరీక్ష ఉచితముగా చేయబడును.

లారెన్సు ఆండ్ మేయో (లిమిటెడ్)

ప్రీమియర్ ఆప్టిషియన్సు ఇక్ డి ఈస్టు.

మాంటురోడ్డు - మదరాసు.

నూతనముగా తెరువబడిన
పట్టువస్త్రములపాపు

చైనా, జపాను, కాశీ, బెంగళూరు కంచి మొదలగు
జాగాలనుండి పలురకముల పట్టుజువీలను
క్రొత్తగా తెప్పించి ప్లాకుచేసి యున్నాము.

స్త్రీలకు కావలసిన పలురకముల పట్టుచీరలు, జాకెట్టు
జినుసులు, పావడ దినుసులు, దావణీలు ఉన్నవి.
పురుషులకు పైనవేసుకొను పట్టు అంగవస్త్రములు,
కొట్టుకు కావలసిన పట్టుగుడ్డలు, ట్రీడులు, అల్ పాక,
వట్టుకు కావలసిన సాదారకములు, గీతలది మొద
లగునవి అనేకములున్నవి.

ఒకసారి మా దుకాణమునకు వచ్చిచేసి వచ్చి ఒకవేరము
చేయకొరకము.

సత్రామదాన్ కిషన్ చందు, మద్రాసు
సిల్లు ఎంపొరియం, 31, 32 రత్నబజారు, మద్రాసు.

మహాకాళిభస్మము

డబ్బీ 8 అణాలు, 6 డబ్బీలు రూ 2-8-0

గాలికగిరి శివలింగం, గాజుడబ్బీలో వుంచబడి యు
న్నది. కొంచెము భస్మము నీళ్లతో చిక్కగాకలిపి పెండ్లుకల
బద్దలకురాచి యెండవచ్చిన యెడల రెండు నిమిషములలో
అది పుటపుట రాలిపోవును చర్మమునకు నలుపుగాని మరియే
చెమటగాని కల్గదు.

రాయల్ పండ్లపాడి

డబ్బీ 3 అ 12 డబ్బీలు రూ 2-0-0

పండ్లపాడి ముత్యములకల తెల్లగాచేసి చిరుగ్లను గట్టిపరచు
ను. రీపు, రక్తము, దుర్వాసన-పోగొట్టును.

చుండుతైలము

సీసా 8 అణాలు, పోస్టుఖర్చు 5 అణాలు

గుణావన నూనెలకల్లు తలలో యందు పోనివారికి ఇది
చాలా ప్రకృష్టమైనది. దీనిని ఆయిదాక దినములు ఉపయోగించి
చివరవరకు చుండు నిర్మూలముగా నశించును.

వికోరియాడిపో మైలాపూరు, మదరాసు

అమెరికా దేశము నందు తయారు చేయబడి

ప్రపంచమందు అంతటను అతి సుందరమైనదని

జేరు పొందిన సేష్టిమంగల కత్తితో (3)

మీరే ఔరము చేసికొనుడు

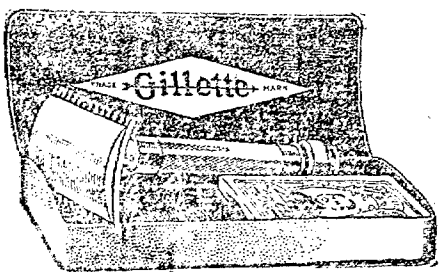
ప్రైసీ

ధర రూ. 4-8-0 లు మాత్రమే.

ఇంతవరకు గిల్టెట్ రేజరులు

రూ. 12-0-0 కంటే తక్కువ ధరకు

విక్రయించ బడలేదు.

క్రొత్తగా అభివృద్ధి జేయబడిన గిల్టెట్ రేజరు

వర 1-కి రూ. 21-8-0 అంతకు పైగా యుండును.

Gillette Safety Razor Co.,

Representatives: Muller & Phipps (India) Limited, Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon

సులభము!

మంచి గిల్టెట్ కత్తిని రేజరులో నుంచి

సబ్బు తడివి, ఔరము చేసికొనుడు.

సుఖముగా నుండును!

సులభముగా ఔరము చేయును, ముఖ

ము శుభ్రముగాను, చల్లగాను, అంద

ముగా నుండును.

అపాయము లేదు!

గాయములు కలుగ నీయకుండును, చిర్మ

మునకు మంటలు లేకుండునట్లును, శుభ్ర

ముగా వెంట్రుక లన్నిటిని పూర్తిగా

తీసివేయును.

ధర సులభము!

ధర అతివాక ఒక కత్తి (బ్లెడ్) అనేక

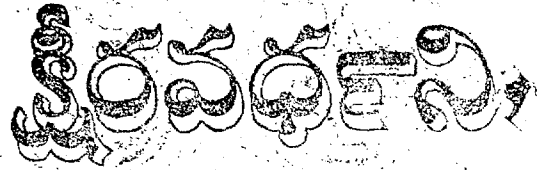
ఔరములకు ఉపయోగ పడును.

మన దేశ వుదురవస్థ

బెజవాడ

గమనింపుడు

తల్లిపాలుత్రాగు పిల్లల - ఆహారములనివ్వక
ఆయుర్వేదభూషణ శాస్త్రమువారి

తల్లుల కిచ్చిన యడల

తల్లిపాలుత్రాగు పిల్లలకంటే పోతపాలుత్రాగు పిల్లల మరణము
15 రేట్లు అధికముగ నున్నట్లు ఆ డాక్టరు ముక్తుగాడ్డ ప్రకటించి
యున్నార, గమక హరిత్య మొదలగు కృత్రిమ ఆహారముల నివ్వక

తల్లుల కిచ్చిన చనుబాలు ఆయుర్ముగ గలుగును.

దీని గుణ వత్త్యాకృత్యము. అతికయోగికాదు.

వెల రు 1-8-0. వి. పి. సహా రు 2-0-0.

మాత్రం అనేక ఆయుర్వేదవృక్షములు దొరుకును.

ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

తేలుకాటునకు ఔషధము

ఈ ఔషధము నుపయోగించినచో
గింజిలతలు మేలివమును
తీసివేసి, బాధను పోగొట్టును.
బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 0-8-0.
1-8 బుడ్డవరకు
పోటుబియ్య 0-8-0
రూ. 4 లు అద్వానీగా
కంపి న ఒక డజనుబుడ్డు
తపాలాచార్జి లేకనే పంప
బడును.

RAJVAID SRI BAMANDASJI

KAVIRAJ

1/252 Harrison Road

Calcutta.

నూతన ప చురములు

బమ్మెర పోతనామాత్య ప్రణీతము

ఆంధ్ర బాగవతము 1-కి 6-0-0

డిటో మేలుప్రతి 2 సంపుటములు 8-0-0

ఆంధ్రబ్రహ్మాండపురాణము 1-కి 5-0-0

ఆనందరంగ రాట్నందము 1-కి 1-8-0

ఆనందనిఘండము 1-కి 0-14-0

అప్పకవీయము 1-కి 2-8-0

అధర్వణకారికలు, సటీక 1-కి 1-0-0

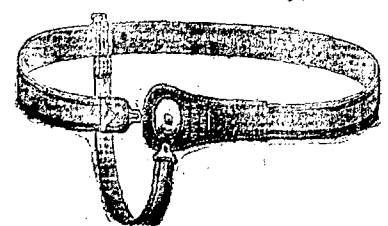
ఇంకను అనేక సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములు మావద్దదొరుకును. క్యాటలాగును చూడకోరినాము.

వావిళ్ల - రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,

292, ఎస్. ప్ల. నెట్, చెన్నై.

హరిదాస గిరి

హెర్నియా బెల్టులు

మావద్ద పసివాండ్రకును పెద్ద వారలకును ఉపయోగపడు బెల్టులు అనేకము గలవు. ధరలకై వ్రాసిన, క్యాటలాగును బంపెదము.

శ్రీ కృష్ణసు బ్రదర్స్,

కెమిస్టు అడ్మి. బి. బస్సు, 823, రంబు కెట్టిబీధి, మద్రాసు

संस्कृत-विषय-सूची

చిత్ర విచిత్ర పనులకు జేరుపొందిన వారెవరు? (*)

విశేషముగా భాగ్యవంతులను చూడము గానియేముల
 కాదు దోచుచున్నది. ఈ రాష్ట్రము లోని కాంగ్రెసు
 ప్రచారమును ప్రసారధర్మములు నీ సభలో విశేషముగా
 జేసికొంటు గానినందు. ప్రభుత్వమున కాంగ్రెసుప్రచారము
 నకు భవము గావలయును. ఇందులకు డబ్బు సమూహములకు
 మైన తీర్మానము గావించియుల దోచు. మిగిల రాష్ట్రము
 నందు భవము జేయవలసిన తిలకునిధికి తగినరూపముల పెం
 టనే జేసికొంటు గానినందు. ఈ రాష్ట్రమునుండి లెవరు స్వ
 జ్యునిధికి సమూహజేయుట కీ సంకల్పము చేయియ రావలె యు
 దెలియుచున్నది. ఆ విషయము సభ్యమేయైన యుక్తము
 గాదు. ఈ రాష్ట్రములో కాంగ్రెసు ప్రచార మక్క
 రలే భవమున నెడల డబ్బును సమూహ జేయవలెనవును. ఈ
 రాష్ట్రములో కాంగ్రెసు ప్రచారము జరుగవలెన తీర్మానించుకొ
 నలేదని తలంచెదను. కాంగ్రెసుప్రచారము జరుగవలెన నన్ను
 డబ్బులేకుండ జరుగునా? మిరాష్ట్రములో కాంగ్రెసు ప్రచార
 ముకొరకు యితరరాష్ట్రములు డబ్బురంపున తలంచెయ్యుంటిరా?
 ఏదోకటివుగాని, ఏదోకటిగాని వచ్చియెడల సాయముజేయ
 వచ్చునుగాని కాంగ్రెసుప్రచారమున కేరాష్ట్రములును మిగుల
 సహాయమును జేయవలెను. భవము ప్రభుత్వములో స్వరాష్ట్ర
 ము కొరకు పోరాడుచున్నాము. స్వరాష్ట్ర
 ములో ప్రభుత్వమున నేర్చుకొనవలసినపాఠము
 భవము భవము. ప్రభుత్వమున నుంటున్న భవము భవ
 టును తయారుజేసికొని, భవమును చేసికొనవలెనోయని
 మేని భవము స్వరాష్ట్రమునకు తగియుండదు. కావున యిక్కడ
 జేరినవారందరను వచ్చువెదికొని కాంగ్రెసు ప్రచారమునకు
 తలకు డబ్బు చేకూర్చుకుని కొరకున్నాను డబ్బు నియంత
 రునని మిగిలినకారు. కేళరాష్ట్ర చరిత్రము నీయవల
 యును. కావున తమిళము తెలిసినవారిని తెలియనివారిని అందర
 ను కాంగ్రెసు ప్రచారమునకు భవము నీయవలసిందిగ కొర
 చున్నాను. మిగుల భవముసంకల్పగాని ప్రచారములు పరిజేయవ
 లకు. డబ్బుమునుండ యేమైన పరిజేయుచుకొనవలె నన్ను
 ఒకవేళ జేసినను అది యెమూల్యమైనది గానేరదు. ఇతరరాష్ట్ర
 వచ్చుముల్లి యివనిని కొద్దిగ జేయవలెనవలె యెక్కువకుగా
 నేరదు. ఇదేపరి జేయవలెన గావలయును. అందుకు వారి
 కుటుంబముల పోషించిగానివా రేద జేయవలెన మిగు
 కానునొల్లం యని నకు గడంక ను. నిగ్మా
 రాష్ట్రమునకు గడంక ను, కానున ను భలకు
 వెల్లి. ఈ వెల్లిగ యేకుంటినను, దేమి చేసినను ఏలే కాంగ్రెసు
 నిధిమాత్రము పూర్తి కనులయును కాంగ్రెసు యీ సభ్యుర
 మున భాగ్యధానులు కంగీరించి యుండుననిగా జేయవలె
 కంగీరించునను. కాంగ్రెసునకు వినినకు తీరిన మార్గము
 తిరుప్పూరి. భవము. ఈ సంకల్పము యీ రాష్ట్రము 10 వేల
 ముగ్గుర మిగుల నితిర్యునించుదేను. (6 వేలని పది) కే
 2) ఎన్నివేలైను కొద్దిముల్లిమేల కున్నది. ఈ ముగ్గుర ము
 యినినియని యీ రాష్ట్రములోని కాంగ్రెసు సంఘము జేయ
 వలను. ఇక్కడ సమావేశమైనవారిలో ఏకమైయును భవ
 నిధ్యుక్తమును బాగుగ గుర్రెటింగియెడల సమావేశము కొంత
 ముగ్గురను ఫలవంత మయేనని చెప్పవచ్చును. కావలెనేమియును
 ఈ నిధ్యుక్తమును గుర్తించి ఈ మిగిలిన 20 వేలములలో ప్రితి
 భవమును జేయవలెనని నమ్ముచున్నాను
 ఈ సభకు వచ్చిన భవములో మిగిలిన డబ్బుతో పూడకు

యెడల యిచ్చుట కేలేందైన భవిష్యత్తును తెలిగేటట్లును అందరను
ఆ మొత్తమును పూర్తిగాను యథాకా క్తి పాటుబడవలయును.
ఇట్లుగాను నీదేశములో తీర్మానములనే ప్రయోజనములేను.
తీర్మానములనేయుట నిరంతరం విరమింపవలయును. తీర్మానము
ల నందరునుడే అంగీకరించినంతమాత్రము కాదు. తదనుసరముగ
కార్యాచరణ యుండవలయును. కావున తలవ స్వరాజ్యనిధి
భవమున కనుక జేయుటకు ప్రబల ప్రయత్నముల జేయుట
తీర్మాన నిర్ణయముకొనెదరని నేను నమ్ముచున్నాను.

చిత్తశుద్ధిగల ప్రచారకులు కావలెను

ఇకను లేదవలయును వాగ్విమలములేకడ కావలెను
నంతను పుణ్యక్షేత్రముల గడుపునట్టి ప్రచారములు గావలయును.
వీరలు హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రివిషయమై యెట్టి సంకే
తము లేనివారలగు నుండవలయును. స్వరాజ్య మెట్లుండవల
కావలెనన్న వో యీ మైత్రి తో కావలెనని
గాంధీమహాత్ముడు చెప్పెను. నీవు హిందువుడవై, మహమ్మదీ
యునియెడ ద్వేషముండి, ఆ హిందును ఏదేమిటంటివేని కాం
క్షాను క్రవారముగ నుండుటకంటె అవలంబించు యుక్త
ము. నీవు మహమ్మదీయుడవై హిందువుడై నేనిధమైస్ త్వ
మగుండినయెడ, కాలగెనులోగాని కిలాఫతులోగాని కభ్యు
ధుగ నుండుటకంటె వైఖరిగల యుక్తము. ఆ తరహిందూస్తాన
వార్తలను పత్రికలలో జాతుట కిష్టముండి, చదివినపుడు భయ
పడితి నేని, కాంక్షానులో తేరకుండుట
యే యుక్తము. నీ జాతి వారి దేశో విధమగు
దుష్పరిపాలనను కన్న క్రమరహితపాలనమే యుండవలెనని
తలచునెడల కాంగ్రెసులోగాని స్వరాజ్య సేవలోగాని యుండ
వలెననియు. మహారాజు దుష్పరిపాలనను నే సహించలేనియెడల
స్వరాజ్యమునకు పనిజేయవలయును. ప్రస్తుత విశ్వంభలములనుండి
తెప్పించుకొనవలయును. ఏమియు కష్టములేకుండ తప్పలు లేకుండ
జేయు నేర్పుపరిపాలనను జేయవలయును. హిందువులైన మహమ్మదీ
యులైన క్రైస్తవులైన యెవరధికారములో నున్నప్పుడు
వారి దుష్పరిపాలనను సహించవలయును. ఇట్టికష్టములున్న
విగత? ప్రస్తుత పరిపాలనమే యుండవలెనన్న వో నీవు స్వరా
జ్యమున కర్హుడవుగావు.

హిందూ మహమ్మదీయమైత్రి

ప్రతివారము రాత్రి 8 గంటల నాకర షాట్ల
కుకొనువాకు నైతము హిందూమహమ్మదీయమైత్రి లేనిదే స్వ
రాజ్యము బాంధవాలమని అంగీకరించుచున్నాడు. పంజాబులోనా
కరలోనాకర షాట్లకుకొనుహిందువులను మహమ్మదీయులను
గూడ హిందూమహమ్మదీయమైత్రి లేనిదే స్వరాజ్యమునందయ
జాలమని అంగీకరించుచున్నాడు. ఏదే యీలోపలే అన్యోన్య
సంఘర్షాయమునికడవలెనని వారు కోరుచున్నాడు. అంతు
లకు ప్రస్తుతపరిపాలన ముండవలయునా? కులతాత్మక పుష్కరిం
పబడి పూర్వమాతృకము లన్నియును మరలనుకు వచ్చుచున్నవి.
దేశమొక్కచుమహమ్మదీయులు తమ కట్టికనమును గనుగొను
చున్నాడు. కుడిదొంగిని లాభములేదని హిందువులను గ్రహిం
చుచున్నాడు.

ఇట్టిరీతి పంజాబునివాదము బయలుపరిచి, దక్షిణగ్రామము
గూడ పంజాబులోను అగ్రాలోను జరుగు అల్లడలు తల్లడిల్ల
జేయుచున్నవి. మలబారులో అల్లడలు బయలుపరిచినపుడు
కు సముదానిలో నెట్టి సంబంధములేక వేరుగ నుండ
వలెనని గాంధీమహాత్ముడు చెప్పెను. అట్లే యిప్పుడు
గూడ యీ పుష్కరికాణ సమయములో మీరు పం
జాబుమాటగాని, హిందూ మహమ్మదీయ సంఘర్షణలు జరుగు
మరియు క్షయముమాటగాని తలపెట్టగూడదు. ఈ రాష్ట్రములో
కాంతముఖవిధియును ప్రబలజేయుటకు మార్గము ఆ తరహిందూ
స్తానవార్తలను వివరముడచి ఇట్లుగా దూదికుట్టకొనుటలే.

మతాంతరీకరణము

మతాంతరీకరణముల కలన కొందరు ఆందోళన చేర్చు
దును. కొందరికి అవసరము కాదా యని చెప్పుచుచుండురు. పం
జాబులో మలబారులోను, మలబారులో పంజాబులోను
యు వివరములు చిత్రముగ నున్నది. ఇదివరకు మహమ్మదీయులగు
నన్నవారు హిందువు లగుటకలన హిందూజాతిబలమునున్నద
ని చాలుమంది హిందువులు భావించుచున్నాడు. కాని యాపని
బ్రిటిషు పోలీసుస్టేషను రక్షణ కేంద్రం జరుగుచున్న
దను నీర్దురు గమనింపవలయు నని నేను కోరుచున్నాను.
పోలీసు స్టేషను అల్లడలు జరుగుటకంటె అవసరకాలము యీ
పని మనము జేయవలయు. పోలీసు స్టేషను యేమిట అల్లడు
లకు కాదిచ్చినను కుడికాంక్షమును అపివేయవలసికే. ఈ కుడి
కాంక్షములను అల్లడులు జరుగునని భావించి మేజిస్ట్రేట్లు అపి

వేయమని ఆ తరహిందూస్తాన వార్తలను అపివేయ వలసి యుండును.
పోలీసు స్టేషను మేజిస్ట్రేట్లు యొక్క అనుభవం ననే మ
నము హిందూమతమును బలపరచుకొనుచున్నా మని మీరిపు
డంగీకరింపవచ్చును. ఇది అసహాయోద్యమమే ఇదివరమే
నిజమును మతాంతరీకరణములననే మరము బలపరచునని
మీరు భావించుచుకొనవలయును. ఇంతవరకు యెట్టి అల్లరి
తేకుండ మానముగ హిందూమహమ్మదీయ మతాంతరీకరణ
మాత్రం నిజమైనది నేను నమ్ముదను గాంధీమహాత్ముడు ప్రారం
భించిన నిర్భయము మతాంతరీకరణ భావము
నేతరయు (ప్రకాశించెదను. నేలకుజేల మహమ్మదీయులు
తమ తమ కరముల ననన్వీయించుచు, వారలను గాంధీమహా
త్ముడు హిందూమతమునకు మార్చెను. హిందువు లనేమిట తమ
మతమునే బట్టియుండినను, చారిత్రాత్మకముగా మతాంతరీకరణ
మాత్రము మార్పుకల్గెనని నేనంగీకరించెదను. ఈ మతవైషమ్యము
లు, ఒకే దేశపును వేర్వేరువేర్వేరుల కచ్చుటకలన, నిజమైన
మతాంతరీకరణములు గాంధీమహాత్మునియొ, మతాంతరీ
యనన వలయును.

విప్లవప్రదేశమున కాంతి

ఈ రాష్ట్రములో మహమ్మదీయ అధికముగ నున్నాడు.
వేగవేగ అధిక జీవితమునకు మూలాధానము. వారే కర్మకాండ
దాతలు, కిష్టులు, యితర ప్రకారములు. మనము నుభయము
నుండవలెనన్న వో హిందూమహమ్మదీయులు అన్యోన్య సహా
యము గల్గియుండవలయును. నేను తెలుసుకొను సత్యములను
గ్రహించవలసికదిగా మిమ్ములను గోచెదను. ఇచ్చటనుండి వహ
మ్మదీయులను యింగ్లీషువోటుకు బోవునట్లు చేయవలయు.
ప్రభుత్వమునా కెంతమందిని అందహాసులకు బంపినను యెంద
రను ఉరితీసినను యీ జాతి సంతరింపజేయవలయు. మానెకొలు
దేశము విడిచిపోవునట్లు జేయుటకు యెప్పుడిదిని చేరకాదు.
ఈ విషయమును మీ రంగీకరింపవలయును. ఇంగ్లీషు విష
యము బ్రిటిషు ప్రభుత్వము మిమ్ముల రక్షించుటకు సర్వ
కాలము నిచట నుండవచ్చు. మీరు బ్రిటిషులను, మీ కిష్టులు
బ్రిటిషులను, బ్రిటిషువారలు మీలో కాంతి గుడుడుటకు
యెల్లకాలము నిచట నుండరు. కావున మనము నుభయముగ జీవించ
వలెనన్న వో హిందూ మహమ్మదీయులు వికారము లేకున్న
కొనవలయును. ఈ విషయమున గత విప్లవము మీరు పాఠము
నేర్చును. మీరు నిజముగా కష్టములో నున్నపుడు విదేశీ ప్రభు
త్వ మెట్టిసాయమును జేయవలయు. ఒక గొప్పలాటి జరుగు
నపుడు వైస్రాయిగాని ఆ య నైస్రాయిగాని సాయ
మునకు రానేరవు. ఒక వేళ కచ్చివను కుడుకుచ్చి క్షింపబడి
లేక కుడిదొంగినుటకో యిచ్చియును. కాని మిమ్ములనుగాని
మీ సోదరీమణులనుగాని రక్షించవలయు. ఇట్టి క్షింపన సంకో
పమేమియు నుండవలయు. ఒకసారి కచ్చి హిందువులనో,
మహమ్మదీయులనో క్షింపి తెల్లరికా యని యింగ్లీషు సారి
దీచుకొన్నపుడు అల్లడలు జరుగుటకంటె నుండవు. విదేశీయు
లుకచ్చి తప్పుజేసినవారిని క్షింపి తెల్లరియెడల వారు రాగడ్డె
డుములు మరలకొచ్చును. మీరును మీ సోదరీమణులను మరలక
దురకొన్నాడు. కావున అన్యోన్య సేవ యొక్కదిననే నుభయము
చేరకాదు. అందరను ప్రేమించుచు మంచిగనుండి, యితరుల
కట్టికన జేయకుండ నుండవలయును. ఇంగ్లీషువిషయము నిభుజ
కరాక్రమము కలన స్వీయగౌరవతనము జేసికొనుచుండ వల
యును. ప్రభుత్వము అంగలము నున్నయెడల యేరిని, భయపడ
వలెననియు. కావున సోదరీమణులారా, సోదరీమణులారా, విదేశీ
యమైతినికది, విదేశీయరక్షణనుపోనాది, ప్రేమచేరను, ల
ములేరను బలమును సంపాదించుకొని నుభయము బొందుదు.

ఉపసంహారము

ఇంతటితో నేను అపివేసెదను. ఇంకను విషగోచరమైన
జోషాగాదు తెల్లరికదు. ఇందరంబేయేమిటో విషగోచరమైన,
మహాత్ముని పుత్రుడే మిచేర్చునో
విషగోచరమైన అయినను గాంధీజీ యుభయస్థియను మీరు
క్షిప్తుతో విన్నందులకు వందనములు. ఏదే కాంగ్రెసుభవమును
చేరకాదుదని మార్గము నేను నమ్ముదను. మీలో ప్రచారములు
బయలుపరి జేయుటకు పోవలయును. మీరు హిందువులను మహా
మ్మదీయులను చాలకష్టముల బొందిరి. మానెకొనాదరకుటతో
దు హిందువులు గూడ రంధల కొలది జేయబ
డు బోవలయును. మీరు గ్రామీణ కార్యక్రమము సా
రము దబ్బుకు కనూలుజేయదు, ప్రచారములను జేర్చుచు, వా
లకట్టికన సమకూర్చుచు, పనిజేయుచుండిన యెడల కానన
సభా బహిష్కారముకొనెదరనిగాని, పోలీసు స్టేషనులకు
కట్టికనగాని ప్రకృతియే అక్కరలేదు. మీరు క్షిప్తుతో
విప్లవములకు మరల కుండము లర్పించుచున్నాను.

మంచి తెలుగుము! త్వరము!!

ఆ మూ ల్ని గం థ ము లు

15-5-1923 వరకు మాత్రమే

ఆంధ్ర గం థాలయములకును
దేశీయ వైద్యులకును మాత్రమే

న గ ము వె ల లు

ఆంగ్లము వైద్యులకొరకు రూ. 4-0-0	సగము రూ. 2-0-0
ఆంగ్లము వైద్యులకొరకు రూ. 3-0-0	సగము రూ. 1-8-0
ప్రసిద్ధాంగ్లము వైద్యులకొరకు రూ. 1-0-0	సగము రూ. 0-8-0
ప్రసిద్ధాంగ్లము వైద్యులకొరకు రూ. 0-12-0	సగము రూ. 0-8-0
సంపూర్ణరామాయణము 6 అంకముల	రూ. 1-0-0
తనీకృతములు	రూ. 0-12-0
అమృతపురిన	రూ. 0-12-0
(బంగారినవలకు తెలుగు)	రూ. 0-8-0

నేతుబ్రదర్సు, మైసూరు,
మద్రాసు.

నోటీసు

మద్రాసు, మాంట్యూరొడ్డులో 185వ నెంబరు
భవనమునందు మూ బేషధ కాలకు లెలిఫాను
వనలికూడ ఏర్పాటు చేయబడినది. కాన మాతో
పనియున్నవారు మా హెడ్ ఆఫీసుకు లెలిఫాను
చేయ నవసరములేదు. 1164 నెంబరును పిలువ
వలెను.

మేనేజరు

ఆంధ్రాయుర్వేదిక ఫర్మసి లిమిటెడ్

మీరు

దేశారోగ్యవిషయాభివృద్ధి
తెలుపు

కామశాస్త్రమును

పుస్తకమును కని, విని, చూచియుండురా
లేదా,

ఇప్పుడే మాకు వ్రాసిన రసాయనగ్రా
ఖర్చులు లేకయే పంపెదము.

వికాసము:-

ఆతంకనిగ్రహ బేషధ కాలయము

25 (రాష్ట్ర, కడరాసు.

Vital Essence of Life.

The discovery of the most Potent Natu
ral remedy. The Essence of Life is a blessing
to the suffering humanity. All ailments acute
chronic, obstinate, so-called incurable and
those given up by the doctors and physicians
as hopeless are guaranteed New Life, Positive
Cure, Radiant Energy, and Perfect Health
through smelling of this Marvellous Essence
Price for a month's use Rs. 2/6. Order must
accompany the remittance and history of the
ailment.

Guddanti Seetharamiah, B.A., (U.S.A)

Sole Agent, Perala, Chirala Post,

GUNTUR DISTRICT

సుప్రసిద్ధినిఖిలభారత వర్ణియ వస్తుప్రదర్శనములలో నొసగిన బంగారు పతకములు

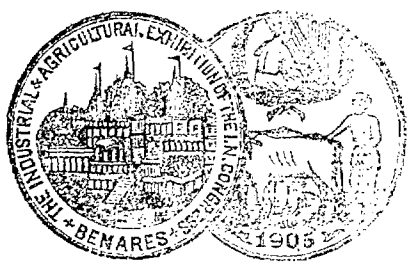
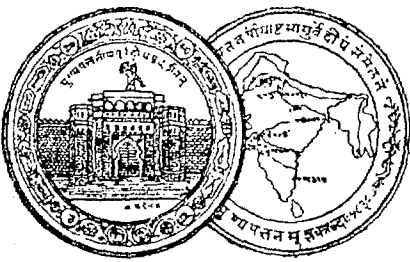
పూనా 1917

బొంబాయి 1904

కలకత్తా 1907

గవ్వాలి 1905

కాశీ 1906

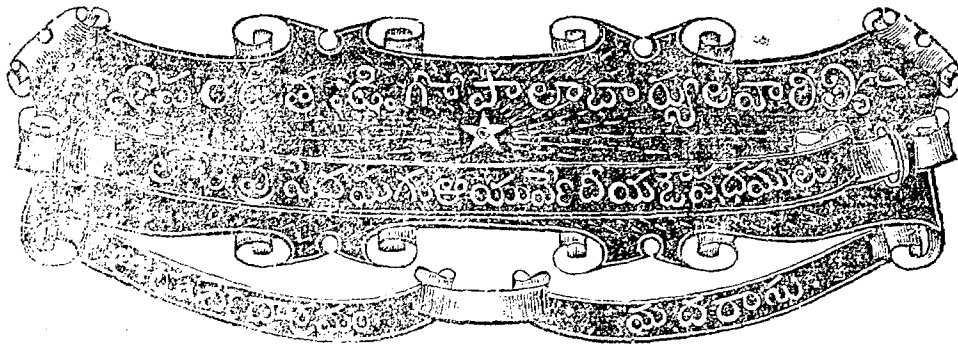

కలరా - కలరా

లోకప్రసిద్ధిగాంచిన

శెట్టు 1-కి 0-12-0

వేగు - వేగు

లోకప్రసిద్ధిగాంచిన

పెద్దశెట్టు 1 కి రు 2-2-0

అబలాసంజీవని (యువతులగు స్త్రీలకు సంభవించు మూర్ఖలకు నిర్ధాపకము)

పలువిధములను వికారములను బలహీనమును, కాళ్ళచేతులకు కలుగు కంఠములను ఉక్కిరి బక్కిరి అగుట అపసౌర్యలోకమును గుండెలు కొట్టుకొనుట పారిపోవుట కడుపులో నంతటను నుట దయ్యమువలెను దానివలె పరుండుటను అకలి లేక పోవుటను మూర్ఖలకు కడుపులో బంధించి తిరుగుట మాన్పును, వైద్యముగల గర్భిణీ స్త్రీలకు కూడ నుపయోగించవచ్చును. దీని శెల బుడ్డి 1 కి 1-12-0

భృగువటి

శైగరోగములకు సంజీవని

మూత్రమార్గమునండి చీమవలె ప్రవించుచుండెడి శెల్ల శైగ, పచ్చశైగ, రక్తశైగ, నీరుచురుకు శాశ్వరణము మూత్రము బొట్టుబొట్టుపడుట మాటిపటికి మూత్ర : గర్భము నము చేయుట పొత్తికడుపు నరములు విగతములు మూత్రము కచ్చిపట్టు అనుమానము గావుండుట యిటువంటి లక్షణములు గల శైగరోగములు మొదలంటి నివర్తిచేయును. దీని శెల బుడ్డి 1-కి 1-12-0.

ప్రమేహభంజని

మధుమేహము బహుమూత్రము అను మూత్రవ్యాధులను బోగొట్టి ఎట్టితాపస్థూనైనను రోగికి శ్రమ నివారణమును కలుగజేయుటకు నిర్ధమచేయబడియుండు నిరుపద్రవకరము నిశ్చయమునైన మందు ఇది అని ఈ యావదములను గుణముగాంచిన గొప్పవారసేతులు కృతజ్ఞతా పూర్వకమున నొప్పుకొనుచున్నారు. 10 రోజులందు రు. 3-0-0

వృష్యయోగ

ధాతువులను శుక్రమును బలపరుచును విద్యార్థులను బలహీనులను మిక్కిలి బలమనిచ్చును ధాతువులను వృద్ధిచేయుట యందు అమోఘమైనది. మెదడుకు బలమనిచ్చును. స్వప్న స్థలములను నిలుపును. శుక్రవృద్ధిచేయును. శుక్రదోషములను పోగొట్టును. నరములను బలపరుచును నపుంసల దోషములను అపుచేయును. రక్తమునకు, మాంసమునకు, ఎముకలకు మంచిబలమనిచ్చును. టిన్ను 1-కి రు 1-4-0

మాతులుంగ రసాయనము

గర్భిణీ స్త్రీలకు సంజీవని

గర్భిణీస్త్రీకి గలుగు వాంతులు, వెక్కెళ్లు, బలహీనత, పోమరితనము, అజీర్ణము, కలనోష్ణి, చిక్కిపోవుట, ఎడమ ప్రక్కన నరములు భాధించుట వ్యాధ్యములు కొట్టుకొనుట, చిక్కిళ్లుకండ్లులానికీపోవుట అన్నియు మాయము చేయును స్త్రీలు గర్భముగరించినది మొదలుకొని ప్రసవించువరకు విడువక నేపించిన ఎట్టిభాద కలుగక నుభవనము చేసెదరు దీని శెల బుడ్డి 1-కి రు. 1-12-0

సిద్ధగంధక రసాయనము

కుష్ఠవ్యాధులను శాంతిపరచుటయందును రక్తశుద్ధిచేయుటయందును దీనికింగల ఆత్మశుభ్రతను గుణమునబట్టి చర్మవ్యాధులు కొద్దితోజు నీ యావధము నేవచే నివారణమగును. 7 దినములువందు రు. 3-0-0

చ్యవనప్రాశన

ఉబ్బసము దగ్గులను తీయదగ్గులను సామాన్యపు పొడి దగ్గులను రొమ్ముగడికములను కఫము శాస్త్రీగానుండుటను నివర్తిచేయును రొమ్మును పూపించుటకు బలమను కలిగించును. తీయరోగ లంతిటివారికి సుమాపుష్టిని కరీరమునకు కల్పిని గలిగించును. వాఱురు వృద్ధులుగూడ నేపించవచ్చును. టిన్ను 1-కి 3-0-0

జంబీర రసాయనము

నోట నీళ్లుగుట, తలతిరుగుట. రొమ్మునోట్టి రొమ్ములోమంట, కడుపులో త్రిప్పట, వాంతియుగుట, పసరు వెళ్లుట ఈ మొదలగు వైకల్యవికారము మిగుల మంచిది మరియు వైద్యాత్మకములకు మిగుల గుణకారి. శెల బుడ్డి 1-కి రు. 0-10-0

ఆళోకవటి

బురుగులలను బోగొట్టుటకు గర్భిణీయమైనది. బురుగుల ముట్టుబట్టును మాన్పును బురుగు క్రమము జారిచేయును. క్షేత్రకర్తకు కుసుమములను దూముచేయును గర్భాశయప్రణయములను నాన్పును. గర్భసావధనకాళములను రావచ్చును. గర్భాశయమునకు, బలము నిర్బును. రక్తదోషములను నిర్మూలముచేయును. ఈ యావధరాజము చే సత్సంతానమునకు అమృతముమంటిది. దీని శెల బుడ్డి 1-కి 0-14-0

రక్తశోధక

సవామేహములచేతను రసాధములచేత యింక ననేక కారణముల చేతను చెడిపోయిన రక్తమును శుభ్రపరుచును. కురుపులు, చీడ, తామర మేహపొడలు మొదలగు వానిని నిర్మూలముచేయును నోటిపూకలను అపుడప్పుడవచ్చు కండ్ల కలకలను బోగొట్టును. శెల బుడ్డి 1-కి 3-0-0

నారాయణ తైలము

కడువారములు, చచ్చువారములు, కళ్ళనొప్పులు, వాపులు రోగివారములు వారిసామాన్యనొప్పులు దీనిని పైకె రుద్దుట చేత నిర్మూలమగును.

సిద్ధశూల సంజీవని

శూల నొప్పులను చిరకాల అజీర్ణములను, వాంతులను బోగొట్టును. మెడ్డిపక్క గలుగు కాగపుశూల కిడితె శూలముమంటిది. అజీర్ణములను శూలములను పోగొట్టి కరీరమును రక్తమును పెంచును. దీని శెల బుడ్డి రు. 0-14-0

ప్యాకింగు పోస్టుఖర్చుప్రత్యేకము క్యాటలాగు ఇనాం

వైద్యరత్న పండిత, డి. గోపాలాచార్యగారి

ఆయుర్వేదాశ్రమము

41 అచారప్పనోపి. జి. టి. మదరాసు.

తంజివిలాసము

పండిట్ - మదరాస్.

మించిపోవును!!

తగినతరుణము

1-5-2019

ఇప్పుడు దయించిన భేదాభిప్రాయములవలన మహాత్ముని
 యొక్క వాటిల్లిన నాశాన్ని ను యిట్టి పరిస్థితులు ప్రత్యేక జాతీయ మ
 హాజన సభలవలన జక్రబంధునా యని యోచించవలయును. ప్రత్యే
 క మహాజనసభ భేదాభిప్రాయముల నంగీకరించేసి, ఇరుకటల
 వలన, విశ్రమము గూర్చుకొనకా? పుడోకపోట నుండిన,
 దోషభమును వేరొక వో ప్రయోగించిన
 లాభమేమి? దాను నె ప్రయోగింపబడునను
 కాననసభలకు బోషలయునని మూర్ఖపుబట్టు బట్టియున్నారు.
 గయ కాంగ్రెసు తీర్మానముల వీరికాంతయు సంకోచములేక
 తీర్మానముగా జూచుచున్నారు. గయ తీర్మానమున మహా
 జనసభ జరిగిన మరుసటి దినమునుండియే వీరలు, ఏతొ సభా
 తీర్మానముల కటబుచ్చి తామును తమ యనుచరలును, స్వరా
 త్యవత్తుచును నామమునదాల్చి, కాననసభలకు బోలుట యర్హ
 యులు సల్పడోదంగిరి. జాతీయమహాసభా ప్రతిష్ఠకు భంగము
 ల్పించ వీరణుమాత్రమున జెరుచుటలేదు. అట్టి వీరలు, ప్రత్యే
 క మహాజన సభా తీర్మానముల మూలము చాటింతురను నమ్మక
 మిక్కడ? కాననసభా తీర్మాన మచ్చట విజయముగాంచిన
 ముదల, ఆ సభా తీర్మానమును వీరు చాటింపరు, ఆ అలహా
 బాదు నగరమున ముడిచెట్టుబడిన సంది నియమానుసరణి కాననో
 యునకు వలయు సాధనములు సమకూర్చి యుభయపక్షముల
 బాటుడలయును గా. నూననతల ట్టు గానింప తోడ్ప
 రలేదు సరికదా. సంది స్థితి కాలమునైనను కాననసభా ప్రవేశ
 కత్తుములు విడనాడలేదు. దానినిట్టి వారల మనబులు కాన
 సభా ప్రవేశముంచే లక్ష్యముగట్టు గన్పట్టుచున్నది. వేరొక
 వార్తకమును వీరికి చుచియుటలేదు.

ఇతిచగా, ప్రత్యేక మహాజనసభ జరుగ ప్రయత్నిం
 చుండును, తీర్మానితములు వినిపించుటయునూడ యుది
 త్యేక మహాసభయందు నూడ కాననసభా బహిష్కరమే,
 జయముగాంచురు భీతి వీరికి జూడమియుండకొవు. ఆకారణ
 వనే దాను ప్రవృత్తులు. ప్రత్యేక సభాప్రవృత్తులు విర
 మించి యుండును. ప్రత్యేక మహాజనసభకు ప్రతిఘటన పెచ్చు
 నుటలు జూచుకొనక విచిత్రవిధానమును నూచించి యు
 ర్వాచువేళునకు సత్వివరణకాలంబుంజూరి. కాన
 ప్రత్యేక మహాజనసభా సమావేశము గనుపొందెను. ఏ
 భాగవతులు చాటింతురు నట్లయే, పట్టులెను కాన

నగరాలలో బోసలెనియే వీరి సంకల్పము. ఇతరులు మొన్న నెహ్రూగారుగావించిన ప్రసంగములను పరిశీలించి, ఈయనకు కరుణను ముందెన్న దైనను రాజీతురుగుని కలం చుట పెరియయ్య, కానకసభా ప్రసంగమున కనుబొమగాని నీ యుభయకరులకు సమాధానము యిచ్చుట యసంభవమని యు, నెహ్రూగారు కెట్లకేట ముగించినది తెలియజేయు. కానకసభా ప్రసంగమును పరిశీలించి కృష్ణమూర్తి చున్నాడు శ్రీమన్ రాజగోపాలాచార్యులుగా కప్పడే ప్రతిక్రియల బయోగింప మొదలుపెట్టిరి. మేయి రెండవతేదిన తిండివమున సభ్యులగుట ఆచార్యులుగారు, ఎంతటి దౌర్బల్య గోరినను, మెట్టి ప్రకల్పనను బల్కినను ఓట్ల నిర్వృద్ధి బోధించొచ్చిరి. రాజీతురుగునకు యాశ్రయ ఆచార్యులవారికిలేదు. దాను నెహ్రూగారు ప్రభుత్వం యంతరంగిక భావము కట్టుట, ప్రత్యేక మహాజనసభ జరిపి, యుభయకరులకు సభ్యులు గూర్చి పెంకుట వృథాప్రయత్నము. ఇంకను ఇట్టి ప్రయత్నము జరుపును రాజీతుని ప్రాబుల్యాదులు కాట్టుట్టి లాగుచుండ, మారబట్టి వేలాడునట్లుండును. కానకసభా మోహమున దగిలి యందువారల సభలకు బోసలెనియే చుంచుచు. మితవాద వాయువులకు వలె కానకసభా నిరర్థకత వారలకప్పుడే తెలిసికచ్చును. తరువాతివిగానియలకు రాదు. శ్రీ రాజగోపాలాచార్యులు, ప్రకాశం వంతులు గారు, శ్రీమతి సరోజినీదేవి, రాజేంద్రప్రసాదు, ఆస్సారీగారు ను గూర్చి కాంగ్రెసు జరిగినవాటినుండియు, సభ్యులు యును నెహ్రూని వారి యభిప్రాయము వినియోగించిమాచిరి. కాని కాంగ్రెసు లేకపోయింది. దాను నెహ్రూలు, కానకసభలకు బోయినవని దమకట్టును పీడలేదు. తుదకు ప్రాజములు విసిగి, రాజగోపాలాచార్యులుగారు రాజీతునికట్టును విడనాడి, ఓట్ల నిర్వృద్ధి ప్రచారముచేయ మొనరించెట్లు గన్పట్టుచున్నది. ఎట్లులైన సంఘీభావము జేడవంద గాపాడవలెనో, చింతలే దాను ప్రభుత్వం గలదేనీ, సభ్యులదివరకే గుదిరియుండెడిది. ఆ ఆస్సారీ మున్నగువారల, సభ్యులకట్టును లిడివరకు ఫలించి యుండెడిది, కాంగ్రెసు కట్టికట్టును ముట్టగొట్టి యైనను కానక సభలకు బోస సభ్యులై యున్న వారలతో సభ్యులు గుదురు తెట్టుకే సభ్యులు గుదురుకొనవలసి ప్రత్యేకమహాసభ గావలెను.

ఇట్టి సరిస్థితులలో ప్రత్యేకమహాజనసభ యెట్లు జోడవడగలదో తెలియుటలేదు. ప్రత్యేక జేతనుమహాసభ యన్న యెంతయో భయము కావలయును. కొన్ని నెలలు కృత్రిమకాల యును. అంతవరకును, ఆ కాంగ్రెసునుండి యేమి యూడి పడునోయని గుటకలు మొగుచు జూచుచుండుట యగును. కాంగ్రెసుచుంతయో మూలబడును. ఇదిగాక కాంగ్రెసువిధానము బనికిరాదును వారలందరకు, ప్రత్యేక మహాజనసభ లేక జేయగలము. ప్రత్యేక కృత్రిమకాలకై, ప్రజల తమ అభిప్రాయముల మార్పుకొనవలయు. అట్టి కాలము జెల్లిపోయింది. ప్రజలకు కానకసభావై మోహమావలయు లేదు. ఉన్నవన్న కట్టికే నెహ్రూతో వాటి నిరర్థకత పరిశీలన స్పష్టమయింది.

అదియును నాక, ప్రజలలో మధ్య నూతనభావము లుద్భవమున గూర్చియును వాటి మహాజనసభా తీర్మానములు, జెంతులసిచ్చింపుడే ప్రత్యేక మహాజనసభల యవసరము. గూర్చి కాంగ్రెసు లెరిగి యెంతకాలమోగాలేదు. ఈ స్వల్పకాలములో ప్రజల అభిప్రాయము తెల్లమార్పును జెందినట్లు గన్పించును. మరియు కానకసభా ప్రవేశమును గూర్చియే ప్రత్యేక మహాజనసభ జరగవలయును గదా ఈ సమయమై ప్రజల అభిప్రాయము లభిమానమైన మార్పుజెందలేదనుట స్పష్టము. కానకసభా బహిష్కార మహాయోధ్యమమును మూలస్థంభము కానకసభా బహిష్కారమును విడనాడి, ప్రజలసహాయోధ్యమమును భూస్థాపనము జేయవలయు. ప్రత్యేకమహాసభ సమయమునను నియోగియే భ్యుచుగును. ప్రజల సహాయోధ్యమ విభ్వంసమునకు వోట్లచ్చుటగల్గి కానకసభా ప్రవేశము నామోదించినగాని, యెత్తి భాగ్యమును దాను తప్పుకులు వాటింపరు. గాన ప్రత్యేక మహాజనసభ నిర్వర్తకము. ప్రత్యేక మహాజనసభ సలహా ప్రయత్నములు, ఇట్టి మహాసభ యుభయపక్షములకును నెహ్రూగారిని కనకాభిషేకము జేయునని, గుటకలుమొగుచు గూర్చుండుటకంటె, కానకసభలకు బోవువారల బోసిచ్చి, నిర్వహణకార్యక్రమమును బూర్తిగావించుట, కానకసభలకును దిగువయన్నములు కల్పించు యెంతయో భయముగాను ఆ వారల లండనును, రక్షించి యెట్లు ఎల విడనాడి కాంగ్రెసుగముండు దిగువన ప్రజలకు యుత్సాహము ద్వీపకీర్తిమనునను. ప్రత్యేక మహాసభలకు భవ్యమును కట్టుండచ్చి మూల్యమును కాలము వృథాయగును. వాటిని కాంగ్రెసుమహాసభ భయము వాటిల్లును. ప్రజల జేడినను ఫలమైనను దక్కదు.

వేలూరి సత్యనారాయణ.
ఫివరం 10-5-28.

ఓ! నైకిల్ వ్యాపారసులారా!!

నిజముగా సరియైనధరకు సరియైన వస్తువును కొనుటకు యిష్టపడువారు తమనామక దిగువ తెలుపబడిన కంపెనీకి వ్రాయుడు లేక తెలియజేయుడు.

దక్షిణ హిందూజాతీయము లంటును సైకిల్సుకు, నాటి పరికరములకు ప్రసిద్ధి చెందిన వారు.

ఇంగ్లీషు నైకిల్ అందు, మోటారు

ఇంపోర్టింగు కంపెనీ,

9, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

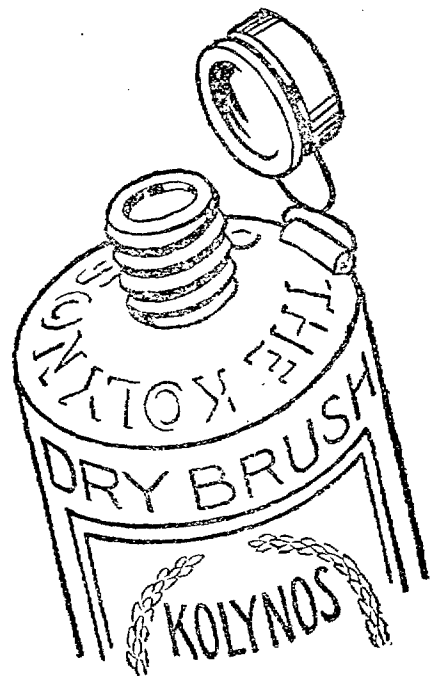
మహాభగవంతుని హిత

ఇది యొక గొప్పనాటికంఠము. మహాభగవత్ వ్రాయబడినది. కీనియందు ప్రతిమానపు యొక్క జాతకమును ఆయా లాగముగా చక్కములతోగూడ వ్రాయబడియున్నది. జన్మసంకల్పము, తాత్పర్య, జనకాల ముడియలు. జాతకమండలి మాత్రమేమిచిన యెడల, కావలసిన వారికి వి. పి. గా పంపించెదము. స్థానము తెలుగు అక్షరతో సహా వ్రాయుటకు రు 2-0-0 4గును. అర్థంతరములేని వారికి రు 2-0-0 మాత్రమే.

ఆకెళ్ల వేంకటేశ్వరస్వామి, 'దైవజ్ఞుడు' గోపాలపురం కొత్తపేటపొస్త, గోదావరిజిల్లా.

శ్రేష్ఠమైన ఒక వస్తువు

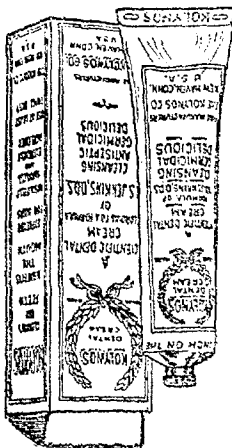
కొలినీస్
డెంటల్ క్రిము
ఒక డబ్బాలోవేసి
మూతవేయబడి
యున్నది

కొలినీస్ ఒక శ్రేష్ఠమైన డెంటల్ క్రిము. గమక నే మేము దానిని ఇంకను వాడగ ప్యాకచేసి పంపుటకు నిర్ధాని చేసికొంటిమి

ఇప్పుడు యిచ్చుటనే ఒక డబ్బా ఒక మూతతో సహా యున్నది. మూత కొలినీస్ గొట్టమునకు కట్టబడి యున్నది. అది పోగొట్టిపోదు; క్రిందపడదు, కాలము తూడిదయ్యదు. శ్రమయుండదు, క్రిము చాలకాలమువరకు వాడగ నేయుండును.

గొట్టమునకు మూత కట్టబడియుండుటట్టి కొలినీస్ నే మీ రెప్పుడును మీ మామూలు వర్తకుని వద్దనుండికొనుడు.

KOLYNOS

డెంటల్ క్రిము

THE KOLYNOS COMPANY
New Haven, Conn., U.S.A.

Representatives for India:

MULLER & PHIPPS (INDIA) Limited
Madras Bombay Calcutta Karachi Rangoon

విశాఖపట్టణముజిల్లా జాతీయోప సంఘము

1923 సం॥ నూతన ప్రథమ సమావేశము

6-5-23 తేదీన శ్రీయుత భ. చి. యజ్ఞనారాయణశర్మ గారి యధ్యక్షతక్రింద జరిగినది తీర్మానములు:— నిబంధనలు— ఆంధ్రప్రదేశ్ జిల్లాసంఘముతో సంబంధించిన అన్ని పనులును సరిగా జరుపింట్లు చూచుటయు, సంఘకీర్తి లోపము కలుగకుండ గను సంఘసభను సప్తమకకుండగను కనిపెట్టుటయు, అన్ని సభలను అధ్యక్షతకహించుటయు, సంఘములచేయు తీర్మానములక్రిందను కార్యదర్శిగాని సహాయకార్యదర్శిగాని, మరియు యితర ఉద్యోగిగాని చేయుకార్యములను తన యిచ్చవచ్చి నప్పుడు తనకేదేయటయు చేయించుటయు అధ్యక్షుని యధ్యక్షతయు. ఈయన కార్యస్థాన ముండు గ్రామముననే యుండ వలెనని నిర్బంధములేదు. (2) ఉపాధ్యక్షుడుకూడ కార్యస్థాన ముండు ప్రజలముననే యుండవలెనని నిర్బంధములేదు. ప్రచార మాకు తగిన యేర్పాటుచేయటయు, ప్రచారకుల బిల్లులు పరి పూరించి అంగీకారములేదు తుదిచేయుట బాతీయపాతశాలలు పరిపూరించి చేయవలసిన భవనసహాయమును నిర్ణయించుటయు, అధ్యక్షున కవకార్యాలేనప్పుడు ఆయనచేయు పనులన్నియును చూచుటయు ఈయనధర్మమే. (3) కార్యదర్శి అన్ని తాలూకాలోను నీరికి సంబంధముండును. అన్ని బిల్లులును, ప్రచారకుల పనికిప్పు, వీరికల్గిన జిల్లాసంఘమువారి ఆమోదమునకుబడి ఆమోదించుటవలెను. తక్షణము 1 వ, తేదీలోగావచ్చు బిల్లులన్నిటి మొత్తమును, బిల్లుచేసి 3 వ తేదీలోపుగా కోశాధ్యక్షు నకుపంపవలెను. నెలవధ్యనకచ్చ బిల్లులు తమకుచేరిన తేదీ మొదలు మూడునెలలులోగా కోశాధ్యక్షునకు పంపవలెను. కార్యస్థానముల కగు మామూలుకర్షులుకప్పు జిల్లాసంఘమువారి తీర్మానములేనదే పదిహేనులకు మించిన యేభర్షును కార్య దర్శి చేయరాదు. జిల్లా కార్యదర్శిగద్ద పదిహేనులకు నిలువ యుండవలెను. రాష్ట్రీయసంఘముతో సంబంధించిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తములన్నియు కార్యదర్శిబాధ్యతవై సహాయకార్య దర్శి సహాయమువై నెరవేర్చవలెనని, వివిధభవనములలో

సభలు జరుగునప్పుడు సభలకు వెళ్లుటకు కార్యదర్శికు కచ్చులు ఈయవలెను. ఈ నిబంధనములముగా వెనుకటి 14 నిబంధన రద్దుచేయబడినది. (4) సహాయకార్యదర్శి ఈయన కార్య స్థానమున తాలూకాలో సహాయించిన లెక్కలన్నియు స్వంత బాధ్యతవై నెరవేర్చవలెను. కార్యస్థానమునను దుచరాధికార తటినగుడ సహాయకార్యదర్శియే బాధ్యతకహించవలెను. కార్య దర్శి గ్రామమునలేనప్పుడు ఆయనచేయు కార్యములన్నియు సహాయకార్యదర్శినినే భావించవలెను, జిల్లా సంఘసభలు ఉత్తరములు మూలముగాగాని ప్రత్యక్షముగా కార్యస్థానమునకు వచ్చిగాని కోరినభోక్తలను, వెంటనే, కార్యదర్శిలేనప్పుడు సహాయకార్యదర్శి లేనిమూలముగాగాని వాట్యులముగాగాని సభ్యులకోరిక ననుసరించి ఈయవలెను. కార్యస్థానమున నొక ప్రత్యక్ష పుస్తకముండవలెను. వీరిగద్ద రూపాయిల కచ్చున కాని మొత్తము కార్యస్థానము ఖర్చులనిమిత్తము నిలువయుండ వచ్చును. (5) కోశాధ్యక్షుడు జిల్లాసంఘపు సాయంత్రము కోశాధిపతి ఈ సంఘముపేరిట కో ఆపరేటివ్ బ్యూంకితోచేసి, కార్యదర్శిగద్దగనండిచ్చు బిల్లులమొత్తమును వెంటనే బ్యాంకి లోనుండితీసి కార్యదర్శిగద్దచ్చుచు దానితో సంబంధించిన లెక్కలను బాగ్రత్తపెట్టుచుండవలెను. (6) ఖద్దరభాగ్యధ్యక్షుడు ఈయన జిల్లాసంఘమువారిచ్చు గ్రాంటులను ఖద్దరుపనిక్రింద వినియోగించుచు, సరియైన లెక్కలనుండుచు, మూలభవనమునకు లోటురానీయరాదు. పీరుచేయుపనులలో ప్రధానకృత్యము ఉత్పత్తిచేయుట ఖద్దరసమీపించుట జిల్లాసంఘమువారిచేరిన గాస్ట్రోసంఘమువారిచేరిన, తయారుచేయబడిన నిబంధనలకు మించి ఈయన ప్రవర్తించరాదు. ఖద్దరు పనికిల నచేసి యోగ్యతాపత్రముల నీయవలసినచ్చికప్పుడు కార్యనిర్వాహక వర్గమువారి సలహాలనుపొంది చేయవలెను. (2) వైసదహ రింపబడినవా రందరును జిల్లాసంఘపు టుత్తరపులకును తీర్మానములకును లోబడి యుండవలెను. ఇదిగట్టు వేరనము పుచ్చు కొని పనిచేయుచున్నవారి వేరనములు వృద్ధిచేయుటకును, తగ్గించుటకును, వారి స్థానమును కొత్తవారిని చేయుటకును తీయవలెను గల యధికారము జిల్లా సంఘమువారిదే యైయున్నది. ఒకతనైకోరు చేసికొను ఫిర్యాదుల విచారణాధికారము తీర్పు అధికారము కూడ జిల్లాసంఘమువారిదే. ఇందు మూలముగా

వెనుకటి 20 నిబంధన రద్దుచేయబడినది" క. వేం. సత్యనారాయణమూర్తి ఉపపాదకుడు 6-5-23:— 3 వ నిబంధనరద్దు కార్య నిర్వాహక వర్గమువారు తీర్మానించు కార్యముల నాచరణలో పెట్టుబాధ్యక కార్యదర్శివై యున్నది" అను సవరణతో నామోదించబడినది.

(2) "బోడకరం వంచమపాతశాలకు బట్టక్రింద నిచ్చుటకు వారి దరఖాస్తువై రు 25-0-0 అంగీకరించడమైంది.

(3) "సంఘములో తీర్మానించబడిన తీర్మానములు రెండుసభలు జరిగినవై గాని ఈలోపుగా కచ్చు తీసికొని రాకుడను" ప్రాత నిబంధన రద్దు.

(4) జిల్లా సంఘమునకు:— 1 అధ్యక్షులు - శ్రీయుత గొప్పల శ్రీనివాసరావుగారు. 2 ఉపాధ్యక్షులు-శ్రీయుత, చూరాచుండ్లకాశ్రీగారు. 3 కార్యదర్శి వ. బు. మందరరావుగారు. 4 సహాయ కార్యదర్శి. 5 కద్దర డైరెక్టరు కెండును, వ. కోదండరామస్వామిగారు. 6 కోశాధ్యక్షులు- మ. బంగారయ్య పంతులుగారు, ఎన్నకొనబడిరి.

(5) జిల్లా కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులు:— 1 శ్రీయుత జగన్నాథ గుప్తగారు. 2 శ్రీ పాదవేంకట సూరాయణ గారు. 3 జయంతి ముప్పారావుగారు. 4 క. వేం. సత్యనారాయణమూర్తిగారు. 5 పాలకోడేటి భవజయరావుగారు. 6 కనుగడ్డ వేంకట ముప్పారావుగారు. 7 చౌరాల లక్ష్మీనరసింహముగారు. (8) మరంగంటిభట్లరు సరసింహచార్యులుగాడ ఎన్నకొనబడిరి.

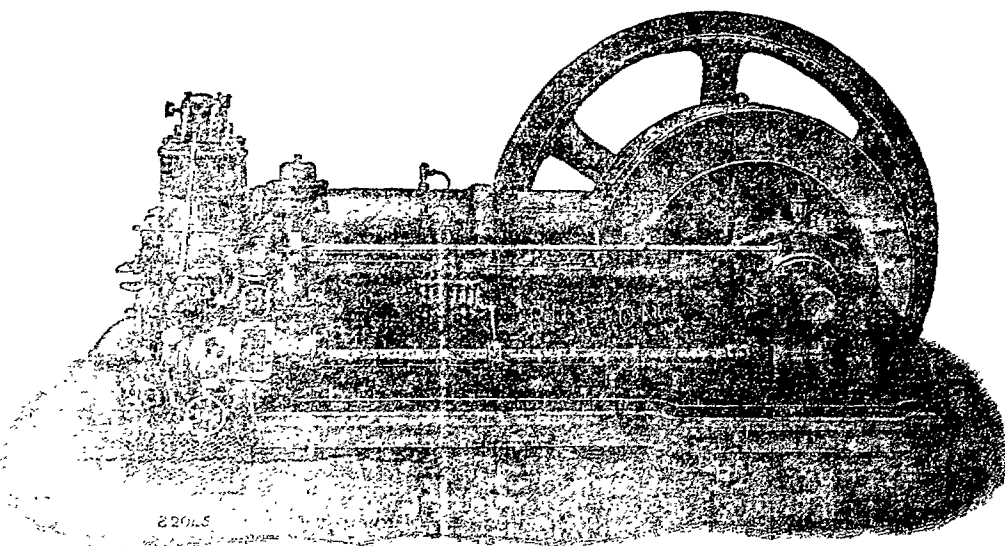
(6) "జిల్లా కౌంటిసేనానాయకుని కౌంటిసేనకులే యెన్నకొనలెను."

రాష్ట్రీయ సంఘసభ్యుల యెన్నికలును జరిగినవి.

మిథునాపూరులో బోలీసువారి తరఫు

మిథునాపూరులో మండల కాంగ్రెసు సంఘమువారి కార్యాలయమును 3 వ తేదీన బోలీసులు తరిగివేసి ఒక టెన్టరును కొన్ని ఉత్తరములను తీసుకొనిపోయిరి. ఆనాడే జార్జరా కాంగ్రెసు కార్యదర్శి కైలబాసంద సేవగారి గృహమును కాంగ్రెసు కార్యాలయమునుగూడ తరిగివేసి ఉత్తరములను తీసుకొనిపోయిరి. ఇంతవర కరిగి అరెస్టుచేయలేదు.

మీ పౌయ్యి ఖర్చు సగము తగ్గును

మద్రాసుకు సమీపముననున్న ఒక బియ్యపు మిల్లు యజమానుడు ఈ దిగువ తెలిపిన సంగతులను మాకు వ్రాసి యున్నాడు.

"మీచే మాకు సరఫరా చేయబడిన

20 బి. హెచ్. పి.

రెవల్వ - హోరన్సుబై

కోల్డు స్టారింగు

క్రూడుఆయిల్ ఎంజనుకు పౌయ్యిఖర్చు ఒక దినమునకు రు. 1-12-0 ఖర్చు అగుచున్నది."

ఈ మాదిరి ఆయిల్ ఎంజనుకు వేవరైజరుగాని, దీపముగాని, మాగ్నెటోగాని లేదు.

పూర్తి వివరములకు నెం 5 4240 రు క్యాటలాగునకు వ్రాయుడు.

మద్రాసు రాజధానికి సోల్ ఏజంట్లు:—

TELEGRAMS
MASSEY
MADRAS.

MASSEY & Co., Ltd.,
ENGINEERS, POST BOX 554, MADRAS.

TELEPHONE
1085

స్వరాజ్యపతాక సంరక్షణము

భార్య భర్త-ఏమనెలలపనిచిడ్డ-అరెస్టు చేయబడిరి

నాగపూరులో 11 వ తేదీన మరల 10 మంది కలంటి రుణ అడ్డోల్లంపున మొనరించుటకు వెళ్లిరి. వారిలో నొక గృహస్థుడు అతని భార్యయును ఏడు నెలల పనిచిడ్డయు గూడ నుండి. మామూలుగా మేజిస్ట్రేటుకు మందలించెను. వారు వినలేదు. గాన వారిని అరెస్టుచేసిరి. 10 వ తేదీ సాయంత్రమునకు మొత్తము 86 మంది యావదిగోబులలోను చెరసాలకు పంపబడిరి. వార్త, మీగనుభూటు, గోండియా తాలూకాలనుండి కలంటి లభింపజేయుచున్నారని వచ్చుచున్నారని. ఆకాలిలవలెనే వీరును కడుకాంతముగా అడ్డోల్లంపున మొనరించుచున్నారని.

ధైర్యవీరుల కతిలాపము

10 వ తేదీన అరెస్టుచేయబడిన 10 మందిలోను రామ భాను ధనుసాధనులకు కొద్దిలో తుమాపణచెప్పెను. సభలలో నుడవాసముల వినియోగ నిరతుల ప్రోత్సాహములను తాట్లు చేసి తిని నియమించుచు చేయనియోగ మొరదెట్టుకొనెనుగాన సభని వదిలివేసిరి. తక్కినవారి కందరికినెచెరి మూడునెలలు కఠినశిక్షయు చెరి ఒకనెల కడితెదురు చేయబడిన "ఆ 9 మందిలో 8 మంది 18-20 ఏండ్లలోపు వారాగన వారజ్ఞులగుటచే తప్పకకట్టు చేసిరి. కలంటి కలంటి మాడవచ్చిన గుంపు వారునునుట పోలేరుగాన తమ్ము అరెస్టుచేయ వీలులేదని తలచుచున్నట్లున్నది. అది పారబాలు కలంటిలతో గూడ వచ్చు వారిని నాయకులు, కలంటి రుణ, ప్రేక్షకులు చూస్తు గువారి నందరిని గూడ 10 మంది కలంటిలతో పాలు అరెస్టుచేయుట కట్టి ఆక్షేపణయు లేదని నే నిపుడు స్పష్టముగా తెలుపుచున్నాను. వారు బాగ్రత్యంధక లెను." "అని మేజిస్ట్రేటు నుడివెను. చెరసాలలోనున్న రామ విలాస కాలారాం (కాట్టి), అబ్దులుసత్తారు అను వారిద్దఱును గూడ తుమాపణలను పంపిరి తెలియుచున్నది.

వీలమృదుసాహెబ్ గారి సందేశము

"మధ్యరాష్ట్రముల ప్రజలు సత్యాగ్రహమును జరపుచు న్నుందుకు నేనర్హుడనుగ నున్నాను. తేజము ప్రజలు అనవసరమైనవారలతో మునిగియుండ నీ, వ్రువును కాట్టుచేతమా తగిలకమును సంక్షేమముట కాట్టోల్లంపున మొనరించుచుండుట చాలసంతోషకరము. అవసరమైన నేనుగూడ ముందునడయుట సిద్ధముగానున్నాను" వీరమాతలగు వీలమృదుసాహెబ్ గారు నేలుజమానాలూ బహుజాగరికి తలెనా ర్తంపిరి.

కాంగ్రెసుసంఘమువారి ప్రకటనము

"ఇట్లు సత్యాగ్రహము జరుపుటకుల కలంటి కలంటి వచ్చు గుంపువారిలను వెళ్లడైం దౌర్జన్యము కలుగవచ్చునని మేజిస్ట్రేటు పలికెను. ఇదిసరిగాదు. ప్రజలు కడుకాంతము గ నుండిరి. సత్యాగ్రహము జరుగు స్థలమునకు భర్తాగుదురముననే వారు నిలిచియుండిరి. తదిమంది కలంటిరుణముగ్రహించు అస్థలమునకు వెళ్లిరి.

9 వ తేదీన కనికరతో గొప్ప బహిరంగసభ జరిగినది. లక్ష్మణసింగు, శ్రీరతి సుభద్రామరి (బబ్బులపూరు) గార్లు ప్రధానమందిరి. మధ్యరాష్ట్రములలో హిందూస్థానభాగమువారు గూడసానుభూతిని కలిగియున్నారని వారికమునకారాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యదర్శుడు వీరిగురిగారిసభలో నుడివరిన" నాగపూరు కాంగ్రెసుసంఘము కార్యదర్శి 10 వ తేదీన కంటి వార్త పంపెను.

"వార్తానుండి యిదివరకు 20 మంది కలంటిరుణ కంకు జట్టుగా నాగపూరు వెళ్లిరి. వారిపుడు చెరసాలలో నున్నారని. మూడవజట్టు 11 వ తేదీ ఉదయమున బబ్బులచేరి వెళ్లును. 19, 20, 25, 30 తేదీలకు కరుసగా నాలుగుజట్లు వార్తానుండి నాగపూరు వెళ్లును. చెరసాలకు వెళ్లివారి కుటుంబములకు సహాయము చేయుటకు వార్తా మాన్యుడీసంఘమునా గొక నిధి నేర్పరచిరి. 9 వ తేదీన వార్తాలో బహుజాగరి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. మహాదేవతేయిగా రుద్రస్యసిందిరి" 10 వ తేదీన వార్తానుండి యొకరు తంతునపిరి. (స్వరాజ్య).

ఆచార్య పి. టి. గిద్దానగారి లేఖ

"కందుకూర కత్తికముల క్రితము తేజయవహజనభ నాగపూరులో జరిగినపుడు స్వాతిధిచేచ్చున తేజయవరకు నైకకంఠ్యముగా వెళ్లించిరి. మరొకని నెలలకు వెజనాడలో జరిగిన భారతకాంగ్రెసు స్థాపనకు సభలో తాంతుకరము (రాట్టు) కల తెల్లెట్టిక పతాకమే స్వరాజ్యపతాక మని నిర్ణయించుటచేసి.

ఈకండెట్లో నీకతాక రుద్రము తురానాగధలో జేరినా నదిగాని నాగపూరువారుమరల మనచేయుట కేవలము స్వరణకు తెచ్చుచున్నారని. మనకు పరమపూజ్యుడు స్వరాజ్యపతాక గౌరవమును రక్షించుటకు భారతీయులందఱును మరల నాగ పూరును చేరవలెనని కోరుచున్నాడు. ఇందులకు గయాకాంగ్రెసునిధానము పూర్తిగా కొనసాగువరకును మనము తేది యుండ నవసరములేదు. తదికంబులు పొడిగంబులు, వెచ్చనికంబులు చూస్తు గువారిని మానుగు దన్నిన మనమందర మిహిటియైన వానిని మూలచెట్టి నాగపూరుకు వెళ్లవలదా? మినమేమముల తెక్కలతో అవసర కాలమునగూడ నాలింపవలెనా? బోంబే కానికలువక్రికరదీకంఠి భిక్షాసమునందురాజగోపాలాచార్యగారు తీనిని గూర్చియే చెప్పిరి నా ఆభిప్రాయము. ఆహుదాదాదు ప్రమాణభక్తులలో చేలకొని చేక రుణ సంరక్షములు చేసిరి. తేజమాతను నేవించుటలో కష్టములపాలగుటకు వారు తీరవకు చున్నాను. ప్రస్తుతము రాజకీయ రంగమున వారు మచ్చులు గాధముగా నలుముకొని యున్నను వీరి యుత్సాహము మూలము మెరుపుతీగవలె ప్రకాశించుచున్నది. తంకాబు చూస్తు గు రాష్ట్రములలో హిందూమహమ్మదీయ వివాదలు ప్రబలియున్నను, స్వరాజ్య కాంగ్రెసుకలుగా కాంగ్రెసు చీలిపోయినను, కాంగ్రెసు కార్యసంఘమును తేజమాతను గూడ మనోదౌర్బల్య మొప్పదినను, కాంగ్రెసు కుమారులు ప్రాణభించ రను సంకేతము తేకీ యులలో చాలవచుండికి కలిగి నున్నాను. యీ తేకీభక్తులు మూలము నిస్సంకేతముగా సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించిరి.

కాంగ్రెసుసంఘమునకు కృత్రిమవనరులను కల్పించుటకు వారుగారెటుల సంగీకరింతు? నేనును అటులనే అంగీకరింపను. నాగపూరులో కలిగిన ఆనకాకము కృత్రిమనిర్మాణములలో చేరకు. అట్లేవ్వరును ఆన సానానింజులరు. వారియే స్వరాజ్యపతాకము నవసరించుట అల్పవిషయముగాదు. ఏదో యొక అల్ప ప్రదేశమునకు మాత్రమే గుంబంధించినదియు గాదు. ఇప్పుడు కతాక సంరక్షణమునకు మనకు కత్తికలదనుట కెట్టిసంకేతమునలేదు. ఇక మీరెటులు జాగిగదరు? ఇదియే ప్రధాన కర్తవ్యమని మీరెల స్పష్టముగా తేజయులందరకును తెలుపవలె స్వరాజ్యపతాకము భిక్షాభక్తి సంఘము, ఆకాలీ గురుద్వారా సంఘము, అన్నిటికిని ముఖ్యులగు భారత కాంగ్రెసుసంఘము చూస్తు గు నన్ని సంఘముల వారును గూడ పరస్పర విరోధిభవయముల నికనైన వదిలి స్వరాజ్య పతాక రక్షణమున కీక సంభలభార సత్యాగ్రహము నేల ప్రారంభించు. క సనసభల విషయమున భిన్నాభిప్రాయాల మగుటకు దానుగారు తెలిపినటుల మనముగూడ సంగీకరింతుము. ఆ విషయమున భిన్నాభిప్రాయాల మైనను యిట్టి విషయములలో కలసి వనిచేయుటకు మన మందరము సంగీకరింపవలెను. గాన నిపుడు నాగపూరులో ప్రారంభమైన స్వరాజ్య పతాకసంరక్షణ విషయక సత్యాగ్రహమున పాలుగొనుటకు ప్రతి గ్రామము నుండియు, ప్రతిమండలము నుండియు, రాష్ట్రమునుండియు అరబలమును అంగబలమును నాగపూరునకు మీరందర నుండితేజ వలెనని ఆచార్య గిద్దానగారుబోంబే కానికలు పలికెను. (రాజ్య).

అకాలీలను చావగొట్టుట

కావల్పిండిలో హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యము

కావల్పిండిలో పోలీసులు అకాలీలను చావగొట్టినపుడు వారు స్వల్పతీప్తి పడిపోయిన సమయమున వారికి లోడ్డుకుటకు రావల్పిండిలోని హిందూలే గాన చాలమంది మహమ్మదీయులుగూడ రైలుస్టేషనుకు వచ్చిరి. పోలీసుల చెప్పులకు వెలుకక అదొమ్మిది వారలచే అకాలీలను మోసికొనిపోయి దయానంద వైద్యశాలలో చేర్చిరి. అట్లు సహాయముచేయుటలో 30 మంది మహమ్మదీయులకుగూడ చెప్పులు తగిలినది. పంజాబు రాష్ట్రమున అల్లరిమహాకల కట్టుకొనుచుండుటలన హిందువులకు మహమ్మదీయులకు విరోధములు ప్రబలెనని లోటులు కలించుచున్నారని యాదిశోధములు నాకుటల లోను కలంటిరుణ మున్నగువారిలోను తేదీన తెలుపుటకు రావల్పిండిలోని సఖ్యకరే నిదర్శనము. అకాలీలుగూడ బోంబే మైన దౌర్జన్య మొనరింపలేదు. గురజానునామక లోకీ కావల్పిండిలోనుండ తనవరకును కానానుగొని రని ప్రబుద్ధుడు క్షోభిరాగెను.

భారతకాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభ

బొంబాయిలో 25-5-1923 వ తేదీన జరుగును

బొంబాయిలో యీసభ ఈ నెల 25 వ తేదీన జరుగును. ఏనులమున ఎన్నికంటలకు జరుగునదియు ముందు ప్రకటించబడును. ఈ దినకు వివరింపబడిన విషయములను యితర విషయములనుగూడ నాసభలో చర్చింపబడునని ఈ నెల 31 వ తేదీన పాట్నానుండి కార్యదర్శి రాశ్రేయప్రసాదుగారి సంతకముతో ప్రకటించబడినది.

విషయములు

1. జేసిటివిగూర్చి ఆలోచించి ముందు జరుగవలసిన పనిని నిర్ణయించుట.
2. భారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘ సభాధ్యక్షపదవికి తేజబంధు నీ అర్. కానగారు పంపిన రాజీనామాను గూర్చి ఆలోచించుట.
3. కార్య సంఘమున భారీలను భర్తీచేయుట.
4. మధ్య రాష్ట్రముల (మరాఠీభండము) లో కొన్ని ఎన్నికల వివాదాలను గూర్చి భారత కాంగ్రెసు కార్య సంఘమునాకు తే నీన తీర్మానము నాడేపించుచు చార్టరు టి. ఎన్. మాంజీగారు ప్రాసిన తేజమాతగూర్చి ఆలోచించుట.
5. మహారాష్ట్రమున కొన్ని ఎన్నికల వివాదాలను గూర్చి భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘమునాకు తే నీన తీర్మానము నాడేపించుచు జమానాదాన్ ఎం. మెహతాగారు ప్రాసిన తేజమాతగూర్చి ఆలోచించుట.

బర్మా జాతీయవాదులపై కేసు

రంగునులో జాతీయ వారికా పాతకాలా గృహమునం దక్షమప్రదేశము చేసినందులకు 13 మంది జాతీయవాదులపై కేసుచేసెను. మద్రాసులోనుండ నున్న భారత్ లాంబర్డుగారు ఆయుక్తవ్రతుల రద్దుచేయగోరుచు 11 వ తేదీన ఫిల్లూల్లో టిటి మను వెట్టిప్రధానోపాధ్యాయునిపిటిమను వెట్టిసనాడే మద్రాసు లనువిచారింపవలెనని జిల్లామేజిస్ట్రేటు ఈనోటిసుపంపెను. ఇంత అవసరముగ ఉత్తరువు జోసంగుటకు కారణమగవడదు. అని కార్యదర్శి విన్నవించెను. అసభలో నుండుటకు మద్రాసులోనున్నా యైనవాళ్ళుగలను అరిగినవారువారుండ నిరోధించుట క ప్రధానోపాధ్యాయుని రాజీయములగు కారణములనుల కనే పిటిమను వెట్టిసని మద్రాసులో యిచ్చిన స్టేటుమెంటుల నుడ చాఖలు నేసెను. 18 మందిలో నొకడు మూక్తమె అ సంఘమున కర్తవ్యుకాదు మగ్గుడు మద్రాసు లచటికి పోనే లేదు తక్కినవారు విద్యాకాభిసంఘమున సభ్యులు గాన వార చటికి వెట్టిటకు వారికి హక్కుగలది అని న్యాయవాది తెలిపెను. అట్లుకర్తవ్యుల రద్దుచేయ వీలులేదని న్యాయమూర్తి టిటి మను కొట్టివేసెను.

కొబ్బర తోటలు

వరిపంటభూములు ఏలము

యిస్సార్ మెంటుదారుడగు కోటి సాంబశివరావులకు సంబంధించిన గోదావరిజిల్లా రాజనోలు తాలూకా కొత్తకేట శక రిజిస్ట్రేషన్ డిస్ట్రిక్టు యునకల్లాడి గ్రామం యిసాం-154/2, 167/1 సర్వే నెంబర్లలో అణగిన నుమారు 685 కొబ్బర చెట్లున్న 11 ఏకరాలు 68 సెంట్ల భూములున్న 164/2, 174/3, 161/2, 161/2, 174/1 & 175 సర్వే నెంబర్లలో అణగియుండు 15 ఏకరాలు 68 సెంట్ల వరిపంట భూములున్న అగ్రేషియల్ ఆఫీసరిగారి వుత్తరవుప్రకారము అమలాపుర ప్రాకరన్ బంగాళాలో 1928-29 చిల్ల మేనెల 28-వ తేదీ బుధ కారము 8 గంటలకు మెసర్సు దొడక కంపెనీవారిల్ల యేల ము చేయబడును.

శ్రీ బంధుమిత్రా గోల్కొండ

ఆభరణములు.

దానికాణము:— 22 కొట్ల గోల్కొండ — గోల్కొండ చేయబడినది. వివిధము అభరణము. మిక్కిలి అందమైనది. వివిధము అభరణములు గలది. జరి 1-కి ధర రూ 1.0.0 12 జరి రూ 10. దాని అంటుదోగులు:— వైస తెలుపబడిన లోహము రిడి యింటుచేయక, కమలముల వచ్చులు, కంఠము, నీలములు చేర్చి కట్టబడినది జరి 1-కి ధర రూ 1. 12 జరి రూ 10.

దాని కంకారణము:— వైస తెలుపబడిన లోహముతో చేయబడినది. మిక్కిలి అందముగాను వాగుగాను చేయబడినది. ఎంత వయస్సుగలవారైనను సరిపోవును. పుష్పముల గడి తూరము గొలుగుగాను శ్రీలక్ష్మి కంకారణముగాను ఉపయోగపడుచున్నది. 1-కి ధర రూ 1. 14 కి రూ 10.0.0 ఉత్తరముల అంగుళాములో ఉడిగుల వివాదమున (వాదనలెను, E. S. PAUL & Co., 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100, 102, 104, 106, 108, 110, 112, 114, 116, 118, 120, 122, 124, 126, 128, 130, 132, 134, 136, 138, 140, 142, 144, 146, 148, 150, 152, 154, 156, 158, 160, 162, 164, 166, 168, 170, 172, 174, 176, 178, 180, 182, 184, 186, 188, 190, 192, 194, 196, 198, 200, 202, 204, 206, 208, 210, 212, 214, 216, 218, 220, 222, 224, 226, 228, 230, 232, 234, 236, 238, 240, 242, 244, 246, 248, 250, 252, 254, 256, 258, 260, 262, 264, 266, 268, 270, 272, 274, 276, 278, 280, 282, 284, 286, 288, 290, 292, 294, 296, 298, 300, 302, 304, 306, 308, 310, 312, 314, 316, 318, 320, 322, 324, 326, 328, 330, 332, 334, 336, 338, 340, 342, 344, 346, 348, 350, 352, 354, 356, 358, 360, 362, 364, 366, 368, 370, 372, 374, 376, 378, 380, 382, 384, 386, 388, 390, 392, 394, 396, 398, 400, 402, 404, 406, 408, 410, 412, 414, 416, 418, 420, 422, 424, 426, 428, 430, 432, 434, 436, 438, 440, 442, 444, 446, 448, 450, 452, 454, 456, 458, 460, 462, 464, 466, 468, 470, 472, 474, 476, 478, 480, 482, 484, 486, 488, 490, 492, 494, 496, 498, 500, 502, 504, 506, 508, 510, 512, 514, 516, 518, 520, 522, 524, 526, 528, 530, 532, 534, 536, 538, 540, 542, 544, 546, 548, 550, 552, 554, 556, 558, 560, 562, 564, 566, 568, 570, 572, 574, 576, 578, 580, 582, 584, 586, 588, 590, 592, 594, 596, 598, 600, 602, 604, 606, 608, 610, 612, 614, 616, 618, 620, 622, 624, 626, 628, 630, 632, 634, 636, 638, 640, 642, 644, 646, 648, 650, 652, 654, 656, 658, 660, 662, 664, 666, 668, 670, 672, 674, 676, 678, 680, 682, 684, 686, 688, 690, 692, 694, 696, 698, 700, 702, 704, 706, 708, 710, 712, 714, 716, 718, 720, 722, 724, 726, 728, 730, 732, 734, 736, 738, 740, 742, 744, 746, 748, 750, 752, 754, 756, 758, 760, 762, 764, 766, 768, 770, 772, 774, 776, 778, 780, 782, 784, 786, 788, 790, 792, 794, 796, 798, 800, 802, 804, 806, 808, 810, 812, 814, 816, 818, 820, 822, 824, 826, 828, 830, 832, 834, 836, 838, 840, 842, 844, 846, 848, 850, 852, 854, 856, 858, 860, 862, 864, 866, 868, 870, 872, 874, 876, 878, 880, 882, 884, 886, 888, 890, 892, 894, 896, 898, 900, 902, 904, 906, 908, 910, 912, 914, 916, 918, 920, 922, 924, 926, 928, 930, 932, 934, 936, 938, 940, 942, 944, 946, 948, 950, 952, 954, 956, 958, 960, 962, 964, 966, 968, 970, 972, 974, 976, 978, 980, 982, 984, 986, 988, 990, 992, 994, 996, 998, 1000.

ఉప్పుపన్నును నిరసించుట

ప్రభుత్వ ఆర్థిక ప్రతిపాదనల నిరాకరింపవలెను

మదరాసు పౌరుల సమావేశము

మద్రాసు సమావేశము, దక్షిణభారతీయ వాణిజ్య సంఘము సమావేశము, హోమయూనియన్, భారత సేవక సంఘము, తమిళ ఆంధ్రస్వరాజ్యపక్షముల సమావేశమున గత సాయంత్రము, గోకలేభవనమున ఉప్పుపన్నును ద్వీగుణ మొందించుట కనుమృతినొనర్చుటకు గమావేళను జరిగెను. డి. బి. పి. కేశవ పిళ్లై గారి ప్రభుత్వ వ్యతిరేకము. ఉప్పుపన్నును హెచ్చించుటను అందుల కనుమృతించుటను విధానమును నిరసించుచు తీర్మానము నర్పించెను. రాబోవు భారత కానక సంఘ సమావేశమునందు అధికారేతరసభ్యులు అందు ముఖ్యముగా ప్రజానియోజితసభ్యులు, రాజప్రతినిధి నిరంకుశవర్తన కనుమృతించి దెబ్బతీయుట గాను, ప్రభుత్వమువారు దెచ్చు ఆర్థిక ప్రతిపాదనల నన్నిటిని నిరాకరింపవలె నని తీర్మానింపబడినది. సమావేశకార్యదర్శి, సమావేశమునకు జయముగలగవలెనని యాశించుచు దాము రాజాలమికి విడిచిపెట్టుచు నిరంకుశవర్తనలనుండి తలవదలవలెను లేఖలను పంపిన వారిచేర్లను జరిపెను.

అధ్యక్షోపన్యాసము

అధ్యక్షుడు తన ప్రారంభోపన్యాసమున, ఉప్పుపన్ను చారిత్రమును ఉప్పు ముఖ్యకార్యమును గురించే విధింపబడిన కన్నులను ప్రజల కట్టెదామని గతించెను. ఉప్పుపన్నును ద్వీగుణ మొనర్చుటచే జేయు చాల అందోళనకు పాలు గావలసివచ్చెను. ప్రజలు ఉప్పుపై వెచ్చించు మొత్తము చాల తక్కువయినందున గమనింప నవసరము లేదనియు ప్రభుత్వమువారు చెలికిరి. కాని నిజస్థితి వేరుగనున్న ప్రభుత్వమువారు 1-4-0 నుండి 2-6-0 వరకు విధించినపుడు పట్టుములందే 0-1-8 నుండి 0-2-6 అగుటకు 0-2-7 అయినది. ఇందుచే ప్రభుత్వము వారి లెక్కలు కార్యచరణయందు అవర్తనలు అగుచున్నవి. పట్టుములందే ఇట్లుండ, మారు చేసేగాండు, మారు మూలల నున్న పట్టెలకు గొనిపోయి యమ్మునప్పటి కేవల యొక మగునో గమనించుడు. అంతియగాక ప్రజా వాహనముల గ్రామములందును ఉంచుటచే వారికి ఈ బాధ యధికముగ తాకుచున్నది. కనుక ప్రభుత్వమును ప్రజలనుగూడ ఉప్పు ఆదాయమును గురించే నిష్పన్నులను ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యక్షముగ కనుమరచి గూడ ఉప్పు విధించుచున్నారు. ప్రజలకు తల 1కి 18-29 పా ఉప్పుగా వలసియుండుననియు, దక్షిణ భారతదేశమువారు దీని సభ్యముగ వాడుదురనియు వారికితల 1కి 17 పా గావలసియుండుననియు ప్రభుత్వ లెక్కలచే దెబ్బతీయవచ్చును. కాని మామూలు జీవితమునకు వాడుచుండల ఇతరకంటె చాల అధికముగ గావలసియుండును.

ఉప్పు మదరాసు రాజధానివారి కెక్కువ ఆదాయక మగుటచే ఇందులకు మన కుద్యమముగ బాధపడవలెను. ఉత్తరాదివారకంటె మన మెక్కువ ఉప్పు నుపయోగించుము. 1912 సం. నందు మద్రాసు జెయిలునందు జరిగిన అల్ప సందర్భమున ప్రభుత్వమువారే తమిళనాడును గమనించి ఖండి కిచ్చు క్షేత్ర అవున్నవకు తగ్గించబడిన ఉప్పును మద్రాసునందుమార్చుము క్షేత్ర అవున్నవకు తగ్గించి హెచ్చించిరి. అంతియగాదు. ప్రదేశములందు గూడ వ్యాపించు వ్యాపకములకు ఉప్పు కర్మకరముల యొక కారణము. ఉప్పుకర్మకరములను తగ్గించి మన క్షేత్రమునకు తగ్గించియున్నదని మద్రాసు పరిపాలన నివేదికయందే దెలుపబడినది. పూర్వకాలము ఇప్పటికంటె కన్ను అధికముగ నుండెదని ప్రభుత్వమువారు చెలికిరి. నేనొక్క విషయమును జ్ఞాపక మొనర్చెదను. పూర్వకాలము వ్యక్తులు ఇవారాకు పుచ్చుకొని ఉప్పు పండించి తక్కువ ధరలకే అమ్మడివారు ఉప్పును రూ. 1-కి 60 సేర్లు ఉప్పు కొండెడిది. అందుచే నీవాదము లాభము లేదు. ప్రభుత్వమువారు రాజధాని నాశనమందించి.

మన ప్రతినిధులు భారత కానక సంఘమును ప్రకటించు ముగ బోరాడిరి. కాని రాజప్రతినిధి తనమార్గమును వీడలేదు. తుదకు సంస్కరణలు "కరిక్చు"యే యనిజూపుటకు రాజప్రతినిధి ఇట్లు జేసియుండును. మనము పార్లమెంటునందు గావించు బోరాటమున జయముండెద మని నాకు నమ్మకము లేదు. ఐనను ఇందులకు అంగీకరణలకు దువ్వోధము గలగును.

రా. బి. టి. రంగారావుగారు

ఉప్పుపన్నును ద్వీగుణ మొందించుట, రాజప్రతినిధిచర్య ను నిరసించుచు వీర తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. ఇట్లుచే

నెద్యోగములకులను వివిధముల భారతీయులు ఏకమై యొక్క యోగమునందు నుడిచెను. పంజాబునందు హిందూమతమునీయు కత్తులు, మద్రాసున బ్రాహ్మణబ్రాహ్మణేతరకత్తులు ఇతర బ్రాహ్మణులనుండి కరకత్తులతో జేయు వరము కలములతో నిండియుండెను గాన తామెము జేసినను పాగిపోవు నని కేత్యువు తెలిచిరి. 1908, 1912 సం. రముల ప్రభుత్వ విచారణలవలన దక్షిణహిందూదేశము అంతకానులకంటె ద్వీగుణముగ నున్న నుపయోగించుటకు జేరెను. కాంగ్రెస్ 1885 ప్రారంభము నుండియుగూడ నీయుప్పుపన్నును తొలగింపవలెనని కాంగ్రెసునిరంతరము అందోళన మొనర్చుచుండెను. 1908 సం. న నీపన్ను రు. 2 వరకును 1907 నందు రు. 1 వరకును తగ్గించబడినది. ఈ సందర్భమున మార్లేగారు ఈ యుప్పుపన్ను సవరణ తొలగింపవలసియుండు నని తెలిపెను. 1916 నందు ఎంత యో తూకకర్మకర గలుగుట నీపన్నునందు నాల్గజూలముగ మార్చింపబడినది. అంతకంటె హెచ్చించుట అన్యాయమని వారెంచిరి. ప్రస్తుతము మార్గము భారతీయకర్మకర గల కార్య నిర్వాహకకర్మకరములకే నీపన్ను ద్వీగుణ మొనర్చుటకు; న్యాయ మూర్తియని ప్రతినిధిని రాజప్రతినిధి దానిని సమర్థించుటయు సిగ్గుచేటు. భారత కార్యదర్శులందరను ఉప్పుపై పన్ను విధింప రాదని ఏకగ్రీవాభిప్రాయమునే దెబ్బతీయవచ్చును. 1916 నందు ఇది తాత్కాలికముగ మాత్రమే వృద్ధిజేయబడినది. బానుమాల్ గారు త్వరలో ఉప్పుపన్నును సుప్రార్థముగ తుదిచేయువరకు నుడిచెను అట్టిదానిని ద్వీగుణ మొనర్చుటయు ఈవిధమున ప్రజానియోజితసభ్యులచే పన్ను విధించుటయు ప్రారంభకార్యములు రాజప్రతినిధిగారు దీనిని సమర్థించుచు, పూర్వకాలపు భారత రాజులపాలన ఇంతటిపన్ను గలదని విచిత్రవాదనను దెచ్చెను. పూర్వకాలపు భారతపరిపాలన నిరంకుశవర్తనల మనియు ప్రారంభాలను నియు నిందించుచు దాము భారతదేశమునకు నాగరికపాలన కాంతి నడుపాములనిచ్చెదమని గదా బ్రిటిషువారు చెప్పునది? అట్టితరీ పూర్వకాలము నిరంకుశ చర్యలచే యులంబింపవలె? వీరి నాగరికపరిపాలనాధికృతమే? పూర్వకాలమునాగరికపరిపాలనను గదా మనము గోరునది? ఇంతటివల ఇచ్చి ఇట్టి పరిపాలనను సంపాదించుట వ్యాపార సాధికము.

భారతదేశము కృత్రిమములు

1901 సం. న భారతదేశ జనసంఖ్య 29.2 కోట్లు 1911 లో 31.5 కోట్లు 1922 లో 31.9 కోట్లు. ఈ లెక్కల పరికించినయెడల జాభివృద్ధి బాగుగ లేదని జేయును. ఉప్పు నుపయోగించుట తగ్గినకొలదిని ప్రజలందు క్షేత్రము నశించును. భారతీయ కార్యకర్తలు తక్కువవని జేయుచున్నారనియు పాశ్చాత్య కార్యకర్తలు ఎక్కువవని జేయుచున్నారనియు అంగీకరించుమును. భారతీయజీవితావస్థకర నీ విధమున ప్రజలకు దుర్లభ మొనర్చివారి యాహారమును తగ్గించి వారు సరిగా బనిజేయుటలేదని యాలోచించిన యెడల జేటి న్యాయము. అంగ్లేయుడు 40 పా. ల ఉప్పు నుపయోగించును భారతీయుడు 12 లేక 15 పా. కంటె నధిక నుపయోగింపబడుట దెచ్చును నై విషయములను జూచుచు కార్యక కార్యాధికారుల నివేదికయే ప్రసక్తమయ్యును.

తరువాత హిందూమతమును ఇస్లామీగాను తీర్మానమును బలపరచుచు ప్రభుత్వముయొక్క నైకకర్మమును, విశేషములందు భారతీయ పట్టుములను నుంచుటకు ఖండించుచు, నైకకర్మమును తగ్గించి లోటు పూర్తి జేసికొనవలెనే గాని ఉప్పుపన్నును విధించుట అన్యాయమును ప్రారంభము అని నడిచిరి. ఇస్లాము ధర్మప్రకారము ఉప్పుపై నీళ్లపై పన్ను విధించుట నిషేధింపబడినది.

చాలమంది ఇతరులు ప్రసంగించిన తరువాత తీర్మానము వోటులకు బెట్టగా నేగ్రీకముగ నంగీకరింపబడినది.

రాజప్రతినిధిచర్యను నిరసించుట

ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు

అధిక బిల్లు సందర్భమున, ప్రజాప్రతినిధుల యభిప్రాయముల నిరసించి రాజప్రతినిధి 67 (బి) సెక్షన్ కింద అసామాన్యతీకారముల నుపయోగించుటను నిరసించుచు రెండవతీర్మానమును ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు పాడించిరి. సర్టిఫికేషను అధికారమును పయోగించుటయందు పట్టుబట్టుగాని నిరంకుశ మార్గమున వర్తింపెను. ఈ చర్యకు దిగుటకావల్యకర లేదు. నైక కర్మమును 50 కోట్ల రూపాయల వరకు విలువలదని ఇచ్చితప్పువు నడిచెను. భారతీయులు బాధపడుచున్నారని ఇందికేపు ప్రభుత్వము,

వారిపై ప్రత్యేకాభిమాన బోవార్యములు లేవు. రీడింగు రాలిన్సు నుపభువుల కెంతసామాన్యాభిమానమో అతనికిగూడ వంత అభిమానము గలదు. అందుచే అసభ్యులను తగ్గించుట సాధ్యమునాచింపనని యీన వీలులేదు అయినను రాలిన్సు ప్రభువు లేన 60 కోట్ల రూపాయల పట్టుబట్టెను. ఇతరతగ్గింపులకు వీలుండెయ్యు, ప్రజాభిప్రాయమునకు వ్యతిరేకముగ సర్టిఫికేషనులచే నిది నిరంకుశవర్తన మయ్యెను. ఇట్లుచేయుట అధికారము లేనివిధమున ప్రవర్తించుటచే నిది అకాస్త్రియచర్య యయ్యెను.

ప్రజల కధికారము-బూటకము

సంస్కరణలచట్టముకింద భారతీయులకు ఆర్థిక విషయములందు దధికార మియ్యబడెననుట బూటకము. ప్రజల కధికారము నిచ్చినట్లు వైకే గాన్పించు హక్కులను రద్దుజేయుటకుగా నీవర్తిఫికేషను వ్రాసి ఏర్పరుపబడినది. రాజప్రతినిధి ఇట్లు వర్తించుట కిది నాల్గవ తూరి చట్టమునందున్న సేకపోయినను దానట్లు జేయుటకు రాజప్రతినిధి కృత నిశ్చయమై యున్నాడు.

తీర్మానమును గోపాల వివాదముగ బలపరచిరి. వోటులకు బెట్టగా తీర్మాన మేగ్రీకముగ నంగీకరింపబడినది.

నల్ల మెంటరీ గ్రాంట్లను నిరాకరించుట

డాక్టరు అనీబెసెంటు

కేంద్రకానకసభ లందరి అధికారేతరసభ్యులు, రాజప్రతినిధి చర్య కనుమృతించి దెబ్బతీయుటగాను ప్రభుత్వమువారి ఆర్థిక ప్రతిపాదనలను అన్నిటిని నిరాకరింపవలెనను తీర్మానమును అనీబెసెంటు గారు రుపపాదించిరి.

మనమందరమును స్వరాజ్యమును గోరుచున్నాము. ఈ యుప్పుపన్ను మన కాయాదర్శమును, అనుకొన్నంతకంటె క్షేపణలములగా చేపూర్చుచున్నది. ఒకమీసే పరిపాలించుటయూ, ప్రజాప్రతినిధుల పరిపాలింపవలయునా యను మహాప్రశ్న మన నెదుర్కొనియున్నది. సంస్కరణలు మనకేమిచ్చినను ఏ మియ్యక పోయినను ఆర్థికవిషయములందు దధికారము నొసగెను. దానిని మృదు లాగుకొన వీలులేదు. ప్రస్తుత సందర్భమున ప్రజాప్రతినిధులు తీవ్రముగ క్షేత్రముల పోరాడిరి. అందుకు వారు వందనీయులు. లోపము వారిదిగాదు. రాజప్రతినిధియే ఈ యకాంతి కంఠము కారణము. సార్వభౌముడు తనసమృద్ధి శాసనవరకు ఈ చట్టము అనుబంధానికి రావలయు. అట్టి జేదయూ లేకున్నను రాజప్రతినిధి చాలదినములనుండియు దీని వాచరణయందు బెట్టెను. అసామాన్యపరిస్థితులందు మాత్రమే రాజప్రతినిధి సర్టిఫికేషను అధికారము నుపయోగించగలడు. సరిహద్దు ప్రాంతముల నుండి దండయాత్ర వచ్చినను జేకమునందు విప్లవము జరిగినను ఆతడే, యధికారము నుపయోగించుటకు వీలుగలదుగాని అట్టి జేమియు లేనికాంతి పరిస్థితులందు దీని నుపయోగింప వీలులేదు. కానకసభ్యు లిప్పుడేమిచేయవలెను. రాజీనామాలు నిచ్చుటయో? ప్రభుత్వమునే ఇట్లొనర్చిన యెడల బాగుండెడిది. కాని ఇప్పుడట్లొనర్చుటపాటుకరము. దానిని ప్రభుత్వమువారు తమ లాభముకొరకు నుపయోగించుకొనెదరు. కానకసభ్యులందు ప్రభుత్వమువారు సర్టిఫికేషన్ గ్రాంట్లను గోరున పుచ్చుడు (ప్రతి ప్రతిపాదనను) నిరాకరింపవలెను. అట్టి సమయమున గూడ రాజప్రతినిధి తన అధికారము నుపయోగించు ననుకొనడు. అతడెంత అట్లాస్మిక అంతలాభము. ప్రభుత్వమువారు తమ నిరంకుశవర్తనలతో పుచ్చుచు ప్రపంచమున కంతకును గాన్పించుచు. కర్మ్య లెక్కలైన నట్లుగాక అనుకూలముగ సమ్మతుల నొసగినయెడల సాధ్యని ఇవూడవచ్చుకొనవని ప్రజలు స్పష్టపరచవలెను. ఇంగ్లండు నీ విషయమున ఆదర్శముగ గొనడు. వారిజీవితవ్యవహారమునే తమ అభిమానములను సంపాదించుకొనిరి.

సర్వమూర్తిగారు

గర్విమూర్తిగారు ప్రతిపాదనను బలపరచిరి. రీడింగు ప్రభుని నిరంకుశవర్తనలకు మిక్కిలివారి నిచ్చుట జేర్చెను. సంస్కరణలందు వివిధవర్తనలు గల అనీబెసెంటుగారు ఈ ప్రతిపాదన నుపయోగించుటయూ, సంస్కరణలచట్టము కాగితము ముక్కయని ఎంచుకొను బలపరచుటయూ అతని మహిమమే. భారతీయులు చిరకాలము నిరంకుశవర్తనలకు లోబడి కష్టములనుభవించుచుండుటచే వారి నెదుర్కొను ప్రతినిధుల కష్టమును దైవనిధియని జలంబి లాంగ్విల్లుకు కలవడిపోయిరి. వారి ప్రతినిధులమని జెప్పుకొని వారు వారిని విషయములందు నిశ్చితబోధ జేయుచు, కానకసభలందు ప్రతిగ్రాంట్లను నిరాకరించి ప్రజలను దువ్వోధము గలిగింపవలెను. రాజీనామాలు నొసగుటలను నివృద్ధులారాభములేదు. అనుకూలవరకు నై ఎల్లకనులను జేర్చు

కరుణ నుంచుట రాజప్రతినిధి అధికారములను. కుక్క బుద్ధియు రిడింగు ప్రభువు ఈ విషయము నుపయోగించుకొనక మానడు. కొన్ని బైబిల్ పుస్తకములను జరిపి మరొకటిని నాపి యుండునట్లును. లేక అన్నిటిని ఆపియుంచునట్లును. రాజప్రతినిధి తన తన లాభకరమైన ఆపద్ధి కలంబింపవలెను. ముగ్ధునిభులు ఎట్లైనీ సహనముతో మును జని, అచ్చటి అధికారస్థానము లందలి సభ్యుల చింతనకు పులకునై మెరుగులను లొంగిపోక ప్రైవేటు నిలువబడి ప్రాంతము నిరాశించుచు, కష్టమును తగ్గించి లాటును పూర్తికేసికొనవలెనని తెప్పరవెను. రాజప్రతినిధి ఎంతకాలము సభ్యులపై నిరంకుశాధికారము చలాయించును? అట్టి అధికారమును చెలాయించుట యందు వారికి విసుగు జనించి ఉపయోగ రాహిత్యమును గనుగొనవలెను గాల్గును నిరాశ రించుచునే యుండవలెను. ఇందువలన భుక్తుకుదకు మన స్వరాజ్యమార్గము దానినంతట నది దెగువకునడుచుకు నుండియు లేదు. రాజప్రతినిధి ప్రజల ఆభిప్రాయమును నిరాశించి సమరమున కావ్యవించెను. అని ఆభిప్రాయము దీని తీవ్రసరము వారికి కుచి జూపుట సభ్యులభర్యము.

తరువాత మరొక యవస్థనించి తీర్మానము వోటు వకు పెట్టబడగా నేకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడెను.

వై తీర్మానములను రాజప్రతినిధికిని, భారతకార్యదర్శి కిని, కలసలా పెట్టెవ్వరుగారికిని ఇతర పార్లమెంటు నాయకులకు ను వంపవలెనని తీర్మానము వోటువకు పెట్టబడి ఏకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడెను. అభ్యర్థనకు వందములతో రాత్రి ౧౨-30 గంట సభముగిసెను.

* * * *

ఉప్పవన్ను

ప్రతిష్ఠంభమా లేక రాజీనామా

మాన్వీ ఈశ్వరశరణు ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

భారత కానకసభ యాతూరి సమావేశమైవును, ప్రభుత్వమువారు దెచ్చు ఆర్థికపాదములన్నిటిని తిరస్కరించి, నియోజకసభ్యులందరూ సర్వత్రా తేనీపంటల కనుమ్రుని దొలపవలెనని కుద్రానులో నొక ప్రాముఖ్యముగలసంఘము ఆభిప్రాయమును దెల్పును ఆభిప్రాయము వచ్చి-చోటునుజటి చూడబోగుగ విచారింప వలసివచ్చి కలంది, నేను ఆ విషయమై బాగ నాలోచించితిని. మనము కానకసభలో నుండియే గవ్యునట్టి అంకములన్నింటిపై బహిరంగముగ పోరాడవలయునని రంగారాజుగారు యం. యల్. ఏ. నూచించుచున్నారు. ఇట్టియభిప్రాయము లెన్ని దెల్పినను ప్రస్తుత పరిస్థితులలో రాజీనామానిచ్చుటయే ఉత్తమఫలప్రసూద మని యంగన నేనభిప్రాయపడుచున్నాను ఇంగన నేనందుకు కారణముల వివరించెను.

అంతటను ప్రతిష్ఠంభములను వివరుచున్నది వాడి యన్న నేమియును భయములేదు. స్వరాజ్యమును చేకూరుచు చున్నట్లు న్యాయమగు కారవత్తరమగు మార్గము ననుసరించుట కెట్టి విడియమును నాకులేదు. కాని రాజ్యాంగములోనే వైన నొకపని చేయబోవునట్లు పరిశ్రమ పరిస్థితులన్నిటిని యోచించి తీవ్ర యోజితము యోచింపవలెనని నానుతము. ఈ ప్రతిష్ఠంభము సర్వత్రా కేవలము అసమ్యక్తికి సంబంధించినంత వరకు నేను చచ్చింప బూనెదను. ఇవట ఆ పెద్దగ్రంథ యంతటితో వాకకస రములేదు.

ఈ ప్రతిష్ఠంభమున యేమి ద్వేషముతో గానింపబడినో మనము దృష్టి నుంచునది కష్టములు. అది సర్వత్రా తేనీపంటలకు అసమ్యక్తిని దెబ్బకు డుద్దేశించబడింది మనము చేయు ప్రతిష్ఠం భము విజయవంతమైన యెడల మనకు ఉద్దేశము నిస్సం దేహముగ నెరవేరును. కాని అప్రయత్నము అపజయమే గాంచునని అంత నికృష్ట మింకొక టుండబోదు. సస్తిమెంటరీ బడ్జెటు వోటుకు పెట్టబడి ననుకొను డు. ఏబిడుంది సభ్యులు విరుద్ధముగ ఓటునిచ్చి ప్రతిష్ఠంభము జేసెదరు. కాని ఒక్కడు మాత్రము ఎక్కడుండుట తక్కిన ప్రభుత్వమువారు బడ్జెటును అంగీకరింపవలయుల జేసెదరు. బడ్జెటు ప్యానెసదని చేకమంటిటను వార్తలు నందిపోవును. ఈ ప్రతిష్ఠం భము వలన జేకము లో నెట్టి యుత్సాహము నుదయింప నేరదు. బ్రట దీనివిషయమై అనుకొను వారే యుండరు. మిగిలినదంతయు మరచి పోయెదరు. బడ్జెటు ప్యానెస విషయము మాత్రము జ్ఞానకముంచుకొనబడును. అట్టి

తటి యాకతిష్ఠంభముల యసమ్యక్తిలన నేమిలాభముండును? సత్యము నాలోచించినాడ, ఇప్పటి ఆనెట్టిగా యీ విధానము విజయముబొందుట కరకాళము నాకు గానింపదు. ఇతియగాక అనెట్టి ముగింపుకాలమున, ఈ ఆరికితీ, మారిన, అపరిచిత మార్గము ననుసరించి మూడువారముల కాలములో విజయము బడయునటుల జేయవలయుట కట్టి యవివేక మనకుల యును. ఈ సం దర్భము నమరి యొక విషయము జ్ఞాపకముంచుకొనవలయును. జూలై సమావేశములో ప్రభుత్వమువారు ఒక్కసారి మాత్రము ఆర్థికపాదము గానింపవచ్చును. ఈ ప్రయత్నములో, మనము అని మృతిని దెచ్చునట్లు గమనించున దెదరు? ఎందు కీ ప్రతిష్ఠంభ మార్గమును గడంగున?

ప్రతిష్ఠంభము నెక్కువవిస్తారము జేయవలెనని రంగారాజుగారు ప్రోత్సహించుచున్నారు. ప్రభుత్వము లొంగువరకును లేక ప్రభుత్వ విధానము సంస్కరించి అభివృద్ధిజేయవలెనని, కర్మజేయవలయు నిర్బంధపెట్టవలయునని ఆయన యుద్దేశము. వచ్చేసమావేశములోను నిది చేయవలయు సాధ్యముగా నేరదు. ఏ విధానమునకు గడంగినను 20 రోజులలో ప్రభుత్వమును లొంగదీయ లేదను మాట నిజము ఏ కా స న స భ యైనను నెలరోజులైన గడువులేనట్లు ప్రభుత్వవిధానమును సంస్కరించి అభివృద్ధిజేయుటలు జేయుటెట్లో యూహించ సాధ్యముగా నున్నది. మన మిప్పుడు భారతభావిరాససభలనుగూర్చి చర్చించుటలేదు. మన ల కిప్పుడు సంబంధించినది అసమ్యక్తినిదెబ్బకుదే ప్రభుత్వములో పోరాడుట కార్యరూపమును చాల్చుకనే పోవచ్చును. ఒకవేళ కార్యరూపము చాల్చినను ఫలితమెట్లుండునో తెలిసియున్నున్నది. రంగారాజుగారి ఆభిప్రాయము ననుసరించినచో ఈ కర్మజేవనుకు ఏవల్యుమాత్రమో, అలస్యమైన అసమ్యక్తియే లేకుండపోవును.

రాజీనామాపెట్టుటయే ప్రజల కుచు నసమ్యక్తి అని నే నెప్పుడునుభావించియుండలేదు. ఏచే అచే అసమ్యక్తిని దొలపవలయుటకన్న నేదోవిధమున అసమ్యక్తిని దొలప యుక్తమునాభావము. పార్లమెంటులోని మిత్రులకు బలమునీయవలెనని రంగారాజుగారు కోరుచున్నారు నేనును అట్లే కోరెదను. పార్లమెంటులోనుండ వికర్ణముగ తీర్మానింపబడినట్లు సభ్యులందరును రాజీనామానిచ్చెదమని ప్రకటించియెడల, మన మిత్రులు ఈ ప్రకటనను తమవారమునకు బలము నిచ్చునటుల నుపయోగించుకొందురు. రంగారాజుగారి ప్రకారము ఏదిలాభకరముగానో నాకదివ్యతిరేకముగ గానించుచున్నది. గవర్నరు జెనరలు చేసినవికేగాక మరల దానిని పార్లమెంటు సీరరచినదానికి గూడ నేను అసమ్యక్తిని దొలపగోరెదను. నేను నా నిజభావములను దాచుకొనను. నేను నూచించినప్రకారము రాజీనామానిచ్చునల, ఒకదానికేగాక రెంటి యెడను అసమ్యక్తిని దెబ్బకునను.

బర్మా జాతీయవిద్యారంఘము

త్యాజీగారి రాజీనామా

విశ్వవిద్యాలయ బహిష్కరణము ప్రారంభమైవచ్చితి నుండియు నే నీసంఘమున సభ్యుడనుగా నుంటిని. ఈసంఘమునకును అపహయోద్యమమునకును సంబంధము లేదు, కానబర్మా జాతీయవాదులలో రెండుకక్ష లేవినను లెక్కచేయలేక. గాన రెండుకక్ష లేవ్వవలెనను భావము కలసింది. అందులకు ప్రభుత్వమువారివలన విరాళములను స్వీకరింపదలంచిరి. అందులకు నాకెవ్వము లేకున్నను కార్యనిర్వహణము, గ్రంథ, పాఠనిర్వహణ, విద్యావిధానము నాన్నగు వాలో మనస్వాత్మికత్వమున కెట్టి భంగమున కలుగని పద్ధతిని ప్రభుత్వసహాయమును గ్రహించుటకు నే నంగీకరించితిని గాని యిప్పుడా స్వాతంత్ర్యమునకే భంగము కలిగింది. దౌత్యమువారి పాఠశాలలలోని పద్ధతిని సభ్యువారి పాఠశాలలలోని పద్ధతికిని ఎట్టి భేదమును లేదు ఇట్టివిద్యయే జాతీయవిద్యయనుట కట్టిమానముగాన నేను రాజీనామానిచ్చితిని ఏమిట 30 వ తేదీని రంగూనునుండి ఎన్. ఏ. ఎన్. త్యాజీగారు సంఘమువారికి వ్రాసిరి. (స్వరాజ్య)

కలకత్తా ఇంపునమెంట్ (ట్రస్టువారు విమానములపై నుండి కలకత్తాయొక్కయు తర్పిరిసర ప్రాంతములయొక్కయు ఛాయాపటముల దీనింపవనున్నారు. కావున నీవిషయమున భిక్షాములు కలవారు ఛిఫ్ ఇంజనీరుకు వ్రాయవలెను.

ఉప్పవన్ను

ఆజ్ఞాపకసభ

పూనా ఆరోగ్యసంఘ యాజమాన్యమున రావ్ బహదర్ యల్. జే. ఆర్. గారి యధ్యక్షత ను జరిగిన సభలో ఉన్న కర్మిజేటును గూర్చి ఆజ్ఞాపక గానింపబడెను. సార్వభౌమునకు లిట్లును నిరాశించవలెనని కష్టపిగానింపబడెను. కన్యాభాంతిప్రతినిధి యగు టి. బి. జే. యిగారు 18 వ తేదీని డిక్లెరు సభ యాజమాన్యమున నుపన్యసించుట.

ఆంగ్లో హైందవుల భవిష్యత్తు

కర్నల్ గిడ్డిగారి యుపదేశము

ఆంగ్లో-హైందవుల భవిష్యత్తును గూర్చి విచారింపబడు గానింపబడిన సంఘసభ యందు ముచ్చటించుచు కర్నల్ గిడ్డిగారు జేరాదూన్ మిలిటరీ కాలేజీలో తమకు జేర్చుకొనక పొందకన్యాకాలేజీలో చేరవలెనని ప్రభుత్వము వారు కోరుచున్నారనియు, ఆంగ్లో హైందవులు గవర్నమెంట్ బడుటకు తమకు హక్కులేని యున్నను, తాము భారతీయులలో ప్రత్యేకసంఘమువారుమను మాట మరునదగదనియు, దారిబలైపురా రసదగు నై రోజీయులతో చేరుటకంటె సక్రమ మార్గముల జేకాభివృద్ధి కృషిసల్పుభారతీయులకు చేజొడువాదోడగుట ప్రేమస్ఫూర్తమనియు పలికిరి వారి నుపదేశమును కనుగుణముగ నొక తీర్మానము కానింపబడెను. సంస్కరణము లన్నిటియందును తమకు యధోచితప్రాతినిధ్యము సుపరమనియు- తమ సంఘమువారిని నైస్వయము ప్రత్యేకభాగముగ నేర్పరచి ఆగ్లిరిపోర్టు గానింప వలెననియు, సంఘములో పనిపాటలు తేనివారికి పనిపాటలు కల్పింపవలెననియు తీర్మానింపబడెను.

ఒకారా స్త్రీమర్గతి

ఒకారా స్త్రీమర్గము నెడకుటకై యేగవచ్చిన చింతా స్త్రీయకు కెప్టెన్ జాన్సుగారు 2 వ తేదీని రంగూన్ డి. కన స్త్రీయకు 4 వ తేదీని కుపానువలన చాలబాధనంది మునిగిపోవు స్థితికుడవచ్చి యెట్లో అపామునుండి తప్పించుకొన గల్గెననియు, అపాము తప్పించినదను క్యాబినెట్టుకు పోవుచుండ కలకత్తానుండి ఒకారాస్త్రీయ సంరక్షకార్థ మేగవలెనని తితి వార్త వచ్చెననియు ఆరోజున తెల్లవారుజామున 2 గంటలకు చిన్నోస్త్రీయ కేజ్ కొట్టుకొని నెనెనియు, చీటియగుటచే నదియేమో కనుగొనబడినాదయ్యెననియు పలికిరి. "ఒకారా" 1920 వ సం. డిసెంబర్ మాసములో 142 రోజులుండెననియు, 675 వేల రూపల మరాఠకు ఈస్త్రీయకు చేయబడెననియు, ప్రభుత్వోద్యోగి పరీక్షించి నముద్రయాగమున కనుజ్ఞయొక్కండెననియు, కలుపిచ్చుట కిదుమాడుసార్లు స్త్రీయ బాగుచేయబడెననియు, గతమాసము 20 వ తేదీనకూడ రిపేరు కానింపబడెననియు ప్రకటించబడినది.

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

ఆనెట్టిగాని అధికారసభ్యులగు టి. ఈ. మాయర్ బి.సి. గాన్ తమ సభికపక్షులకు రాజీనామాయెనగిరి. హెన్రీ సీ బాల్స్ గారు ఆనెట్టిగాని అధికారసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

సర్ పెర్సీ కాక్సు దంపతులు

జ్వీయా మెనపోలేయూ దేశములలో జనించెనీ నీమ కేసునున్న సర్ పెర్సీ కాక్సు దంపతులకు వైస్రాయిగా రిజినం దనముల తితివ్వారా తెలియజేసిరి.

తుపానుఫలితము

కుపానువలన చిటగాంగ్ జిల్లాలోని కాక్సుబజార్ అను సముద్రతీర్థ సగరమునందలి మునసుబుకోర్టు మనసుబుగారి గృహము ఇతరగృహములను కృత్తులును కూలిపోయెను. ఎంతవచ్చును కలిగిపో చెప్ప వలసినదేదు. చాలవడము మునిగిపోయెను. కుపానుపట్టిన దినములలో స్త్రీయలు తిన్నగవనకులేదు.

వెలస్వలము! వలమధికము!!

మోహిని తైలము

క తులము ౧౦ ల సీసా 1-కి అనాలు 0-12... అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1923-వ సం॥ మే నెల 12-వ తేది

శనివారము

ఉప్పు వన్ను

ఉప్పువన్నును గూర్చి చాక్షురు బిసెంటుగారు తయారు చేసి చిన్ని పోత మొకటి మాకు విమర్శనార్థ మంపబడెను. హిందూదేశమున స్వాతంత్ర్యము కొరకు జరిగిన కృషిని వివరించి, సంస్కరణములవలన నిరంకుశత్వ మంతరించునని, కిన్నాటు ప్రభువు చేసిన వాగ్దానము 1921, 1922 సంవత్సరములందు చెల్లించబడినటుల బిసెంటుగారు చెలిపిరి. ఆ సంవత్సరములలో దేశభక్తులు వేలకొలది నిర్బంధింపబడుటయు, వారి జన్మస్వాతంత్ర్యములు నిరోధింపబడుటయు, వాక్స్వాతంత్ర్యమునకు భంగము వాటిల్లుటయు, ఆలీనాదరులు గాంధీమహాత్ముడు లజవతిరాయి చిత్రరంజనదాసు మోతీలాల్ నెహ్రూగార్లు ఇంకను వెక్కురు స్వాధికారాచిత్తులు కారాగృహమున కంపబడుటయు, అకాలీలు క్రూరముగ బాధింపబడుటయు, మొదలగు సంఘటనలు లన్నియు, నిరంకుశత్వము దొలగి నందులకు చిహ్నములు గాబోలు! సహాయ నిరాకరణోద్యమావలంబులను దారుణముగ శిక్షించుట ధర్మమనియే బిసెంటుగారు భావించియుండవచ్చును. లేనియెడల ఈదేశమునేగాక ప్రపంచమునంతను సంకులంపజేసిన విషయమును గూర్చి కొలదిగనయినను పేర్కొనకుండుటయు, ఆసంవత్సరములలో నిరంకుశత్వము కనుపింప లేదని ప్రతిపాదించుటయు జరుగవు. ప్రభుత్వ నిరంకుశత్వము 1923 సంవత్సరము ఉప్పువన్ను సందర్భమున మాత్రము బిసెంటుగారికి గనుపించెను. 1921 సంవత్సరమున సర్ మాల్కాం హాయిలీగారు శాసనసభలో ముచ్చటించుచు బడ్జెటు సందర్భమున ప్రజాప్రతినిధుల కమితాధికారము చెకూర్చినటుల బలికిరి. ప్రజాప్రతినిధుల యుత్తరువుల ననుసరించియే ప్రభుత్వమువారికిమీద ఖర్చు పెట్టుచుండరని, హాయిలీగారు ఉద్బించిరి. కాని, సంస్కరణశాసనమును జాగరూకతతో జదివిన వారికి, సంస్కరణముల ఫలిత మేమగునో ముందే తెలియును. ఉపశమన వాక్యములవలన పిరుమోసపోరయిరి. ఆకారణముచేతనే సంస్కరణములు నిరర్థకములనియు, వానిని బహిష్కరించుటయే స్వరాజ్యసాధికి మార్గమనియు, కాంగ్రెసుసభ కలకత్తాలో తీర్మానించెను. బిసెంటు ప్రభుత్వములకు సంస్కరణముల నిరర్థకతను గ్రహించుట కింతకాలము పట్టెను. ఉప్పువన్నును విధింపి పట్టెను, వీరి వెనుకటియభిప్రాయము మారిపోయెను. కాంగ్రెసు సభ్యులకు, ఉప్పువన్నును సరిపై జేయుట, విశేషాశ్చర్యము గలిగింపలేదు. సంస్కరణ విధానముక్రింద ఇటుల జరుగుట సహజమేయును వారికి దోచును.

బడ్జెటు క్షేమక్రింద, గవర్నరుగారు ఉప్పువన్ను రెండంతలు పెంచుటకు రాజప్రతినిధిగారి అధికారము లేదని జూపుటకు, బిసెంటుగారు రెండు తంటాలు పడిరి. కాని, లాభమేమి? రాజప్రతినిధిగారి నిర్ణయమే చెల్లువచ్చును, ఇతరు లెన్నివ్యా

ఖ్యానములు చేసిన ప్రయోజనమేమి? రిడింగు ప్రభువుగారు ప్రయోగించిన సర్టిఫికేటును నిరాకరించుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి కియినను సంస్కరణ శాసన మవకాశ మొసగదని, తెషగిరి అయ్యరు గారికి కంపిన లేఖలో స్పష్టమయినది. ఈసందర్భములలో సంస్కరణ శాసనము ప్రజలకు కోశాధికార మిచ్చెననుటయు, నిరంకుశత్వము నంతరింప జేసెననుటయు, వ్యర్థపు టూహలని వివరింప బనిలేదు. సంస్కరణ శాసనము నిరర్థకమని రిడింగు ప్రభువుగారి యాన్యుగహమువలన ఎల్లరకును వెల్లడియయ్యెను. ఇప్పుడు శాసనసభ్యులు సలుపవలసిన ధర్మము, వెంటనే రాజీనామానిచ్చుట లేదని వేరు కాదు. బూటకపు సభలలో జేరి ఆత్మకారమును పోగొట్టుకొనుట కన్న వెలుకలనుండి సభ్యులు తమ కారవమును జేశకారవమును రక్షించుట మేలు. ఇది వాకు ఫలవదగిన కనీసధర్మము. బిసెంటుగారికిను రాజీనామా బనికీరాదని వాదించుచున్నది. నిన్నటి దినము ఘోకతేహలులో జరిగినసభలో, సభ్యులు రాజీనామా నీయవలయునని తీర్మానింపరయిరి. రాజీనామా నిచ్చుట ఆత్మవివాళకరమని సత్యమూర్తిగారు సైతము సూచించిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారి నూతన దృక్పథమున కిది ఫలితము. శాసనసభ్యులు రాజీనామా నిచ్చిన, శాసన సభా బహిష్కారమునకు ప్రోత్సాహము కలుగునని వీరికి భయముండవచ్చును. సహాయ నిరాకరణమున కిది ప్రోద్బలముగనని బిసెంటు ప్రభుత్వము భీతిజెందవచ్చును. కాని, ఇంగ్లండును ప్రేరేపించుట కింతకన్న ను వేరుమార్గము లేదు. నిన్నటిసభలో, శాసనసభ్యులు సప్లయలను నిరాకరింపవలయునని బిసెంటుగారు తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. ఆవిషయమునే ఈ పోతమునందును ఆమె తేలువరుచుచున్నది. ఈ కద్దరిని సమర్థించుటకు బిసెంటుగారు ఇంగ్లండు చారిత్రమును ఉదహరించుచున్నది. కన్వెన్షనులు బెరగునో స్వపరిపాలనము సిద్ధించుననియు, పార్లమెంటు సభలో సీకద్దరి నవలంబించుట చేతనే ఇంగ్లండు స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించెననియు, ఆ పద్ధతిని హిందూదేశమున గూడ అనుసరింపవలయు ననియు, బిసెంటుగారు కొంతకాలమునండియు విసుగువిరామములేక హెచ్చరించుచుండిరి. ఆకద్దరి హిందూదేశమునకు వర్తింపదని, మేము పెక్కుమార్లు సూచించియుంటిమి. తుదకు ఫలిత ముటులే సిద్ధించెను. కన్వెన్షనులు స్వాతంత్ర్యమును పెంచుటకు మారుగ, మరింత భగ్గుపరిచెను. బిసెంటుగారు సూచించినటుల, కోశాధికారము శాసనసభనుండి లాగి వేయబడెను. ఏపన్నునయినను రెండింతలు మూడింతలు నార్జితముగూడ బెంచవచ్చును. రెండు శాసనసభలను తిరస్కరించినను రాజప్రతినిధి సంతకము చేసి చట్టమును శాసనము గావింపవచ్చును. ఈ సంగతి, బడ్జెటు క్షేమలోనే స్పష్టముగ గలదు. శానిని ముందు తిన్నగ పరిశీలింపక, చట్టమున విధింపబడిన నిరోధముల నన్నిటిని నిర్లక్ష్యపెట్టి, లేనిపోని తూశలపెట్టుకొనుట చేతనే, ఇప్పుడు మితిలేని ఆకాభంగ మేర్పడెను. ఇంగ్లండునకును, ఇండియాకును సాదృశ్యముజూపుట వ్యర్థకార్యము. ఇంగ్లండులో సార్వభౌమునకు వీటో అధికారమున్నను, అక్కడ నెన్నడును యువ యోగింపబడదు. ప్రజలును పాలకులును ఒక్కజాతి వారగుటచే, కన్వెన్షనులు బెరుగుట కవకాశము గలదు. ఇక్కడ తెరిగిడి కన్వెన్షనులు, సంస్కరణశాసనమును విసరింపజేయుటకు మారుగ మితిలే సుకుచిత్రపరుచుట సహజము. సర్టిఫికేట్టు అధికారమును రాజప్రతినిధిగారు సహజాధికారములలో నొకటిగా భావించెదరు. దాని సుపతాగిం

చుట దోసమని వారు భావించుటలేదు. సప్లయలను నిరాకరించుటకు, ఇంగ్లండులో గల యవకాశములు వేరు. ఇండియాలో గల యవకాశములు వేరు. శబ్దజాలమును ప్రయోగించి తాము మోసపోయి ఇతరులను మోసబుచ్చుటవలన లాభము లేదు. పార్లమెంటు, మంత్రులు, కన్వెన్షనులు, సప్లయల నిరాకరణము, మొదలగు పదముల నుపయోగించి, ఆర్పాటము జేయుటవలన ఇదివరకే తీరనినష్టము వాటిల్లెను. వీనితో నికను దాగురు మూత లాడుటవలన స్వరాజ్యసాధి మారమునకు జనుటదప్ప వేరులాభము గలుగజాలదు. బిసెంటుగారు పిమ్మట, హంపుడనుగారి నామములను పేర్కొని, వారి ఉదాహరణములను సూచించుచున్నది. హంపుడనుగారు, కన్నును చెల్లింపక కారాగృహమును వరించి, ప్రభుత్వమునకు భీతి గలిగించెను.

ఈమధ్యనిరోధముతో నతడు తృప్తిజెందలేదు. సప్లయలను నిరాకరించిన, గవర్నరుజనరలుగారు లక్ష్యపెట్టెడి, శాసనసభ్యుల నిరాకరణము ప్రభుత్వ కార్యములను అడ్డగింపజాలదు. పిమ్మట జేయదగినదేమి? హంపుడనువలె కన్నులను చెల్లింపక బాధలననుభవించుటకు, బిసెంటుగారికికిరించెదరా? అట్టి మార్గమును ఆమె సూచించలేదు. నిన్నటిసభయు సూచింపదయ్యెను. ఉప్పువన్నునుగాని, ఇతర దుర్భరముగు వన్నులనుగాని ప్రజలు చెల్లింపక నిరాకరించునపుడే, సప్లయల నిరాకరణమున కర్హమంజును. లేనియెడల, ఈపదమునకు అర్థములేదు. అమెరికా సాదృశ్యము జూపుట వ్యర్థము. అమెరికా దేశము పార్లమెంటుసభద్వారా, తన స్వాతంత్ర్యమును సాధించి యుండలేదు. జేరుమార్గముల నవలంబించెను. సప్లయల నిరాకరణమును బోధించెడి వారు, దాని పరిమితిని గనుగొనక పొరబడుచున్నారు. ప్రభుత్వపుఖర్చులో, ప్రభావముగు ఖర్చు మిలిటరీ వ్యయమని ఎల్లరకు చెలిసినసంగతియే. ఖర్చులో విశేషభాగ మది యాక్రమించును. ఆవ్యయమును శాసనసభవారుతాకుటకు వీలులేదు. సప్లయల నిరాకరణము దీనికి వర్తింపదు. సర్వీసు యుద్యోగుల జీతములను పెన్షనులను, కమిషన్లను జీతములను శాసనసభ ముట్టుకొనుటకు వీలులేదు. పొతిటికల్ వ్యయమును, రక్షణకును మతమునకును సంబంధించిన వ్యయమును, శాసనముచే నిర్ణయింపబడిన వ్యయమును ఋణముల కడ్డీనిసింకింగు నిధిని శాసనసభ స్పృశింపదు. శాసనసభవారి వోటుకు వచ్చెడి ఖర్చులు చాల కొలదిగ నుండును. ఈ కొలది వ్యయములో శాసనసభవారు తగ్గించెడి వ్యయమును, రాజప్రతినిధిగారు తమ బాధ్యతలను నిర్వహించుట కవశరమని పునరుద్ధరింపగలరు. అవసరమయ్యెనులందు రాజప్రతినిధిగారు స్వంత బాధ్యతమీద వ్యయమును కావింపవచ్చును. శాసనసభవారు నిరాకరించిన చట్టమును రాజప్రతినిధిగారు సర్టిఫైజేసి శాసనము గావింపవచ్చును. సప్లయల నిరాకరణమును దాటుటకు రాజప్రతినిధిగారి కిట్టియవకాశము లుండగ శాసనసభలలోనుండి జేయగలిగిన దేదియో దోచకున్నది. ప్రభుత్వమునకు కావలసిన వ్యయముంతయు ఇదివరకే నిర్ణయింపబడెను. జూలై నెలలో జరిగెడి సభలో సప్లి మెంటరీ ఎస్టి మెంటులక్రింద ప్రభుత్వము వారు కొన్ని ఖర్చులను కోరెదరని బిసెంటు ప్రభుత్వముల కాశగలదు. సప్లి మెంటరీ ఎస్టి మెంటులక్రింద ప్రభుత్వమువారు ఏకొలదివ్యయమునో శాసనసభవారి ఎదుట బెట్టవచ్చును. అవ్యయమును శాసనసభ్యు లొకవేళ నిరాకరించినను, తమ బాధ్యతల కవసరమని చెలిపి రాజప్రతినిధిగారు దానిని పునరుద్ధరించెదరు. ఒక్కసెషనులో నాలుమార్లు తమ సర్టిఫికేట్టు అధికార

మునుపయోగించిన రాజకీయవిధానము, జులై నెలలో మరొకమా రుపయోగించుట కష్టమా? అందుచే శాసనసభ్యులు జులై నెలలో జేయదగిన దేదీయలేదు. శాసనసభతో సంబంధమును వదులు కొనుచో, ప్రభుత్వమువారు తమ స్వంతభాధ్యత మీదనే యిక్కార్యమును నిర్వహించవలసివచ్చును.

మద్రాసు రాజకీయ సంస్కర్తల యభిప్రాయ మును తిరస్కరించుచు, శాసనసభా నిరోధమునకన్న రాజనామానిచ్చుటయే ఫలప్రదమని మనీ శ్రవ్యర చరణుగారు మరల వ్రాసిరి. శాసనసభ్యులు తెలుల మెలగినను, ప్రజల కంతగ బనిలేదు. ఉప్పుపన్ను వలన, మితవాదులకుగూడ ప్రభు దొలగినందులకు మాత్రము సంతసింపవచ్చును. ఈ యవకాశమును ఆధారముగ గైకొని, స్వరాజ్యమును త్వరిత సరిపాదించుటకు ప్రజలు ద్విగుణీకృతమగు ప్రయత్నములను సలపవలయును. ఉప్పుపన్ను సెక్కు దానిని తొలగించుటకు మాత్రము ప్రయత్నముజేసి లాభములేదు. ఉప్పుపన్ను నిరంకుశవిధానమునకు ఫలితము. ప్రస్తుత పరిపాలనా విధానముక్రింద ఉప్పుపన్ను బోలు పెక్కుకష్టము లిదివరకు తటస్థించినవి. ఇకముందును తటస్థించగలవు. ప్రతినిరంకుశవిధానమును పోనాడుటకు ప్రయత్నించుటవలన, ఆయాస వృధికమగును. ఇందుకుమారుగ మూల కారణమును నివారించ బ్రయత్నించిన స్వరాజ్య సిద్ధి గలుగును. స్వరాజ్యసిద్ధి మూలముననే నిరంకుశత్వ మడుగంటును. అసమ్మతిపథంతో ప్రొద్దు బుచ్చనెంచెడివారిని ఆటలుజేయ నిండు. కాంగ్రెసు సభ్యులు ప్రస్తుత పరిపాలనావిధానము స్వరాజ్య మునకు చోటిచ్చుటకు తమ యావశ్యకత వినియోగింపవలయును. ఇతరమార్గముల వంకకు దృష్టిని మరలించి లాభములేదు. బీసె టు ప్రభుత్వము బాధించెడి మార్గమువలన ఒక్కలాభము మాత్రము గలుగవచ్చును. శాసనసభలతోజేరి నిరోధించుటవలన నెట్టిలాభము గలుగునో వెంటనే వెల్లడియగును. క్రొత్తశాసనసభ తేర్పడువరకు వేచియుండ నవసరముండదు. ఇదియు కొంతవడి మేలే.

కెనియా భారతీయులు

హిందూ దేశమునుండి కెనియాకు భారతీయులు నిన్న నేడు వెడలియింపలేదు. అయితే వందల సంవత్సరములనుండియు, భారతీయులు కెనియాకు వెడలుచుండిరిని, అగాధానుగారు రూటు ప్రతినిధితో జెప్పిరి. యూరపియనులు కెనియా యం దిటీవల బ్రవేశించిరి. యూరపియనుల కన్న, కెనియాపౌరస్వపు హక్కునకు భారతీయుల కెక్కుడు అధికారము గలదు. కెనియాను బాగు చేసి ఫలవంతము గావించిది భారతీయులు. అట్టి భారతీయులను వెడలగొట్టుటకు తెల్లవారిపుడు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఆఫ్రికావాసులను తెల్లవారు రక్షింపవలయునట, భారతీయులను ఆఫ్రికా వాసులును ఇంతకాలమునుండియు కలిసి యున్నందుచే, నష్టమేమియు గలుగలేదు. ఇకముందు భారతీయుల ప్రాబల్యమునుండి వారిని దప్పించుటకు, తెల్లవారు పూనుకొనుట కేవలము కపటము. ఆఫ్రికావాసులకు తెల్లవారు స్వాతంత్ర్య మీయదలచుచో భారతీయులేమూలము అభ్యంతరముపెట్టరు. లాయడు జార్జిగారు సామ్రాజ్య సందేశముగూర్చి గంభీరప స్యాసముల గావించి లాభములేదు. కెనియా, దక్షిణాఫ్రికా, మొదలగు ప్రదేశములలో భారతీయులను పీడించుచున్నవిధము, సామ్రాజ్యమునకు

కారణము జేబాలదు. స్వాతంత్ర్యమును కాపాడుట కిది మార్గము గాబాలదు. అధినివేశరాజ్య భారతీయ సమస్యను ఇంగ్లండు న్యాయముగ పరిష్కరింపబాలదేని, సామ్రాజ్యబలము దొలగిపోవును. లాయడుజార్జి గారీసంగతి నకనిపెట్టినటుల దోచడు. ఇతరు లెవ్వరో తమ యకాదార్యమును గుర్తింపలేదని, లాయడుజార్జిగారు వగచుచున్నారు. ఇతరుల మెప్పుబడసి లాభములేదు. సామ్రాజ్యవాసులు సంతృప్తి జెందవలెను. సామ్రాజ్యమునందు కారణముతో తలపెట్టి దిరుగుటకే భారతీయుల కవకాశములేనిచో, వారు దాని నెటుల ప్రేమింపగలరు? ఇరుల కీసంగతి దెలియకుండ, బ్రిటిషువారెంతకాలమని దాచగలరు? ఇంగ్లండు తనధర్మమును నెఱవేర్చుటకు అప్రతిమానమగు అవకాశ మిప్పుడుగలదు. ఈ యవకాశమును బావిడచిన, ఇంగ్లండు తన ముఖ్యధర్మమును విడనాడినదగును.

దారుణశిక్షలు

సాత్వికనిరోధమునకు జర్మను ప్రముఖులపై ప్రాచివారు దారుణశిక్షలను విధించుటవలన, ప్రపంచసానుభూతి జర్మనుల మీదకు ప్రసరించుట సహజము. 15 సంవత్సరములు 20 సంవత్సరములు ఖయిదును విధించుట, అవివేకము. ఇంతటిబాక, కొందరు నాయకులపై దారుణశిక్షలను విధించుట ఇంకను ఘోరము. మరి కొందరుకు ఏడు మొదలు ఇరువదిసంవత్సరములవఱకు శిక్షవిధింపబడెను. జర్మను ప్రభుత్వమువారు తమ యసమ్మతిని ప్రపంచమునకు దెలిపిరి. కార్మికసంఘమువారు నిన్నటిదినము పూర్తిగ పనిమాని, తమ యసమ్మతిని హత తాళము మూలముగ తెలిపియున్నారు. రూరులో విషమస్థితి దొలగువరకు, సాత్వికనిరోధమును పూర్తిగ నవలంబించుటకు కార్మికులు నిశ్చయించిరి. ఈ యుద్యమమును పశుబలము ఆణగ్రహింపబడని వెల్లడిజేసిరి. ప్రాచివారు విధించిన దారుణశిక్షలు ఇంగ్లండులో గూడ చలనము గలిగించినవి. వర్సలనుసంధిని విమర్శించినందులకు దారుణశిక్షలను విధించెడి నిరంకుశత్వము రుష్యా చారిత్రములో గూడ గానరాదని సర్ జాన్ సైమనుగారు పార్లమెంటుసభలో నుడివెరి. ప్రాచి యుత్తరువు, ప్రవృత్తునుమిలిటరీసమునకు తులదూగునని, సెసిలుప్రభువు దెలిపెను. భావిపక్షిణము మెట్టులుడునో తెలియదు. కాని, ప్రస్తుత సందర్భములు యూరపునకు పశుబలప్రయోగ విఫలతను బాపగలుగుచో, ప్రాచ్యు, జర్మను సంరంభమువలన ఫల ముండును.

రుష్యా: ఇంగ్లండు

ఇంగ్లండు రుష్యా కంత్వ సందేశము నంపి యుండుటచే, మరియొక యుద్ధము పొసగనని, పలువురు భయపడుచున్నారు. ఇంగ్లండు పంపిన సందేశమును నిరాకరించుటకు రుష్యులు తలపెట్టుచున్నటుల వార్తలు దెలుపుచున్నవి. అప్పుడే తొందరకడవదనియు, సమాధానమునకు తాము ప్రయత్నించెదమనియు బ్రిటిషులే బరుపక్షము వారు రుష్యాకు తంతి వార్త నంపిరి. 15-న తేదీని పార్లమెంటుసభలో నీ విషయమై చర్చజరుగును. రుష్యాతో వాణిజ్య సంబంధమును వదులుకొనుటకు లేబరుపక్షమున కీష్టములేదు. ఉభయదేశములకును గల తగాదాలను మధ్యనర్తుల ద్వారా పరిష్కరించుకొనవలెననియు, లేబరుడల అనేకయనర్థములు వాటిల్లుననియు లేబరుపక్షము వారియుద్దేశము. పార్లమెంటుసభ ఎటుల నిర్ణయించునో బాడవలయును.

శ్రీ టంగుటూరి ప్రకాశంగారు

ఆంధ్ర రాష్ట్రమున నందారము

ఆంధ్రరాష్ట్రమున వలంటీరులను చేర్చుటకు శేపు (13 వ తేదీ) ప్రకాశంగారు చెన్నపురినుండి బయలుదేరెదరు.

మేనెల 14 రాజమండ్రి

" 15 ఏలూరు

" 16 గుంటూరు

" 17 తెనాలి శేషలక్ష్మి తాలూకాలు.

విజ్ఞప్తి

ఈ నెల 25 న తేదీలోగా ఆంధ్రరాష్ట్రము వారు ధనమును జనమును పూర్తిచేయగోరెదము. నేడు ఆంధ్రరాష్ట్రము రాష్ట్రములపట్టికలో కట్టకడపటి మెట్టునకు దిగిపోయియున్నది. ఇట్టి ముఖ్య వసరసమయమున మనవిధి నెరవేర్చుకున్నచో ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు కళంకము కలుగును. అది మనకు పాడిగాదు; అని శ్రీయుతులు నాగేశ్వరరావు ప్రకాశంగార్లు విజ్ఞప్తిని ప్రకటింపిరి.

తిలకు స్వరాజ్యనిధి

గుజరాతు రాష్ట్రమున జరిగిన పనివివరములు

జిల్లా	సభ్యులు	వలంటీరులు	ధనము
అహమదాబాదు	24, 489	188	1, 51, 879
కెయరా	20, 704	178	58, 998
బ్రాచి	3, 485	282	4, 985
సూరతు	12, 251	211	1, 07, 485
పాంచమనాలు	1, 767	24	788
	62, 706	888	8, 23, 853

*

*

*

ద్రవిడ రాష్ట్రమున

వలంటీరుల వివరములు

మహామహ్మదీయులు	175
ఇతరులు	712 - 887
శ్యామవాదులు	8
దాక్షయులు	14
సర్వకలు	195
తనివార్లు	108
భూస్వాములు	170
విద్యార్థులు	8
గుమాస్తాలు	185
కూలిపనవారు	2
ఇతరులు	250 - 887
కట్టణములవారు	438
గ్రామములవారు	449 - 887
మొత్తము	887

(హిందూ)

ఈస్టిండియా కాటక్ సంఘము

ప్రస్తుతము విదేశములకు ఆరికేరణము ప్రతి ఎనిమిది నెలలకుమార్చుచున్న దానికి తగినంత తెల రాకున్నందుచేతను బొంబాయినున్న వై సభ్యులువారు మేజరము ప్రతిని వంచివెలచేయగల వానిని నివచేయవలెనని.

అసెంబ్లీసభ్యుల రాజనామాలు

ఆసెంబ్లీసభ్యులకు హరిశ్చంద్ర, సుహానీ, చాదగిగార్ల రాజనామా లంగీకరింపబడినవి. వీరిసానులకుకొత్తవారి నెన్నుకొనవలెను.

ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కస్టమ్స్ శాఖాదాయము

1922 వ సం॥ యేప్రిల్ నెలలో వైశాఖక్రింద 828 లక్షల రూపాయలు ఆదాయమువచ్చెను. 1922 వ యేప్రిల్ నెలలో 804 లక్షలు వచ్చెను.

విదేశ వార్తలు

సోవియట్లు కార్మికసభ్యుల సందేశము

బ్రిటిషులేఖను ఆక్షేపించుట

లండన్, మే 11:—కామన్వెల్త్లో గతసాయంత్రము కార్మికసభ్యుల కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు కమాన్వెల్త్ సోవియట్లకు ఈ ప్రకారము కమ్యూనికేట్ను నిశ్చయించిరి:—
మార్క్సిస్టుల పోలిటెకానాక కంప్రతికేషన్ ఏమి ప్రమాదము గలుగజేయని మాకు భయముగలుగుచున్నది. పశు బలప్రయోగమునకు అవకాశము లేకుండగను మరల యాదమునకు రావీయకుండగను రష్యను ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నాము. బ్రిటిషువారెవరి అంత్యసంకేతమును గూర్చి రాజకీయములు జరుగుచున్నావో మేము సంధి నిమిత్తము రష్య ప్రభుత్వమువారి అధికారమును గుర్తించుటకును ప్రయత్నించుచున్నాము. రాయబారము లన్నియు పూర్తియగుచోపల సంబంధము చేడిపోవుటయే తటస్థించిన మేము చాల భయపడుటకు అవకాశ మేర్పడును. అట్టి అసందర్భము రాకుండుగాక.

కచ్చే నంగ్లవారమువారు బ్రిటిషు లేఖను చర్చించుచు భాగ్యత యుది.

రష్యలో వర్తకసంబంధములను బ్రిటిషువారు మానుకొనుటకు తేయ యత్నము లన్నిటిని ఇండిపెండెంటు లేబరు పుంజుమువారు ఆక్షేపించెదరు. బ్రిటిషువారు రష్యనుల కంపెనీ లేఖచే రష్యను ప్రభుత్వమువారి క్యేబ్లెసులుబడి ముట్టజేయుటకు అవకాశ మేర్పడుచున్నదనియు మరలపశుబలప్రయోగమునకు కాణ్యమేర్పడుననియు, భర్త్యులకు బతులు కలుగుట రూపకే నని రోషమును చూపవలసివచ్చుననియు నేవనలు బోయింటు కవున్సిలువారు తెలియజేసి ఆ లేఖను అంగీకరించుననిరి. ఈ సంఘములో ప్రేమ యూనియను కాంగ్రెస్-వర్తకసంఘములు నేవనలు లేబరుసంఘము, పార్లమెంటు కార్మికసంఘము, కామన్వెల్త్ సభ్యులు జేరిరి. ఆయా వేళములు పడు కచ్చములను గూర్చి అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానమున విచారించి పరిష్కారము చేయవలసిన దనియు రష్యలో వర్తకమును మానుకొన్న ఇదివరకే వనిలేనివారిగోల భయముగ నున్నది. అట్టికరి ఈమార్గమును ద్రోక్కితిమేని మరలకగోల యగుటయే గాక, రాజకీయ అంతాళము, యాదృశ్యము మరల ఎక్కువగ బయలుదేరు ననిరి.

జార్జియాలో బోలిషివిక్కులు

రెండువందలమందిని కాల్పుట
వాక్వా, మే 10:—జార్జియాలో చీకాప్రభుత్వమువారు 1200 మందిని బట్టుకొని 200 మందిని కాల్చిరని రైగానుండి తెలియుచున్నది.

మాంచెస్టరు ప్రతినంపుసభ

అధ్యక్షుడు జనవరి 25 తేదీవరకైన ప్రస్తుతముందు ఇచ్చుచున్న జేతనములనే నిలకడగ ఉంచుటకు జేయవలెనని మాంచెస్టరు ప్రతినంపుసభవారు 10 తేదీని సమావేశమైరి. ఈసభకు యజమానులు వనిజ్యేయవారుకూడ వచ్చిరి. ఈతేదీ అసంతోషము చేతనములను గూర్చి క్రొత్తగా రాయబారములను జరుపుటకు వనివాండ్రకు అధికారముగలను. ఒకనెల ముందుగ తెలియజేయవలెను. 1924 నెవ్రెంబరు 25 తేదీలోపుగ సాధారణముగ ఆందోళనను జీతములను పొచ్చించవలెనని వనివాండ్రు గోరుచున్నారు. నైతిక ప్రభుత్వములలోనే ఈ ఒడంబడికను జేసికొనిరి.

పార్లమెంటు కమిటీ

సభ్యుల పేర్లు
లండన్, మే 11:—కామన్వెల్త్లో నిన్నటికొకన చార్లెస్ రాబర్టును, జెఫ్ఫెర్సన్లూగార్డు, భారతదేశ వ్యవహారములను పరిశీలించుటకు నియమింపబడిన సింపున్, బ్రిటిషు సభ్యులు రాజీనామా నిమిత్తము వారిస్థాన నియమింపబడిరి.

బ్రిక్షన్ హత్య

దొంగను వెదకుట

గూఢచారుల కృషి

లండన్, మే 11:—ఉదయము బ్రిక్షన్ నుదగ్గర మోటారుబండిని నడుపుచో కలుడికే అను నాతని ఒక గూఢచారి జంపెనని అనుమానించి వానిని పట్టుకొనుటకు గూఢచారులు జెడకుచున్నారు.

ఈదొంగ డిజేగారిబండిని అరెస్టు చేసికొని బ్రిక్షన్ నుదగ్గర పోయెననియు అతనిదగ్గర చేతుపాకె యుండెననియు గూఢచారులు తెలుపుచున్నారు. పోలీసువులపై వీటిని పారవేసి పోయెను. మోటారుబండికి 5 పిల్లింగుల కి పెన్సులు అడ్డెయి కట్టల తోచుచున్నది. చుట్టు దారిని పోయిరటుల స్పష్టమగుచున్నది. బండి నోకపూటకపి ఇల్లుకు దోచుకొనుటకు దొంగ తలంచి బండివాని నాగవలెనని జెప్పుటచే వాడు వీలులేదు, నే పోయెదను; నాఅడ్డె నాకీతువలెనన్నటులను అందుమీద ఇద్దరును తగవులు ఆడినటులను ఇరుగుపొరుగువారు తెలుపుచున్నారు. బండితోలువాడును, దొంగయు కొట్టుకొనిరని ఋజువు జేయుచున్నారు. దొంగదగ్గర 5 పిల్లింగులు కి పెన్సులు లేకుండుటచే పాపమాతడు ఏమిచేయుటకు తోచక తనాతనా లాడుచుండెను. దీనితోడు బండివాడు పోలీసువారికి తెలియజేసెదననియు అందుచే తనదగ్గరనున్న కత్తిని, తుపాకీని పోలీసువారు కనుగొనినచోమోయను భయముచే బండివానితో పెన్సులొడిసే పిదప పట్టుకొనెదకేమో యనుభయముచే గోడ ఎక్కి పారిపోయెను.

‘ఒకారా’ నాక

సముద్రముమీద పయనమగుటకు తగదని తెలియజేసిన సంగతి మీరెవరుబదురాయని కామన్వెల్త్లో కార్మికసభ్యులు బాన్స్ వర్కెగారు అడిగిరి. ఆ నాకకు అపకవచ్చుటకు ఇదియే కారణమనిరి. ఇది పయనమగుటకు పూర్వము తగిన స్థితియుండునైతే లేదాయని ఎవరును పరీక్షించలేదని బదులిడిరి. సముద్రతీర వ్యాపారముజేయు బ్రిటిషు నాకలను ఇండియాలో అడికాకు లెనైన పరీక్షించిరా లేదాయని విషయమై బాన్స్ వర్కెగారు ముంబై తెలియజేసినచో ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుటకు వీలగుననిరి.

సాత్విక నిరోధము సాగవలసినదే - తప్పదు

దస్తావ్జువార్త లిట్లు తెలుపుచున్నది:—వర్తకసంఘము వారి కార్యనిర్వాహక సభవారు తమ కత్తికి మించకుండగ నష్టపరిహారములనుచ్చుటలో తోడ్పడెదమనియు రూతులో సాత్విక నిరోధము ప్రజలమనసు నొచ్చుటచే బుద్ధిపూర్వకముగ బయలుదేరినదేగాని ఒకరుచెప్పుటచే పుట్టలేదనియు రూతు, రైసు జిల్లాలలో అన్యాయపరిపాలనను అక్రమపరిస్థితులు సాగునంతకాలము పారివారప్రహ్వమలద్దుబడినను సాత్విక నిరోధమును సాగించి తీరదమనియు దానివారుటకు ఎంత క్రూరకృత్యములను పరారులు జేసినను వారివరము గాదని వర్తకసంఘమువారు తెలియజేసిరి.

క్రఫ్ కర్తాగార కార్యనిర్వాహకులు

రైలులోడ్లను పాడుజేసెనని ఒక జర్మనువాయకుకి ఉరిశిక్షను నైనిక న్యాయస్థానమువారు విధించిరని ల్హార్వ వార్తలు తెలుపుచున్నవి. మరికొందరు యాజ్ఞీకమును, వరి కొందరు 7 నుండి 20 మీదలవరకును శిక్షవిధించిరి.

బెర్లిను ప్రభుత్వమువారి ఆజ్ఞేపణ రూదు అక్రమముల పొల్లొనని ప్రభుత్వమువారికి తమ యజమ్యునిని ఆజ్ఞేపణను తెలియజేయుచు క్రఫ్ అధికారులకు పరాములు విధించిన దారుణశిక్షనుగూర్చి బెర్లిన్ ప్రభుత్వమువారు ఎరుకజేసిరి

క్రఫ్ ఉద్యోగులకు విధించిన దారుణపు శిక్షలు అన్యాయమని తెలియజేయుటకు 11 తేదీని అందరును దుకాణములను కలవారపు అంగదులను, వీటిలో వ్యాపారమును ఆపుజేయవలెనని ప్రేతు లక్షానియుసంఘమువారు అధ్యక్షుడు నిషాద్యుజేసిరి.

నష్టపరిహారములు

జర్మనులవిర్యాటులు

బ్రిటను ప్రత్యుత్తరము

లీక్సెల్ అర్థరాత్రి మే 10:— యునైటెడ్ స్టేట్సు వారు జర్మనీ ండి నష్టపరిహారములను గోరలేను. కాన ఈ విషయమై వారితో యోచించుటకు ఆ వ స ర ము లే ద ని యు వారి యభిప్రాయమును కనుగొన దలచుకొనలేననియు కామన్వెల్త్లో స్ట్రైక్ లీర్వార్డి నుగారు ప్రత్యుత్తర మొసరిరి.

బ్రిటను ప్రత్యుత్తరము

ఇటలీవారు తయారచేయుచున్న ప్రత్యుత్తరము పోలియే బ్రిటిషువారు నూడ జర్మనులకు నష్టపరిహారములను గూర్చి ప్రత్యుత్తరము నంపనున్నారు. బ్రిటిషువారిలేఖ మిక్రమండలియు యునైటెడ్ స్టేట్సువారును అందుకొనెదరు.

లండనులోను, రోములోను, బ్రిటిషు, ఇటలీ ప్రభుత్వము వారి ప్రత్యుత్తరములు జర్మనీకంపుటకు పూర్వము కాదు ప్రభుత్వములవారును అంది పుచ్చుకొనెదరు.

యూరప్ మేష్ట్ర

ను గూర్చి కామన్వెల్త్లో మరల చర్చించిరి. స్ట్రాస్ బోయిలో జెర్మెయిల్లు సంధివరకులను, దానిసనుసరించి చేయు పరిపాలనమును ఆక్షేపించినందుటకు దుర్భరమును అపరాధములను విధించిరని తెలియజేయుటకు కామన్వెల్త్లో అచట విజేకాంగ కార్యనిర్వాహకవర్గమును తగ్గించవలెనని డర్. జె. నైమకాగారు తీర్మానము నుపపాదించిరి. ఇది రష్యనుపాలనములో జరుగు నిరంకుశపాలనమును మించిపోయినదనిరి. దీని వలన నానాకాఠిసమితి ప్రతిష్ఠ మండగలిగెననిరి.

విజేకాంగ వర్గమును స్వహా న్యుఖులగ జేయవలెనని రాబర్టు సిసిలు ప్రభువలెను. అఖిలసౌ పరాములు వడిన లేఖచే అంగ్లోపరాములు కలిసి పనిచేయుటకు వీలులేదని విచారించుక ఆయన నూచించిరి.

ఈ అపరాధములను కామన్వెల్త్లో ఎవరును ఆహూదించువారు లేరనియు, కాని ఇప్పుడే ఈ విషయమును బాతి సమితివారికి తెలియజేయుట విజేకామునియు అంగ్ల ఖండితముగ రూరుటవరసనా యని యు తెలియజేసిరి. అసలు ప్రెంచిపరిపాలనా విధానములయు అతీతయోక్తిక జెప్పబడుచున్నదనిరి. కుదకు తీర్మానము వీగిపోయెను.

జర్మనులకు బ్రిటిషు ఇటలీ ప్రభుత్వమువారంపు ప్రత్యుత్తరములో ఒక సభనుజరిపి దానికి ఆమెకవల నాహ్వనించి రూతు, నష్టపరిహార సమస్యను పరిష్కారము చేయవలెనని నూచించిరి.

లా సే ను న భ

ఏమియు నిశ్చయించకపోవుట

మూడుమాసములు గడుపుగోరుట
అర్థికసంఘమువారు మొదటి అనుబంధమును చర్చించుటకు ప్రారంభించిరి. అది అనవసరమని తురపుల్లు నిరాకరించిరి. రెండవ అనుబంధమును ప్రారంభించునకి అత్యుద్ది సాధ్యమగునది లేదనిజెప్ప ప్రత్యేక జ్ఞాపకము తెలియజేయవలెనని తురపుల్లు గోరిరి. మూడవ అనుబంధమును మిక్రమండలి నిరాకరించిరి. వేరేయ తీర్మానములు రాజీలు ఆపుజేయబడినవి.

తురపుల్లరములో నోము పోవు విషయమై మిక్రమండలి ఏర్పాటులను తురపుల్లు నిరాకరించిరి. మరల కథ మొదటికి వచ్చినది.

సాంతముగ పరిష్కార మగుటకు మూడునెలలుగడువును అంగోరావారు గోరిరటుల తెలియుచున్నాది. ఇది మిక్రమండలికి చాల లజ్జాకరము.

తురపుల్ల ప్రాతములాను

జబ్బుగనున్న మరలమేతాదైజనోవా కేగుచున్నాడు.

బ్రిటిషు నాకానిర్మాతల తగవు ఇంకను చాలకాలము సాగు ననుచున్నాడు.

పూర్వపు ప్రెంచిమంత్రిని ఆతని ప్రతినిధులు కొరడా లతో ముట్టడించిరి. తలదాచుకొని, చేతిమీదను గాఢములు తగిలినవి.

ఇంగ్లాండు - రషియా

బ్రిటిషువారి ఆక్షేపణ

లండన్, మే 1: ఉదయము 2/25 ప్రెస్సువిలేజులో ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:— మరల రాయబారములు జరుగువరకు యుద్ధమున కనకాళము లేకుండ కాంతముతో ప్రవర్తింపవలెనని సోవియటులకు తిరిగింపుటకు కార్యకసభ్యులు సభజేసి నిశ్చయించిరి. ఈ విషయమై 15 తేదీన కార్యకసభకు ఏర్పాటుజేసి తిమని సోవియటులకు కార్యక సభ్యులు తెలియజేసిరి.

వర్తకసంబంధము చెడిపోవడని ఇండిపెండెంటు కార్యకర్తలవారు తెలియజేసి అట్లు జరుగకుండ జేయుటకు నిశ్చయించుకొనిరి.

బ్రిటిషువారి లేఖ - సోవియటుల ఆశ్చర్యము

లండన్, మే 11:—ఉదయం 12/10 ప్రెస్సుక్రికా విలేజులో గానుండి ఇట్లు తెలియజేయుచున్నాడు. ఇంగ్లండులో బ్రిటిషువారు ప్రవర్తించునది సోవియటులనుకొనిరి. కాని ఈ లేఖను జూచి సోవియటు లిప్పుడు ఆశ్చర్యపడదనగిరి. ప్రాచ్యులలో తామెట్టి ప్రచారమును సజువులు లేదని సోవియటులు తెలియజేసిరి. నిరంకుశ పాలనమున బాధపడుచున్న జాతులవారు సోవియటులు తమ ఆప్తమిత్రులని సహజముగ తలంచుచున్నారని ప్రకటించిరి. మరల శిక్షలనుగూర్చి జరిగిన లేఖలు లోకమున కలుగజేయుచున్న కంటిలేని మానిషయములలో జోకము కలుగజేసికొనటచే మే వటుల వ్రాసి విమరి.

రషియాలో 12 మైళ్లవరకు సుముద్రమువీడ రషియాను అటు అధికార మున్నదని సోవియటు నిశ్చయించిరి.

సోవియటు రాయబారులను అనకులముగు వర్తకస్థానములనుండి బంపిజేసిన సోవియటు ప్రచారము పొడగునని యు బ్రిటిషువారు రషియాలో వర్తకమును మానుకొన్న ప్రపంచమంతయు రషియాను బహిష్కరించుననియు అందుచే మన వర్తకమునకు పట్టుము కలుగుననియు మిరవాదులు తెలియజేసిరి. అతిపాటులమట చెల్ల తోచుచున్నది. వీరు బ్రిటిషులేఖను నిరాకరించెదరని అనుకొనుచున్నారు.

సంధి పొసగునను ఆశ

లండన్, మే 10:—అఖరునిమిషమున గ్రేటుబ్రిటనుకు రషియాకు స్నేహముచేడకుండజేయుటకు సాధ్యము కాదనియు ఇప్పుడే జాగ్రత్త పడవలెనని మన్దవాల్దగారనిరి. హాల్బెల్లు నాను మంపిసంత మాత్రాన మున్దవాల్దగారనుకొనుటలు భయపడవలసరములేదని మెక్లేజుగారు బదులిడిరి.

కామన్వెల్త్ లో కలకలము

లండన్, మే 11:—లార్డు ఆస్టరు చావల వడవన రషియానులు కట్టుకొనుటచే ఇకముందు అట్టి పనులు జరుగకుండ కట్టుకట్టుము చేయుటకుహరిజెనాక... బ్రిటిషువారు రషియాకంపి.

ముర్ఖానగ్న-తీరమున 10 మైళ్లదూరములో ఆస్టరు వడవ చావలను బట్టుచున్నది. దీనిని రషియానులు కట్టుకొనిరి. వివరములను కనుగొనవలెనని మాస్కోలో నున్న బ్రిటిషు ఏజెంటు కుత్తరువుజేసి వడవను వడవ నిబ్బందిని వదలివేయమనిరి మెక్లేజుగారు తెలియజేసిరి. అవసరమగుచో పోరునన్ని మూడుమైళ్ల సరిహద్దు కావలనున్న బ్రిటిషువడవలను రషియానులు కట్టుకొన వుండ చేయుటకై హరిజెనా నాకంపంజె:ని తెలియజేయ ప్రభుత్వసభ్యులు సంతకమును వెలుబ్బిరి.

ఈ సమయమున ఇదిగదలో జరిగిన యుద్ధము జాలున, ఇక మరల యుద్ధమువలదని కార్యకసభ్యులు అరచిరి.

ప్రభుత్వ సభ్యుల నుద్దేశించి కార్యక సభ్యుడగు ల్యాన్స్ బరీగారు మూర్ఖారక్కు కేల వీరు నాకడలేము సంపరాదని కోపముతో కలిరి. మిారు పిరికివందలు, ఆమెరికనులన్న భయపడుచున్నారనెను. వక్తలేచి వీరిని సముదాయించెను.

చీనారైలుబండి దౌర్జన్యము

చీనారైలుబండిలో దొంగలు ఎక్కి విదేశీయుల నెత్తు పోయినందులకు చీనాప్రభుత్వమువారు తమ విచారమును బ్రిక సౌమంత్రికి పెకింగులో తెలియజేసి అందరిని విడిపించుటకు ప్రయత్నించు చున్నారని తెలియజేసిరి. దొంగలు అడిగిన సొమ్ము ఇచ్చి వారిచే జైల్లన విదేశీయులను విడిపించెదమన్న మాట అనత్యమనియు అట్లుచేయదలచుకొన్నచో వరల ఇంకను ఎక్కువగ దొంగలు తమ ఆటలను పొగించెద రుయు తెలియజేసిరి.

వాయవ్యసరిహద్దులు - రోడ్లు

వాయవ్యసరిహద్దులలో నున్న రోడ్లంతయు ప్రభుత్వము వారికి లాభకరమని మాంపేగుప్రభువు తెలియజేసెను. రోడ్లను చుట్టుకునేసి యభివృద్ధిజేయక ఇనుపవారిమీదనే ఆధారపడిన అది చాలకష్టమి. రైల్వేను అడ్డుకొన్నచో రోడ్లు ఎంతయు ఉపయోగకరముగ నుండుననిరి. ప్రక్కరోడ్ల ప్రాముఖ్యమును ఇంచిత్రప్రభువు ఒప్పుకొన్నందులకు సంతసించెదని. దీనివలన సరిహద్దుజాతులు యుద్ధములలో మునిగి లేలక వర్తకములో ప్రవేశించుటకుగూడ వీలగుననిరి. పార్లమెంటుసభ్యులు ఈవిషయములో జోకము కలుగజేసికొనరాదని ఇంచిత్ర ప్రభువనిరి దీని అర్థమేదియో వారు తెలియలేదు. ప్రభువుసభలో ఇండియాను పాలించిన గవర్నరు జనరలు గవర్నరులు, ఎంకరో సభ్యులుగ నున్నారు. వారికివిషయమై ఎక్కువగ అనుభవము గలదు.

అట్టికరి వీరు జోకము కలుగజేసికొనరాదన్న అర్థము లేదు. అట్లు జోకము కలుగజేసుకొనట తప్పు అగుచో నేను జోకము కలుగజేసికొనక మానను. అని మాంపేగుప్రభువు నడివెను.

లాసేనులో రషియాను రాయబారిని కాల్చి జంపుట

సోవియటురాయబారి వారో విస్కీగారు సిసిలు హోల్బులో భోజనము చేయుచుండ విన్నవయ్యున్నదగు స్విసు యువకుడు దిగ్గరకన్న మేజా సమీపమునుండి చాలసాయలు కాల్చి తాను వారిచే జట్టుకట్టెను. సోవియటు రాయబారి చని పోయెను. మరల ఇద్దరు తీరగాత్రు లైరి.

వివరములు

లాసేను, మే 11:—హంకరుడు ప్యాసిస్టి యనియు ఇతడు ప్యాసిస్టిలో మద్యుగ నున్నాడనియు అనుచున్నారు. తనకండ్లి, పిసకండ్లిని పోలిపివటలు చంపిరను కోపముతో కన సాధించుటకు ఇట్లుకకరాడిగారుజేసెనని తెలియచున్నది. ఇతను వయసు 28 ఏండ్లు. పెట్రోగ్రాదులో జననము గాంచి నాడు. వారో విస్కీగారికి హత్యకును ప్యాసిస్టి యుద్ధమునకును సంబంధము లేదని తెలియజేసిరి.

ముస్కోవీనీగారు మరితర మంత్రులును, జార్జి సార్వభౌమునితో విచారించిరి

యాదాల వెంకటసుబ్బయ్యగారి సుబ్బయ్యచెట్టి అందు సారా వెంకటసామి నాయుడుగార్ల దివాలా సందర్భములో ముద్రాను అభిషియల్ అపైసినీ గారి ఉత్తరువు ననుసరించి

మెనర్సు డౌడను కంపెనీవారు

(హైకోర్టు భవనమునందున్న వారి అభీనునందు)

ఈ దిగువ తెలుపబడిన భూములను, బహుదను 1928 సం॥ రం మేసెల 17 వ తేదీ గురువారము సాయంత్రము 4 గంటలకు బహిరంగ వేలము చేసి విక్రయింతురు.

విజిలి కాదరుసాహెబు భార్య భీమాభి అన ఆమెవలన 4-11-1914, 25-6-1917 లేదులందు తనభావెట్టబడిన కడప తాలూకాలోనున్న చిన్నమాచువల్లె గ్రామములోనున్న సర్వే నెం 553, 554, 555 రులగల 8 ఎకరములు 20 పెంట్లు భూములు, కడపలో న్యాయాధిపతి బహు రోడ్డులో నున్న నెం 76 రు అంకడి పీటిపై, వైస తెలుపబడిన దివాలాదారులకు తనకా నాక్కుగలదు. 81-8-28 లేదినరకు ద్దు 2612-14-0 లు కాక యియ్యలనీ యున్నది.

కుండల కాంసాహెబు భార్య అమీనాబీ అన ఆమె వలన 8-11-14 లేదిన తనకావెట్టబడిన చిన్నమాచువల్లె గ్రామములోనున్న సర్వే నెం 543, 544, 551, 552, రుల భూముల వైస కూడ, వైసానికి తనకానాక్కు గలదు. 18-4-1928 లేదినరకు 1546-12-0 కాక యియ్యలనీ యున్నది.

విగతవరములు తెలియగోరువారు ముద్రాను, కుంకు రావుచెట్టి వీరిలో 21 వ నెంబరు కృపానానందున్న వేలము దార్లకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

స్వరాజ్యకాంగ్రెసుపక్షములు

సరోజినీ దేవి గారు

ధిల్లీలో జరిగినసభనుగూర్చి రాజగోపాలాచారి గారు చేసిన యిటు వివరింపకుండుట చాలవంతగానున్నది. స్వరాజ్యపక్షము నాయకులకును కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ్యులకును మాత్రమేదిన సమాధానప్రమునందలి మరతుల నన్నిటిని రాజగోపాలాచారి గారే చెప్పి వ్రాయించిరి. ఎటులైన సమాధానము కుడుకుటయే ముఖ్యమని కలది అచటనున్న కారందరు నందులకంగీకరించిరి. తెండువక్షములవారును కలసి నిర్వహించవలసిన ముఖ్యవిషయము తెన్నియాలవు. అట్టిచో స్వరాజ్యపక్షమువారికి ప్రతిసౌలముగా ప్రచారము చేయుటవలసరము. అందువలన వై మవ్యములు మొదగును. దానిని లోలగించుటకు నేను కక్రిరంచన లేకుండ పనిచేసెదనని సరోజినీదేవిగారు పాలపూటులో నడివిరి. (టిబ్యూకు)

మూల్కాను కొట్లాట చేసులు

మొహరము అల్లరలు జరిగిన విషయం కె. వి. వీరు వడకు ద్దుకు పాగిలినీగారు భావసాహెబు గులాము ఖాదిరఖాను (హనలీ మేజస్ట్రేటు) గారిని దుర్భాషలాడెనని ఖానుగారు తెచ్చిన మానసద్వైత వాదావిచారణ రివ తేదీన జరిగినది. ప్రతి వాది హాజరుకాలేదు. వాదికి ప్రతివాది 10 వేల రూపాయలు రప్పరిహార మొసంగవలెనని ఎక్కువార్డిక్రి యియ్యబడెను.

ఏప్రిలు 28 వ తేదీన జరిగిన కొట్లాటలో బాహుడగేటు లోకల నొక హిందువును హత్యచేసికొండుటకు యింకను ఎవరిని అరెస్టుచేయలేదు. (టిబ్యూకు)

బాబూ రాజేంద్ర ప్రసాదుగారు

భారత కాంగ్రెసు కార్యదర్శి బాబురాజేంద్రప్రసాదుగారు చువ్రానుండి 10 వ తేదీ నీటుల ప్రతికలకు వ్రాసిరి.

“ధిల్లీలో కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపక్షముల నాయకులలో కొందరికి జరిగినసమాధానమును గూర్చి పండిత నెహ్రూగారు మే సెల 2 వతేదీన ప్రతికలకు వ్రాసిరి.

ధిల్లీలో జరిగినసమాధానమునకు కల్లభాయిపటేలు నేటు జమానాలాబుబాబుగార్లంగీకరింపలేదని ఏప్రిలు 29వ తేదీన రాజగోపాలాచారిగారు బొంబాయినుండి తిరిగిరా వ్రసెనవి. తెండు పక్షములకును సమగ్రమగుసమాధానమును కలిగించుటకు చేయబడిన కత్తకట్టిప్రయత్నము గూడ నిటుల విఫలమైనది! అని నెహ్రూగారి ప్రకటన మునందు వివరింపబడెను. దీనిని బట్టి సమాధానము విఫలమగుటకు బలాబా పటేలుగార్లద్వారా కారణమును కల్గిప్రాయము దీనిని మాయటవలన కలుగుట సహజము. వాడుగారిటీకుల నొసంగిన ఉపకారములను బట్టి గూడ దేశీయుల కిట్టి అభిప్రాయమే కలుగును. బలాబా పటేలుగార్ల వర్ణనలకు కంగీకరింపనిమాట నిజమేగాని ఆ వరతుల సమాచారము వారి కిద్దరికిని తెలియటకు ముందే యీ నెహ్రూగారే ఆ వరతులకు తిరస్కరించిరి. ఈ వరతులను మొగస తిరస్కరించినవారు నెహ్రూగారే అను విషయమును మరుగుపరచుట న్యాయముగాదు. ఏప్రిలుసెల 26 వ తేదీ సాయంత్రమునో లేక 27 వ తేదీ ఉదయమునో నెహ్రూగా రివరతులను నిరాకరించి ఆ విషయమును జేకబంభు దాను, హాకీం అబ్దులుఖాను, సరోజినీదేవి గార్లకు నెంట్ల తేలియజేసిరి. ఆ వరతులను వారినిగూర్చి జరిగిన లేఖలను ప్రకటింపవలెనని నేను నెహ్రూగారిని కోరితిని. ఈ వరతులనుగూర్చి భారత కాంగ్రెసు కార్య సంఘమువారుగాని భారత స్వరాజ్య కార్యసంఘమువారు గాని పంఘసభలలో చర్చింపజేయ, ఈ రీతిగా తెండు పక్షముల నాయకులు అంగీకరించని వరతులను గూర్చి ఎవరో యిద్దరు నాయకుల మీద మాత్రమే నెపమువేయుటచుచిత్ర మని రాజేంద్ర ప్రసాదుగారు వ్రాసిరి. (హిందూ)

అగ్నిప్రమాదము

గంజాంజిల్లా పారాపురంబి కొత్తూరు 7-5-28 ది మధ్యాహ్నం తెండుగంటల సమయములో అగ్నిప్రట్టి రమాను వెయ్యియిట్ల కాల్పోయినది. ఇందులో పంచములలో 800 తక్కినది. ఇతరులని చచ్చిన కోళ్లు కుక్కలు లెక్కలేకు ఈ ప్రాంతి నీటిఅభావంతక్కుక, నిరుపేదలు యెక్కువ, నలుగురు మనుషులు కాలిపోయినారు. ఇప్పటికి ౧ చనిపోయినారు. తక్కినవారు యెలగు వైద్యాగో తెలియదు. వరగంట సరి యావత్తు మార్పుం అయినది. నేను స్వయంగానున్న యేమి కాయగలం. నిరుపేదలఅవదలకు భగంతునిప్రార్థిస్తున్నాము; హిరమండలం గామం, కాయలాడి బలరావుయ్య.

స్థానిక వార్తలు

టెలిగ్రాఫు ప్రకటనము:— ఇప్పటినుండియు మరల తెలియజేయువరకును బర్మానుండిగాని, బర్మాకుగాని తండ్రి వార్తలు సాధారణపుది తీసికొనబడవని నూతనంబుండెంటు గారు ప్రకటించుచున్నారు.

మూల్కానులో హిందూమహమ్మదీయమైత్రి
మూల్కానులో మరల హిందువులకును మహమ్మదీయులకును మైత్రి కలుగునూచవలెననబడుచున్నది. ఫిరంగి, బీబీగార్లిందు లకు జనచేయచున్నారు.

మదరాసు శాసనసభ-ఎన్నికలు:— గోదావరి జిల్లాకు నియమింపబడిన రెండు రూరల్ అభ్యర్థిస్థానములలో శోభదానికి నేను అభ్యర్థిగానుండ గోదామన్నాను అని కె. వి. ఆర్. స్వామిగారు వెల్లెపుచున్నారు.

తమిళనాడు స్వరాజ్యపక్షము:— ఈ పక్షము క్రింక శత్రు 18 వ తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు తిరువళ్ళీటి వీధివద్ద పోరాటము చేయుచును. వి. రామదాసు, ఎ. రంగ స్వామి అత్యుంగారు, సత్యమూర్తిగారు “స్వరాజ్యపక్షవిధానము కార్యక్రమము”ను గురించి యువస్వనింతురు.

జగన్నాథభక్తసభ (ఎస్కూరు) కాలక్షేపము:— శత్రు (18 వ తేదీ ఆదివారము) సాయంత్రము 4-15 గంటలకు ఎస్కూరులో హైకోర్టునున్న వేదనిలాస భవనమున బ్రహ్మశ్రీ శ్రీనివాస రావున ధట్టాచారిగారు (శ్రీగుంకం) “ప్రభుత్వ పరిణామ కాలక్షేపము చేసెదరు.

నుగుణిలొస సభ:— ఈ సభవారు శత్రు (18-5-28) సాయంత్రము 5-30 గంటలకు, బర్లార్ పురవాసులకు పండిత కుబ్జాస్వామి శ్రుతివారీచే రచింపబడిన “కృష్ణశీల” నాటకమును విజ్ఞోర్యూ కల్పితవాలలో తెనుగున ప్రదర్శించెదరు.

శ్రీపుండలిక వరదసభ:— చెన్నపురి గోవిందస్వామినివేది 62 నెం. ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుసామిశెట్టి అంకు కంపెనీవారి కార్యాలయమునం శ్రీరామపట్టాభిషేక మహోత్సవము నిన్న సాయంత్రము 5 గంటల మొదలు 9 గంటల వరకు అత్యంత భవనముగా జరిగినది. పురప్రముఖు లనేకులు విచ్చేసి తమభక్తిని తెల్పిరి. బ్రహ్మశ్రీ వి.కృష్ణారావుల వారిసంస్కృతజ్ఞోకములు వినినది తనిది తీరకుండెను. ప్రేక్షకులందరికిని చందన, పున్నుతాంబూల ఫలములు పంచివెట్టబడినవి. ఇకమీద మనువునలేనే మామూలుగా ప్రతి యేకాదశివాడు రాత్రి భారతము కాలక్షేపము చేయుచుననియు యధాప్రకారముగా అందరు విచ్చేయవలెనని ఉమ్మడి సహోదరులు అందరిని ప్రార్థించుచున్నారు.

మృదాసు పట్టణాభివృద్ధి సంఘము:— ఉత్తరము కూడనది, తూర్పు క్రైస్తవకోడ్డు, దక్షిణం మాంటూరోడ్డు నుంకంబాకం మైకోడ్డు కోడంబాకంకోడు, కడవర నుంకంబాకం చెరువుకట్టు సోల్ ఇండియా కెయిర్వేలెస్ సహాయముగల నుంకంబాకంకోడి భాగమును గూడ మద్రాసు కిటి అంకు గుబ్బర్ కోడు ప్లానింగ్ ట్రస్టువారు తమ క్రిందికి చేర్చుచు నూచించిరి. ఇందుకు మద్రాసు కార్పొరేషన్ అగ్రి కరింపలేదు. ఏల అంగీకరించుటలేదో కారణముగూడ తెల్యలేదు. ప్రభుత్వమువారు ట్రస్టు గావించిన నూచనను విచారించి అంగీకరించుచున్నారు. మాంటూరో పీకనా కలెనే యిదిగూడ గూడ కిట్టమైపుకు వానిని నిర్వహించుటకు నిధముగ నుండుటకు కార్పొరేషనుకు అవకాశ మిహుబడును. (జి. ఓ. నెం 916 యల్. యం.)

దేశీయ వైద్యవిచారణసంఘ నివేదికము:— దేశీయ వైద్యకర్తలకు విచారించుటకు నియమించిన సంఘనివేదిక కము సర్దులకును వెలియు నిమిత్తము ప్రచురింపబడినది. నివేదిక పుస్తకములు అమృతమునకు సిద్ధముగనున్నవి. ఇందులకై ప్రత్యేకముగ 500 కాపీలునుటకు గవర్నమెంటు (వెస్ నూవరిం) టెండెంటుగాని కొందమైనది. (జి. ఓ. నెం 695 పి. హెచ్.)

తిరువళ్ళీటి అన్నదానసమాజము:— ఈ సమాజ యాజమాన్యమున, ఏప్రిలు 28 వ తేదీని కన్న కట్టియారు గారు 25 మందికిని, 24 వ తేదీని సి. రాజరత్న మొదల్యారు గారు 100 మందికిని, 25 వ తేదీని సీతమ్మగారు 100 మందికిని, 26 వ తేదీని సి. కుబ్జాశ్రీకట్టియారుగారు 100 మందికిని, 27 వ తేదీని డాక్టరు వారాయణస్వామి మొదల్యారు గారు 25 మందికిని, 28 వ తేదీని పి. రంగసామిశెట్టియారుగారు 50 మందికిని, 29 వ తేదీని తిరువత్తిళ్ళకోడం అభీగరులు 100 మందికిని, పచ్చప్పాచారి 26 మందికిని, వెంకటాచలశెట్టి యారుగారు 50 మందికిని, వాగరత్నంగాడు 25 మందికిని, 30 వ తేదీని కుక్కిశిలమ్మగారు 25 మందికిని, గోవిందాచారిగారు 50 మందికిని, బీదలకు అన్నప్రదానము గావించిరి. మే, 1, 2, 3 తేదీలందుగూడ, రంగశాఖ మొదల్యారుగారును, శ్రీనివాస అత్యుంగారును, మరెవ్వరును అన్నప్రదానము చేసిరి.

శ్రీ వీరేశలింగ స్మరణసభ:— శత్రుసాయంత్రము 5-15 గంటలకు ఎస్కూరు మార్షల్స్ క్వార్టర్స్ లోని జస్టిసుకార్యాలయమునందు వ్యాయదిపి కా కార్యస్థానమున కీ॥ శే॥ కందుకూరి వీరేశలింగము కందుకూరిని స్మరించుటకై శ్రీ అక్కిరాజు ఉమా కాంతముగారి అధ్యక్షతన బహిరంగసభ జరుగును- ఎల్లరును విచ్చేయ ప్రార్థింతులు

వీరేశలింగం పంతులుగారి సాంవత్సరికోర్కె వము:— క్రితములైన శ్రీ రావుబహదూరు కందుకూరి వీరేశలింగంపంతులవారి నాలుగవ సాంవత్సరికోర్కె మి నెల 18 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 5-30 నిమిషముల సమయమున దివాన్ బహదూరు శ్రీ ఘనశి వెంకటరత్నంనా యుడుగారి అధిపత్యమున పురమందిరమున జరుపబడును. తత్సమయమున శ్రీయుత చిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహముగారు, ఈ పురపాలక సంఘాధ్యక్షులైన శ్రీ కందుల వీరరావునస్వామి నాయుడుగారు, హైకోర్టు జడ్జి శ్రీసాలస బాపయ్య, మల్లెపూడి అప్పారావునాయుడుగారు ఉపస్థితినించెదరు. కాపు న తత్సభకు మిరందరు దయచేసి వీరేశలింగసమాజమువారిని గౌరవింపఁ ప్రార్థింతులు, రెప్పొడుగడ పాపయ్య, వీరేశలింగ సమాజ కార్యదర్శి, రాజమండ్రి.

కేరళ వలంబీరు సంఘము
ఈ నెల 8 వ తేదీని కేరళ రాష్ట్రీయసభాకాలలో కలం బీరుల సభ జరిగినది “గాంధీమహాత్ముని ఆపనయోధ్యమము నందు సంపూర్ణవిశ్వాసము కలదు. అది యొక్క జీవితోత్సవ కేరళ సాధనములేదు. 2 ఇంటిమిడి ఖద్దరునే కట్టెదరు ఈ సభవారు ప్రమాణముచేయుచున్నారు. 3 ప్రతిదెల 18 వ తేదీని వా తీయనేరచేయవలెను. 4 గలంబీరులవద్దను పోగాకును ఏవిధ ముగాను ఉపయోగించునాడకు. మత్తుద్రవ్యములకు వేనినిగర్హరా నీకునూడకు. ఇతరులకు గూడ ఈ విషయమును వలంబీరుల బోధింపవలెను. 5, తత్సభామలను వృద్ధియెరుపవలెను. హిందీభాష నుగూడ కథనంపవలెను.” అనుతీర్మానము లాసభలో నామో దింపబడినది.

గ్రంథబహిష్కరణము
చారిత్రావాక్యేషు తిరువుగురించి, అంగ భాషలో, కమ్యునిస్టు, శిక్షా యింటిచ్చేవనలు లేదు యూనియనుల కార్య నిర్వాహక సంఘములు ప్రకటించిన కరత్రతమును; తెల్లను అంతర్జాతీయ కార్యకసంఘమువారు పంపిన సమ్మెలను, మరెన్న రాజద్రోహ గ్రంథములను పంపింబు దొరతనమువారు బహిష్కరించిరి.

చెన్నపురి బహిరుధరలు

మే నెల 12-వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు

దనియాల బా 1-కి	రు 45-0-0	మొదలు 55-0-0	కలుకు
బియ్యం బస్తాలు		మొదలు.	వరకు.
కుసుమ తెనాలిని	,, ప 45 గలవి	రు 11-0-0	18-0-0
నెల్లూరిని	,, డిటా	,, 14-8-0	15-8-0
డిల్లీని	,, డిటా	,, 14-0-0	16-8-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	,,		8-8-0
నువ్వులు	,,	,, 22-0-0	24-0-0

(2) పప్పు ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి 195 ర.	10-8-0	రు 11-0-0
సెనగలు	,, డిటా	,, 10-0-0 11-8-0
పెసలు	,, డిటా	,, 11-8-0 12-0-0
మినుములు	,, డిటా	,, 18-8-0 15-8-0
ఉలకలు	,, డిటా 164	,, 7-0-0 7-4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నువ్వులునూనె బా 1-కి	రు 145-0-0	150-0-0
నెయ్యి మ 1-కి	,,	,, 14-0-0 22-0-0
కొండాపురం వేరుసెనగపప్పు బా 1-కి	,, 60-0-0	62-0-0
యితర ప్రదేశము	,,	,, 56-0-0 58-0-0
వేరుసెనగనూనె గానుగ బా 1-కి	రు 145	మిషన్ నూనె 120
అముదము నూనె బా 1-కి	రు 122-0-0	128-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రు 165-0-0	170-0-0
కూరపసుపు	,,	రు 125-0-0 180-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరు) బా 1-కి	రు 90-0-0	105-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమంతు మణుగు 1-కి	రు 40, 45	
కాళవాస్తీ పాయకట్టు	,,	రు 60, 65
బెల్లము బా 1-కి	రు 40-0-0	50-0-0
చింతపండు పాతడి బా 1-కి	రు 48-0-0	90-0-0
,, కొత్తది బా 1-కి	రు 85-0-0	42-0-0

(5) ఇనుము

పట్టాలు రఖం బా 1-కి	రు 81-0-0	88-0-0
చదరం	,,	,, 88-0-0 40-0-0
రవుండు	,,	,, 87-0-0 88-0-0

(6) లోహములు

పెండి 100 కులంకు	రు 82-0-0	86-0-0
బంగారము, కులము 1-కి	రు 24-8-0	25-8-0
సవరను 1-కి		రు 15-12-9
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 800-0-0	805-0-0
రాగి డిటా	రు 255-0-0	880-0-0
అస్కా చెక్కర బ 1-కి	రు 54-0-0	55-0-0

(7) తంగులు అలిజలైనను

ఆపు కృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు	రు 120-0-0
తొట్టికెట్టుడు 20 డిగ్రీలు	డిటా
సింహంమార్కు 20 డిగ్రీలు	డిటా
ఆపుకృష్ణుడు 16	రు 110-0-0

మలబారులో మరల హిందూమతమున చేర్చుట
మలబారులో మావలాలచే బలవంతముగా మతాంతరణ చేయబడిన హిందువులను మరల హిందూమతమున చేర్చుకొను నిమిత్తమున పనిచేయుటకు డాక్టరు బి. ఎన్. మూడిగారు నాగపూరునుండి మలబారు వెళ్లిరి.
45 ప్రెజిడెంట్ ట్రైబ్ గారు 45 మాల్కాం హేలీగారి పోన్ ఇంకియా రెడ్ (కాన్ సంఘాధ్యక్షులు) కు సుండురు.

హ గు మా క ప వు ట క వే నా లు
మిక్కిలి మేలైనది!
ఎల్లప్పుడు వ్రవయోగింపుడు!!
ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్, 12-బందరువిధి, మదరాసు.

రూపరేఖాని సంగ్రహం వైశాఖమాస బ|| ౧౨, శనివారము

లలితకళలు

[క్రియత కో. వేంకటలక్ష్మణరావు పంతులుగారు, ఎమ్. ఏ.] భావానుకరణము

ఇదివఱకు జిత్రకారులకు నావశ్యకమైన రూపానుకరణమును గురించి మాత్రము ఎక్కువగా చెప్పబడినది. కాని చిత్రకారుడు రూపానుకరణమును మాత్రము చేసిన జాలదు. ఆతడు భావానుకరణమునుగూడ జేయవలయును. చిత్రకారుని కేమి కలికేమి శరీరమును చిత్రించుట యంతయు నావశ్యకమో మనసును చిత్రించుటయు సంతకంపై నావశ్యకము, కఠినమైనపని. మానవుండు గాన గ్రహశరీరవికృతుడు కాడు. మనశ్శరీరసంయోగమున్న గాని సంపూర్ణ మానవత్వము సిద్ధింపదు. పూర్ణ మానవుని జిత్రీకరించుట నాతని శరీరమువలెనే యాతని మనస్సును, అనగా భావములు, గుణములు, శీలము మొదలయినవానినిగూడ జిత్రీకరించవలెను. రూపములేని భావాదుల నెట్లు చిత్రించవచ్చునని చదువరు లడుగవచ్చును. కాని శరీరము మనసువలన, మనస్సు శరీరమునకును బింబప్రతిబింబవద్వలెను. అట్లే మనమాటలను మన హృదయము వెలుపును. కావున జిత్రకారునకును కవికిని మనస్సును జిత్రించుట యొకకష్టమైనపని కాదు. హర్ష, విషాద, గ్లాని, ప్రీతి, మోహాదృతి, ద్వేష, చింత, గర్వ, త్రాస, వితర్క, అనూయాది విత్తవృత్తులలో నొక్కొక్కటి యొక్కొక్కవిధముగా మానవశరీరముపై బ్రతిబింబించును. కోపముతో నున్నవానిని, చింతాక్రాంతుని, సంశయగ్రస్తుని, మనము చూడగనే గుర్తించలేమా? చేసినవలగు గుర్తించెదమా? ఆతని శరీరేంద్రియసిద్ధినిబట్టియు, ముఖవికారములను బట్టియు ఒక్కొక్క వికారమునకు ముఖమొక్కొక్కవిధముగా చూయును. చిత్రకారు డీభేదముల నన్నిటిని స్వాభావికమున లోకములో జూచి నేర్చుకొని, తనచిత్రకర్మయందు వీనిని అనుసరించి మనసులోని భావములను ముఖముపై గమనముపఱచును. చిత్రముయొక్క ముఖమును మనస్సునకు నద్దముగ జేయవలయును. చిత్రకారుని కాళము గానవచ్చునది ముఖభావానుకరణమునందే. తెలివిగల చిత్రకారుడు ఒకపరెండు గిట్టుకూర్పుటలనే వేలువేలుభావములను చిత్రముముఖముపై జూపగలడు. ఇచ్చట నటునకును చిత్రకారునకును పోటీగలదు నటుడు మనోవికారమును ప్రత్యక్షముగ దనముఖమునందుజూపవలయును. చిత్రకారుడు చిత్రమునకు లేఖలతో జూపవలయును. క్రియత బట్టి రాఘవాచార్యులుగారు చంద్రహాసనాటకమునందు దుష్టబుద్ధిజేవమును, విజయనగరపతననాటకమునందు పరానీరుండువేదమును, వేసి మనస్సులోకి దుర్భారపుటలలోచనలు వచ్చినప్పుడు నటించెడి కనుల చూపునకు ప్రేక్షకులంతయూ నడుమ నేల పొందెదరు? ఆచూపు మనస్సుయొక్క ప్రతిబింబముగనక. అట్లే పటములను గుఱించి యెఱుంగుచు. పటములలోని భేదము చూడవలయునన్న రవివర్ణచేత్రీకరింపబడిన 'వినయము' 'గర్వము' అనుశ్రీలపటముల జూడనగు. రెండుపటములును చక్కని శ్రీలుచే. కాని భేదమంతయు ముఖవికారములలోనే యున్నది. 'గర్వము' అనుశ్రీయొక్క ముఖమునందు నాకంపై నెక్కుడుచక్కనివారున్నారా? యన్న భావము స్పష్టముగ గోచరమగును. వినయము అనుశ్రీముఖమునందు అణకువ, సౌకిల్యములను లోపజేయును. ఈపటములలో గలరూపానుకరణమునకును రూపానుకరణములముననే చూపబడిన భావానుకరణమునకును గల భేదమును కనుగొనవచ్చును.

ఒక ముఖవికారమే గాక హస్తపాదాది విన్యాసములను గూడ భావానుకరణముజూపవచ్చును. తలనెక్కుట, మెడవేకరబెట్టుట, కర్ణజూపుట మొదలయిన నెక్కువనాభేదములను నన్నియో మనోభావముల జూపవచ్చును. ఇట్లేగుణానుకరణమును, క్రియానుకరణమును రూపానుకరణము ననుసరించిచేయవచ్చును. రవివర్ణ దివిసలి మోహినీపటముకంటె కలకు. అందు మోహినీ ఉయ్యాల యూగురున్నట్లు చూపబడినది. చిత్రపటమునందు నూగుక్రియ జూపుట మెట్లు? అందువలన నామె పలుకుటయు వెల్లడుకలును ఎక్కువగా నెగరుచున్నట్లు చూపబడినది. అందుచేత నూగుచున్నట్లు నూచింపబడినది.

కాంతుడు, భక్తియుతుడు, దుష్టభావము గలవాడు, కామాతుడు మొదలయిన గుణవికృతపురుషుల భేదములను కా ర్యములనునది నే పటములందును చిత్రింపవచ్చును. అట్లే నిశ్చలం డగువానిని, పరుగెత్తుచున్నవానిని, మాటలాడుచున్నవానిని, కాపము వెట్టుచున్నవానిని, వీడియోక్రియ జేయుచున్నాడని తెలియనట్లుగ జిత్రీకరించుచును. ఇవ్వియు నొకవిధములైన భావానుకరణములే. ఇట్లు భావములను చక్కగ ననుకరింపగ నేర్చిన చిత్రకారుడు, ఒకవ్యక్తివనోభావమునే గాక తన చిత్రకాళముచే గవి చెప్పగలిగినన్ని కథలు, చరిత్రలు, చిత్రముల మూలమున జెప్పగలడు; కవి పుట్టించుభావము లన్నియు, రసము లన్నియు, బుట్టింపగలడు. ఇందునకు నుదాహరణము లొక రెండు మన పూర్వచిత్రములలోనుండి యిచ్చెదను.

అమరావతిస్తూపమున శీలమీదను, అంతలో శీలమీదను, గోడలమీద రంగులతోను హిందువాధ్యపూరాణములలోని కథ లనేకములు కనులకు గట్టిట్లు చిత్రింపబడినవి. అందు సమరావతిస్తూపమునందలి యొక చిన్నస్తంభముమీద జెక్కబడిన కథయొక్కపట మింనుచికలో నీయబడినది. స్తంభమునకుండై యొక కానమును, దానికింద మకరతోరణమును, దానికింద కమలమును, దానికింద గభయు, దానికింద మరల బద్ధమును చెక్కబడియున్నవి. క్రిందిభాగము కొంత పగిలిపోయినది. రెండుకమలములమధ్యగల కథ యెద్దియని మనము పరీక్షింపగా నందలి ప్రతిపట హావభావాదికమలవలన నీకథ గోచరించును:—

“వైభాగమున నొకరాజు సింహాసనముమీద నాసీనుడై యున్నాడు. చారు: డొకడు చేతులు బోడించికొని యేదియో వార్త చెప్పుచున్నాడు. ఆతని యెదుటిభాగమునందు నైకులు కొటను సందక్షణచేయుచున్నట్లున్నారు. అంతకు గ్రందిభాగమున గోటద్యారముతో నుండి నైకులు లోపలికి పోరబడుచున్నట్లున్నది. అందు నేనుగలూ, గుట్టులు, పదాతులు, గూడ మున్నారు. క్రింద నొకడు శత్రుడు కాటోలును సాష్టాంగముపడి శరణుజొచ్చినట్లు కానవచ్చుచున్నది. ఈ వార్త యే వైని చారుడు రాజుతో జెప్పుచుండె గాబోలు. స్తంభముయొక్క క్రిందిభాగము పగులకయున్నయెడల నీ కథయొక్క రదుపరి వృత్తాంతము మనకు తెలిసియుండును.”

ఇంకొకపటము జూడుడు. ఇదియు సమరావతిలోనే. ఈపట వైభాగము కొంతపగిలినది. ఆ పగిలిపోయినవృత్తియు నందు “ఒక శాద్ధభోధకుడు శ్రీపురుల కేదెయో బోధించుచు న్నుట్లును, వారందఱును భక్తిశ్రద్ధలతో వినుచున్నట్లును, నారివైని దేవగంధర్వులు పూజాద్రవ్యములు గొనవచ్చి యర్పించుచు న్నుట్లును గానవచ్చుచున్నది. బోధకునికల లేనందున నీతడు బుద్ధుడో, బోధిస్త్రుడో, మతియెవడో తెలిసికొనుటకు వీలు లేకుండనున్నది. వై బద్ధమునకును క్రింది కమలమునకును నడుమన్న పటములు మూడు గట్టిగా విభజింపబడియున్నవి. మొదటిగదిలో నొకరాజు సింహాసనముమీద గూర్చుండినట్లును, ఒకయువకుడు భూమిమీద నాసనమువేసికొని కూర్చుండినట్లును, ఒకవీరుడు తనకేమియో చూపి వీరావేశసంభావనము గావించుచున్నట్లును, రాజు ఈసంభావనము కనుచున్నట్లును జూపబడినది. రెండవదిలో ఈ సంభావనముయొక్క ఫలము చూపబడినది. రాజుకొక ఏనుగునెక్కి తొందరగా శత్రువుల మీదికి బోవుచున్నాడు. ఆతనివెంట నిద్దఱు శ్రీలు మాత్రమున్నారు. శత్రువులుకూడ లేవు. ఆతనివెంట నైవ్యము వచ్చుచున్నది. ఆకాశమునందే దేవగంధర్వులు పుష్పమాలలు నేయుచున్నాగు. మూడవదిలో వాయువేగమున పరుగిడుచున్న యశ్వముల నెక్కి శత్రువులు పోతిపోవుచున్నట్లు చూపబడినది.

ఈ ప్రకారముగా జిత్రకారుడు రూపలేఖనముచేతనే, శరీర వ్యాపారములు, మానసిక వ్యాపారములు, అధ్యాత్మిక తత్వములు భారతములు, భాగవతములు వర్ణించి చెప్పగలడు. ఆహా! రూపానుకరణప్రభావము!

కావ్యము, చిత్రము రమణీయార్థ ప్రతిపాదక శబ్ద మెట్లు కావ్యమగునో, అట్లే రమణీయార్థ ప్రతిపాదకరూపము చిత్రమగును. రమణీయార్థప్రతిపాదకత్వము రెంటికని సామాన్యమే. అయినను రమణీయార్థము మాత్రము కావ్యమగును. తత్సాధ్యమైన శబ్దము కావ్యమున కక్కరలేదని చెప్పటకు వీలులేదు. కావుననే దండి మొదలయిన వారలు శబ్దార్థములు రెండును కావ్యమన్నారు. దానినే పండితరాయ జగన్నాథులు రమణీయార్థప్రతిపాదకమైన శబ్దము కావ్యమన్నారు. కావ్యము వలయునన్న శబ్దము తప్పదు. అట్లే చిత్రము కావ్యయునన్న రమణీయార్థ ప్రతిపాదకరూపము తప్పదు. చిత్రమునందు రూపసామ్య మక్కరలేదు. రమ్యాగమే కావలెననియు, సంగీతమునందు నాదమక్కరలేదు. రమ్యాగమే కావలెననియు చెప్పట అసంభవమైన కోరిక గోరుట. నాజా చిత్రమును విడిచి సంగీతానందములేదు, రూపాచిత్రమును విడిచి చిత్రవిద్య లేదు. శబ్దాచిత్రమును విడిచి కావ్యము లేదు. దీనికి వేఱు ప్రమాణ మక్కరలేదు. కవిటివానికి సంగీతము, గుడ్డివానికి చిత్రము, పిచ్చివానికి గావ్యము. నున్న అని చెప్పిన చాలును.

రూపానుకరణము చిత్రలేఖనమునందును, శబ్దానుకరణము కావ్యమునందును ముఖ్యసాధనము లనుటకు మనచరిత్రమునందీ యొక యుదాహరణము నిచ్చెదను. నెద్దన పరూధినిరూప మిట్లు వర్ణించెను?

సీ. తలనితంబాభోగ భవకౌశలములూని యంగదట్టపు కావరంగువలన కళికాంతమణిపీఠ జాజావారిగ గాయ లుత్తంగకుచపాలి పత్తెమిల్ల దదుదాంగురీధార తంత్రస్వనముతో జలిపిపాట ముద్దులు నటించ నాలాపరిత బొమ్మ సరమాడ్చుకనదొయ రతిపావశ్యవిశ్రమముఁ దెలుప లే. ప్రాధిక బలికంచు గీతప్రబంధములకుఁ గమ్రకరపంకరుహరత్నకటక రుణరూప నిధ్యనిస్సూరి తాశమానులఁ దెలుప నింపు దళుకొత్త పిణ వాయించువుండి.

మను. ఆ. ౨. ప. 3౧. ఇక ప్రవరాశ్శని శీలమును పవిత్రప్రవర్తనమును కవి యాలాగు చిత్రించియున్నాడు:

కా. ప్రాచయూషణబాహుమూలబుధితో బాటింట్ల వొంగా రెదై, యంచుల్ త్రోవగఁ గొగిలించి యధరం బాసించ హాశ్రీహరి, యంచుక బ్రాహ్మణుఁ డొరమోమిడి తరియాం నద్యయం బలిపి పొ, మృంచంధ్రోచె గలంచు నే సుల మాయల్ ధీరచిత్తంబులన్.

ఒకానొక పురుషునియొక్క పుష్టిసరాజ్యభిత యంతకంటె నెక్కుడుగఁ గనులగట్టునట్లు ఎవలెనను వర్ణించు రని తోచదు. ఒక యువాయకుడైన శుద్ధశ్రోత్రీయపవిత్రబ్రాహ్మణుడై, లోకమునందు మన మచ్చటచ్చట నరడుగఁ జూచుచున్నవాడు, కనులయెదుట గట్టిట్లు కానవచ్చుచున్నాడు.

ఈ పద్యమందలి ‘శ్రీహరి’ యను పదము శబ్దానుకరణములో శబ్దానుకరణము. మనవారు దుఃఖ మతిశయించినప్పుడును అన్యాయకార్యము జరిగినప్పుడు ‘హరి! హరి! శం! శనా! యనుట సర్వవిధమే.

ఇక నీ రూపము ఈ శీలమును మనకు బోధించుటకు వై చిత్రకారు డేమి చేయునో చూడుడు. వైని శరూధినిని

కాళిదాసు-భవభూతి.

(ద్విదేంద్రలాల్ రాయగారి బంగారీకి తెలుగు)

శ్రీ. జా.వేటూరి గారు: ఇమాయే తుయేవి ఇచ్చిచ్చిదో బంధూ
ఏక్కిక్కస్సున చరదే కం భణదు ఏక్కి ఏకిస్సిం

[ఈపాఠానికి సరళజనము ఆపేక్షింపబడలేదు. నీచేత బం
ధువులను అడిగి బడలేదు. ఆనోన్యముగా జరిగిన ఈకార్యము
నందు కల్యాణము ఏమన గలదు? [ఈమాట లన్నియు నన్నివృత్తం
భాసితములగు] అగ్నికణములే కదా. మఱియు రాజు శకుంతిలా
ప్రత్యాభ్యాసమును చేయించినపేషుట శార్దూలదేవునుచున్నాడో
చిత్రింపుడు—

మూర్ఖం త్వమి వికారాః ప్రాయః శైశ్వర్యమతానం.
శ్రీ. కృతామర్షా మనమనన్యమానః
సుతాం త్వయా నామ మసి ర్విమాన్యః
ముష్టిం ప్రతిగ్రాహ యతాస్య మర్షం
పాత్రీకృతా వన్య రివాసి యేన

ఏమిట రాజు శకుంతిలను ప్రత్యాభ్యాసము చేసినయెట
ముగిసినది. శకుంతిల చేతులను ముగమునై నయకొని ఏడ్వ
నారంభించినది. అప్పుడు శార్దూలదేవుని నడిచిచూచితిరా—
ఇట్టి మృతహారం చాపల్యము [అనగా ఎవరో ఏమో తెలిసికొన
కయే త్వంపడే చేసినందులకు వచ్చిన ఫలమిది. అనుభవంపక తిన్న
దా? యని భావము.]

శార్దూలచే ఈమాటల దుష్కర్మం: దేదొకొని సమాధానము
దేప్పినాడు. ఆ సమాధానములో శార్దూలచే నీతి భగ్గు మనుషున్న
నన్నలో వైచిత్ర్య నాభ్యాపాత సమకలమిది. లోడినే ఆయన
ప్రభువనియును లక్ష్యము నేయక పట్టిన పుష్కలు
చూడుడు—

శ్రీ. ఆజన్మన కృత్య మక్షీతో యః
తస్యాః ప్రమాణం వచనం జనన్యః
పరాభి సంధాన మధ్యతే ర్మయః
పద్యేత తే నస్తు కిలాప్రవాదః

అహో ఎంత దారుణవచనము! ఈ వాద ప్రతనాదము లన్ని
యను ముగిసిన పేషుట గోరిమీ శార్దూలవాడు శకుంతిలను
అచ్చటనే కదిలే పక్షి బాయిరన్న విషయమును బట్టియే ఈసంద
ర్భమునందు కవిత గల కొంప మెరితేడో మనసు గమనింపవచ్చును.
ఈ సమయము కాముకులైన మూర్తిచే ముందు మొకల నరయని నా
యికా నాయకులను గుఱించినదేగాని వేఱుకాదు. ఈమట్టమును
ధ్యానముతో పరికించినచో కాళిదాసుయొక్క తాత్కాలిక
మానసికస్థితి తప్పక గోచరింపగలదు.

వర్ణించిన పద్యములను మనస్సులో నుద్భవించు నూహలే సరిగ
నదృష్టింపఁజేయుటయు నన్న చిత్రకారుఁ డా పద్యమందృ
ష్టనమును తూచాతిప్పుకుండ ననుకరించి పటము వ్రాయ
వలెను.

తెలిపామిదేచ్చుక్రింద నన్న చంద్రకాంతపీఠము, దాని
మూడంగూర్చున్న కన్నరత్న, ఆమెలోనంగట్టిన యజ్జపహావడ,
వైదిగట్టిన తెల్ల నల్ల, పిఠ, ఆమె యుత్తరంగుళిపాళిని నైపుల్లు
పిఠబుజ్జుకాయలు, లిమకొంగుళి ధూతంత్రీ, అమోఘాక్షకు
నాయీ చక్కంగఁ జీత్రించినగాని పద్యాన్ని చిత్రాక్షమును
ఒక్కటి గా నెర్రు. ఇంతయు గాదు. వై వర్ణనములను పూర్ణని
లొపలఁ దీర్చిన పాపదయొక్క యజ్జదశ మధికముగ నుండెనయి
నని గట్టిన తెల్లకాయల మిక్కిలి నన్నగమండెనయి, అందుచే
బ్రహ్మ యుత్తరంగుళులను దల్లినిచంద్రకాంత కల కొంత బాజు
హారే కనియన గోచరించునట్లు పట ముండవలెను. ఇందు దేని
యనుకరణము తిక్కిన రునను పద్యములకు సమానమైన చిత్ర
మని చెప్పవలె వీలులేదు.

ఇతఁడ్రవరుని వైరాగ్యముఁ దెల్పు రండెన. పద్యమునందలి
భావము బోధించుటకు చిత్రకారుడు వ్రాయు పటమునూడ
నందలి వర్ణనములకు సంబోధనదగి నుండవలెను. పూర్ణని
ప్రకాశచూర్ణమణిహామూలములతో, బొలిండ్లు వొంగారఁ
గోరించి యధరం బాసించు" టయు, ప్రవరుడు "చిరమో
మిడి... అంశద్వయం బంటి బొమ్మయం ద్రొచ్చుటయుఁ గనులకుఁ
గట్టిపట్టు లిభింపబడదా? 'క్రిపాత' యనుమాటలూగూడ మనకు
వినిపించునట్లు చిత్రమును వ్రాయవలెను. అనఁగా నటి మనశీతల
నుండు మానవుని ముఖాదికాములను, నానాదివీక్షణములను
సరిగ ననుసరించి చిత్రయపు వ్రాయవలెను. లోకానుకరణ మెంత
మాత్రము తిప్పినను, ఉద్విగ్ధమనోభావములు గోచరింపవు; బొ
చిక్కభాగ మైనదని రసికుల మెచ్చరు. [శ]

భవభూతిగూడ తన నాటకమునందు నానతి తన
ద్వారా రాముని విషయమునఁ దనకుగల ఆక్రాంతిమును వెల్లడించి
నాడు. ఈ భావ్యాంశమునందు భవభూతి వాసంతికయొక్క
వాగ్దానములచేత రాముని మర్మగ్రంథిలను తీక్షణముగా విదము
చేయించినాడు. మర్మచేదకములగు ఈ వాగ్దానముల నొకటి
రెంటిని యుదాహరణార్థ మిచ్చట ప్రదర్శించెదను, చిత్రింపుడు—

శ్రీ. త్వం జీవితం త్వమసిమే వృద్ధయం ద్విత్వయం
త్వం కామదీ నయనయో రమృతం త్వమంగే
ఇత్యాదిభిః ప్రియశ్చై రనరద్య మ్మగ్ధం
తామేవ—కాస్త—మధవా కి మహా—కీరణి?
న. తీర్థాంతరదారము జరిగిన పిదప రాముడు—లోకా కి మహాన
శృణ్వంతి—యనగానే వాసంతి యందుకొనినది గమనింపుడు—
శ్రీ. అయికళోర! యశః కిలతే ప్రియం!
కి మయశో నను! ఘోర మతః పరం?

తర్వాత మాటి మాటికి శ్రీరామచంద్రునికి పూర్వానుభూ
తిములను చిరపరిచితులును నగు స్థానములను జ్ఞాపికి దెచ్చి
గుండెలు బ్రద్దలగు నట్టి సందర్భములను మహాకవి వెలువరించినాడు.
భవభూతి నాటకాంతమునందు చిరవియోగ విశేషతు
లగు నాయకా నాయకులను మఱల సంగమింప జేయుట యను
నది—మంగళాంతాని మంగళమధ్యాని ప్రభంతే వీరపురుషా శ్వా
యా వృత్తుగుమ కాజీవ భవంతి—అను ఆలంకారిక నియమము
ను సమర్థించుటకేగాని వేఱుకాదు. ఆలంకారికల ఈ నియమము
గూడ తేనుక చెప్పిన నియమముతో దృఢసంబద్ధ మైయున్న
యది. ఏమనగా నాయకుడు పుణ్యాత్ముడుగ కూర్చుబద్ధవలయు
నని నియమించి: పుష్కల కావ్యాంతమున పుణ్యముయొక్క విజ
యమును పాపముయొక్క పరాజయమును తప్పక నిర్దేశింప
వలయునుగాదు.

కాని దీనికి సేనంతగా ఇష్టపడను. ఏమనగా—మనకు
నిత్యకృత్యములలో అధర్మము జయించు చున్నట్లే ఎక్కువగ
గోచరించుచున్నది. మనవ్యవక్రృతి యందు ధర్మము అమరణ
ము వహిత మగుచుండుటయును, అధర్మము విదిత మగుచుం
డుటయును మనకు అనుభూతిమే, అయినను మనకు తెలిసినంత
వఱకును సత్యమును అపహసించునట్టి ధర్మ మెప్పటికిని బలిష్ఠము
కాజాలదు. వాఙ్మయమునందు ధర్మమునకు విహికిమగు అధిగ
తని గమనించిన మహానుభావుడు— ఎప్పటికిని ధర్మవిముఖుడగు
నుండజాలడు. ఈ విషయమునే అదర్శముగా నుంచుకొనితే కా
ళిదాసుడు తననాటకమునందు చిరవరు శకుంతలా దుష్కర్మంతులను
కలిపినాడు. భవభూతియును ఇట్టి సీతారాములను కలిపినాడు.
కాని కాళిదాసు మహాభారతము నందలి మూలకథను అక్షంజ్ఞ
ముగా నుంచినాడు. ఇక భవభూతియొక్క మార్పులేని బరువును
చేకే త్రోసికొన్నాడు.

ఈ త్తరరామ చరితమునందు ఏడవ యంశముతో రామ
లక్ష్మణులను పాఠజనపదులును గలిసి సీతానిర్వాసన మనునా
టకాభినయమును వీక్షించినట్లున్నది. ఈ అభినయమునందు లక్ష్మ
ణుడు రామునియొజ్ఞ ననుసరించి సీతను అడవిలో పడలి వచ్చిన
పిమ్మట—సీత ఫలిత్యాగ దుఃఖమును సహించజాలక గంగానదిలో
దునుకుట మొదలగునీ పాతాళలోకమును ప్రవేశించుట వఱకు
గల కథాసందర్భమునందు ప్రేతుక మాత్రుడుగ నుండవలసిన శ్రీ
రాముని తుభితునిగ బాహ్యత్వీడ నిర్భర ప్రయత్ననిగ—జేసి కథ
నడపినాడు.

హా శేవి! దండకారణ్యవాస ప్రియసఖీ
చోత్ర దేవతే! లోకాంతరం గతాసి!

అని రాముడు పవన పవన మూర్చిపోయినాడు. ఈ
రాముని వాక్యములలోని దండకారణ్యవాస ప్రియసఖీ—చోత్ర
దేవతే—అను విశేషములు భావుకమాత్రు డగువానికల్ల నిట
పరిక్షింపదగియున్నవి. ఇట్లు రాముడు మూర్ఛితుడు కాగానే
లక్ష్మణుడు లేచి వాల్మీకి నుద్దేశించి పరిత్రాయస్య పరిత్రాయస్య
యని పలుకుటయును, ఆయు క్షరక్షణమునందే ఆశీరవాణి—
భోభో సంగమ స్థాపరాః ప్రాణ భృతో మర్త్యా మర్త్యా
పశ్యత భగవతా వాల్మీకి నా నజ్ఞాతం పశ్యత మాశ్చర్యం అని
పలుకుటయును గంగా ధరణీ దేవులచే ఫలింపబడి సీత రంగస్థల
మున బ్రవేశించుటయును ఆకాలముననే సేవభ్యమున ఆశీరవా
ణిచో గంగా పృథ్విదేవక తిర్వ్యును అరుంధతి నుద్దేశించి సీతను
సమర్పించుటయును,—ఇంతవఱకును రాముడు మూర్ఛితుడై విశ్వ
ప్లుడై యుండగా నిక్కమగు సీతయొక్క కరస్పర్శమును
రామునికి చేతనము గలుగుటయును ముఖ్యముగా పరికింప దగి
యున్నవి. సీమిట అరుంధతి ప్రజలకు బోధించుటమీను ప్రజ
లందఱు సందుల కంగీకరించుటయును రాముడు మఱల సీతను
చేపట్టుటయును జరిగివే.

మహాకవి భవభూతి తన శేర్షుకొలది ఒకే అంశమునందు
అంతర్వాటికను ప్రదర్శించి యందు వియోగ సంయోగములను
కూర్చగలిగినాడు. కాని ఈప్రదర్శనము అతడుగనే యున్నది
గాని చక్కగా కలిసినది కాదు. ప్రదర్శన సందర్భమునందు గనఁ
బఱచిన యాకరణదృశ్యము అర్ధాత్తు కల్పితమగు సమృద్ధిని
మరణానంతమున నుద్ధింప జేసి యన్య క్తసంభావణములే

మహాపద్యముగ నున్నది. జనశూన్యమగు పట్టణముల వైన ప్రసరిం
చిన సూర్యకిరణముల వలె ఇయ్యది సరస్వతిమైనవి. కారణ మే
మి? నాటకాంతమునంద మంగళము చేయకున్నచో ఆలంకారికు
ల వజ్రపాతములకు గురియగును కదా? కనుక ఇంతటి స్వతంత్ర
త్రుడై కూడ ఆలంకారిక నియమములకు లొంగి కావ్య కళను
విభ్రంస్తుము చేసినాడు.

ఎట్లైనను కాళిదాసు లోకకుడు, గనుక చక్కగ ఆలోచించి
కావ్యకళకుగాని ఆలంకారికల యేర్పాటులకు గాని విరుద్ధముగా
నట్టి ఎత్తు ఎత్తినాడు. కాని ఈయెత్తుభవభూతికి సాధ్యపడినది
కాదు. కావ్యమునందలి కళయును సన్నగిల్లినది. కావ్యముయొ
క్క భర్మమును పరిభ్రష్టమైనది.

కాళిదాసు దుష్కర్మంతుని చేత శకుంతలను ప్రత్యాభ్యాస
ము చేయించినాడు. కాని యందులకై దుష్కర్మంతు సపరాధునిగా
నిలువలేదు. ప్రత్యాభ్యాసము చేయుటకు భ్రాంతి కారణమని
యను అదిమును దైవాదాపతిత మనియును నిరూపించినాడు
ఇట్లే రామునిచే భవభూతి చేయించిన సీతాపరత్యాగమును కూడ
సమర్థించి మిన్న వీలులేకున్నది. అయ్యది ప్రమాదకృతము కాదు.
బుద్ధిపూర్వకముగా నొనర్చినది. ప్రజ అనుచున్నారని—యొక్క
యొక్కములను వెనుకముందులను ఆలోచింపకుండ—విశ్వాస్తాస్తాను—
పతిగత ప్రాణను—ఆజన్మదుఃఖని యగు సీతను—బింటుగా—
భూతుక బహుళ మగు అంజ్యమున పరిత్యజించినాడు. ఈ కార్య
ములను రామునుగూడ కష్టము గల్గకపోలేదు. కాని ఈ కష్ట
ము ఆయన తనంత తాను వైని త్రోసికొనినది. ఎందుచూచినను
సీతానిర్వాసన అన్యాయము అనుటకు సందియము లేదు.
ఈ సందర్భమున శ్రీరామచంద్రుడు రాజవిధిని నెరవేర్చినాడు
కదా? యనికొందఱు పలుకుదురు. కాని ఆయన స్వకర్తవ్యమును
పాలింపలే దనుట నిజము. ప్రజలు అనినది నిజమే, అయినను—
న్యాయా న్యాయములను ధర్మార్థకర్మములు—తీర్చి సర్వులకు
శాంతిని ప్రసాదించవలసిన ప్రభువు—ఎవరో ఏమో అనిసార
ని కన్నులు మూసికొని నజ్ఞవచ్చునా? రామునకు సీత నిరపరా
ధ అనియును తెలియును, అయినను ప్రజల యెదుట సీతయొక్క
నిర్దుష్టతను తూపింప వలసినచో నిర్వాసనను విధించుటకు ముందు
గా ఇంకొక మారు అగ్ని పరీక్ష మున్న ననుచే చేయవచ్చును. కాని
అట్లుచేయక అపవాదమును వినిన వెంటనే వనవాస దండనను వి
ధించినాడు. ఇట్టి రాముడు మరల సీతా సంగమ మునకు ఆర్థ త
కలిగియుండలేడు. భవభూతి వర్ణించిన రాముడు ప్రజారంజన
మనువలలో తిగు కొనిక ర్తవ్యభ్రష్టుడయినాడు. బంగారు సీతను
చేయించి యజ్ఞపత్నిగా నుంచుకొనె ననుటయును సీత నిమిత్త
మై బ్రతివనమును పరిభ్రమించె ననుటయును ఈ లోపమును
కప్పిపుచ్చజాలవు. తిప్పకుండ రాముడు న్యాయదూరతను అప
లంబించినాడు. కనుకనే ఈ సందర్భమునందు వాల్మీకి అనిలంబిం
చిన మార్గము సముచితముగను ప్రశంసయగును ఉన్నది. భవ
భూతి అన్నచో కావ్యకళను కావ్యధర్మమును రెంటిని గంగలో
కలిపినాడు.

మాకు ఈరీతిగా ఈ రెండు నాటకములంకు కథాభాగ
ములలో విలక్షణమగు సాదృశ్యము కనబడుచున్నది. మొదటిరెం
డునాటకములలోగూడ రాజుల ప్రణయమును వర్ణించుట, రెం
డవది. కథానాయకులను అమామషీసంభవలగ వర్ణించుట, మూడ
వది నాయకులు ఇద్దరును—ఏ కారణముచే నైన నేమి—నాయకులను
పరిత్యజించుట, నాల్గవది, పరి త్యక్తలయిన నాయకులు దైవశక్తి
వలన లేమ తమ మోత్యమందిరముల చేరి వసించుట. (శకుంతల
హేమకూటపర్వతముమీదను సీతరసాతలమునకు ఉన్నారు.)
విడవది వియోగము జరిగినపేషుట సంతానము గలుగుటయును
ఆసంతానముద్వారానే చిరవరు నాయకా నాయకులకు పునస్సం
గమము కలుగుటయు జరిగినది. అయితే విలక్షణములయిన సాదృ
శ్యములు ఉన్నట్లుగానే విభేదములకూడ వీనిలో కలవు. ఒకటి
నాయకులలో భేదము. శకుంతలలోని నాయకుడు కాముకుడగు
రాజు. ఉత్తరరామ చరిత్రలో కర్తవ్య పరాయణుడగు రాజు
నాయకుడు. దుష్కర్మంతుడు రూపముగ్గుడు. శ్రీరాముడు గుణము
గ్గుడు. మూడవది విషయవిభేదము. శకుంతలలోనివిషయము ప్రే
మయొక్కతొలుతటి యుత్సృగము. ఉత్తరరామచరిత్రలోని విష
యము సుపరిచితమైన ప్రేమయొక్క గంభీర నిర్భర భావము.
కాళిదాసు నాయకుడు, అచిరకాలముననే ఆప్రణయమును విస్మ
రించును. భవభూతి నాయకుడు. చిరకాలమైనను నిరంతరముగ
నాయకా స్మరణముతోనే కాలము పుచ్చును. దుష్కర్మంతుడు
బహువల్లభుడు, రాముడు ఏకపత్నివ్రతుడు. నాయకు
లలో భేదమున్నట్లే నాయకులలోను భేదముకలదు. శకు
ంతలయువతి, లోపసి. ఉద్దామకామ, చంచల. అధీర. ఇక సీత
యన్నచో ప్రాణ, రాజకుమారి, ధీరురాలు. శకుంతలగర్భిత, సీతభ
యవిద్యుల, నిజమునకు శకుంతల తపస్విని యైనను గృహస్థ, సీత
గృహస్థ యైనను ఒక మోస్తరుగా పానప్రస్థయే. ఇంతయే
ఈ రెండిటికి గలభేదము రెండు ముక్కలలో చెప్పవచ్చును
కాకుంతలలోని నాయకా నాయకులు కాముకీ కాములు. ఉత్త
రరామచరిత్రలో నాయకా నాయకులు అమామషమగు దైవ
వసంపత్తుచే విరాజిల్లుచున్న శేవీ దేవరులు. [అనువాదకుడు]

ఆచార్య హిర విజయ సూరి

జై నులలో హిరవిజయ సూరి యను నొక గొప్ప మహానుభావుడును పండితుడు నుండెను. ఈయన ఆకృతుల చక్రవర్తికాలమున నున్నాడు. హిరసౌభాగ్యమును గ్రంథమువలన (దేవవిమల గణి యనుకవి రచించినది ఈ గ్రంథము.) ఈ హిరవిజయసూరి చరిత్రము కొంతకు గొంత తెలియచున్నది. ఈ కావ్యమునందు ఆగ్నేయనాటి రాజ్యవ్యవస్థ-ఆయనకు గల మతాభిమాన విద్యాభివృద్ధి-సాంఘిక వ్యవస్థలు-మున్నగు విషయములు గూడ సంబంధములు గలవు. జై నపండితుల నాతడెంతవఱకు మన్నించినదియును గూడ దీని స్పష్టము కాగలవు.

హిరసౌభాగ్యముమాత్రమే గాక జగద్గురుకావ్యమని మఱియొక గ్రంథముకూడ సంస్కృతమునందు ఇందులకు పునఃకరించునది కలదు. దానియందు కూడ వైవిధ్యములు కొన్ని కూర్చబడి యున్నవి. ఆకృతుల చక్రవర్తిగారు అనేక మతిములకు అనేక సంప్రదాయములకు చెందిన పండితులను మహాత్ములను ఆదరించి చేరదీసి వారితో సంభాషణాధికమును నెఱపి తద్వారా ఆత్మీయ జ్ఞానాభివృద్ధిని జేసికొనెడివాడు. తత్త్విజ్ఞానముగాని సత్త్విదానముగాని ఏమతియువారియొద్ద నున్నను గ్రహించుటకై ఆయన సర్వదా సంసిద్ధతతో నుండెడివాడు. కనుకనే ఆయన జై నులను ఆదర్శులను ద్వైతములను మాత్రమే గాక క్రైస్తవమతానుయాయులను గూడ ఆదరించినట్లు నెఱచుచున్నట్లును లున్నవి.

ఆకృతుల చక్రవర్తి తన సభాసామమునందలి పండితుల నందఱను దైవతరగతులను గా విభజించుకొనినాడు. అందు హిర విజయసూరి ప్రథమకర్తవ్యము జేరినవాడు. హిరవిజయసూరి గాక ఇంకను ఒకరిద్దరు జై నపండితులను (అనగా విజయనగర సూరి ఉపాధ్యాయ భానుచంద్రుడు మున్నగువారు) ఆకృతుల సభాసామమునందు కలరు. కాని వారు అంతిమకర్తవ్యము చేర్చబడినారు.

హిరవిజయసూరి పాలనపురమునందు జనించినవాడు. ఇది నుజరాతలో నున్నది. అతనికి పది పదుమూడేండ్ల వయసు వచ్చునపుటి కే తిలిదండ్రులు స్వర్గములై వారు. హిర విజయ సూరి సోదరిని పాటనాయం దిచ్చి వివాహము చేసియుండిరి. కనుకనే నిర్వాశయడగు హిరవిజయసూరి సోదరియొంటికి వచ్చిచేరను. పాటనాయం వసిండుకాలము నందు విజయసూరి అను నొకపండితుని నేవనము ఈయనకు అభించినది. ఆయన యువదేశములవలన హిరవిజయసూరి సంసార విషయమున విరక్తత నొందెను. క్రమముగా మఱి కొన్ని నాళ్లకు (1589 క్రై.) ప్రాంతమునందు ఆయన విజయదానసూరిద్వారా శిక్షను గ్రహించి శాస్త్రముల నభ్యసించ వారకొనెను. ఇట్లు కొంతకాలము ఒరిగిపెట్టుట గురువులు హిరవిజయసూరి న్యాయ శాస్త్రాధ్యయనము నొనర్చుటకై దేవగిరినివాసులగు ధర్మసాగర్ పాధ్యాయునియొద్దకు పంపిరి. అచ్చట హిరవిజయసూరి చిరకాలము గురుకులవాసమునర్చి పూర్ణముగ పాండితి నలభుచు కొని ఘోరరదేశమునకు మఱివచ్చి చేరను. క్రై. శకము 1651 ప్రాంతమున నీ యుపాధ్యాయునికి గుజరాతునందలి విద్వత్పిరి షత్తువారు వాచకుడను బిరుదును నొసంగిరి. అటుపిమ్మట 1658 లో సూరిబిరుదును నొసంగి సత్కరించిరి. నాటినుండి మీరు ఆచార్యహిర విజయసూరి యనుపేరుతో ప్రఖ్యాతిని నడించిరి.

హిరవిజయసూరి జై నువ్యయ క్రమముగా ఆకృతుల చక్రవర్తిని వెలెము ఆక్రమించుకొనెను. ఆయన హిరవిజయసూరిని దర్శించి సంభాషింపవలయునని చాల నుబ్బిల్లారెను. తరువాత అప్పుడు పాడుపా తనయొద్ద నాంతరింగితులుగా నున్న మోధి, కమాల్ అనువారికి ఫర్మానాను వ్రాసియిచ్చి, ఆకాలమున తనకు ప్రతినిధిగా అహమతాబాదు ప్రాంతమును పాలించుచున్న శిహాబుద్దీను అహమదుఖానునొద్దకు వారిని పంపి, హిరవిజయసూరిని తన యాస్థానమునకు పంపవలసివట్టుగా ఉత్తరువుచ్చెను. ఆగ్నేయ సూరి పంపిన ఈ ఫర్మానాను గుఱించి హిరసౌభాగ్య కావ్యమునం దిట్లున్నది:—

శ్లో. మదియానగ స్సాహిబు ఖాన అస్తే
హితే షిషితే వాంగివాం గుర్తరేషు
దదాతం యువాంతిస్య నిశ్చేషవాచ్యమ్
దధానం స్ఫురన్తాన మేత న్మదీయమ్.

ఈఫర్మానాను చూచికొని శిహాబుద్దీను అహమదుగారు అహమదుబాదులో ప్రసేదించుకొని జై నులనందఱిని ఒకపాటి సమావేశపఱచెను. వారికి చక్రవర్తియొక్క పండితమును వినిపించెను. కాని సకలమునకు హిరవిజయసూరి అచ్చట లేకపోయె

ను. అప్పుడు ప్రఖ్యాతులగు కొందఱు జై నపండితులు గ్రామాంతమునందున్న హిరవిజయసూరియొద్ద తగి చక్రవర్తిసందేశమును చెప్పి యతనిని ఆగ్నేయను దిగి పుడసి ప్రోత్సహించెరి.

ఆగ్నేయచక్రవర్తి యింతటివాని ప్రాపు కలుగుటచేత జై న మతము నభివృద్ధి గావించుట కెక్కుడవకాశములు లభింపగలవని తలంచి ఫతహ్ పూర్మునందు మకాముచేసియున్న ఆగ్నేయ చక్రవర్తిని స్వయముగా దెల్లి నందరింప నాతడు నియ్యకొనెను. సూరవిజయసూరి పిమ్మట బయలుదేరి శిహాబుద్దీనుఖాను నొద్దకు వచ్చి ఆయనచేత గజంకొలికాదులచేత సత్కృతుడై ఆకృతుల చక్రవర్తియొద్దకు బయలుదేరి పోయెను.

హిరవిజయసూరి చచ్చునప్పటికి ఆగ్నేయచక్రవర్తి కార్యాంతరవాసక్రమచేత అతనికి స్వాగత మిచ్చుటకై అబుల్ ఫజల్ అను తనమంత్రి నొకనిని నియమించెను. అబుల్ ఫజల్ హిరవిజయ సూరిని తనసాధుమునకు గొంపోయి అత్యధికముగ భక్తిభావముతో నతని నచ్చట పడియించెను. ఆకృతుల కార్యాంతరములను చక్క తెల్పుకొని చచ్చులోపల అబుల్ ఫజలునకును హిరవిజయసూరికిని మతవిషయములగు ప్రశ్నానుప్రశ్నములు అనేకములు జరిగినట్లు హిరసౌభాగ్యమునందు వర్ణింపబడియున్నది. పాతకులనోదము నకై హిరసౌభాగ్యమునం బాధుట్టమున వారి కివ్వరకు జరిగిన సంభాషణములో నొకటి చెందితే నిచ్చట నిచ్చుచున్నాను.

- శ్లో. * జై గంబరై ర్మగ్నమయేషు సూతే
పురాతనై ర్వాస్తవ్యుత మేత దస్తీ
నిశ్చిప్యతే న్యాయ ఇవ తుమాయాం
యమాతిథి ర్యో యవనస్య వంశ్యః
- శ్లో. * ఖుదావ్వాయ శ్రీపరమేశ్వరస్య
స్థానీంశ్చిస్యాధిపతే ఐహోర్వాస్యః
ఉత్తయ పృథ్వాస్యః పరవర్తకాతే
గంతా సమగ్రోపి జనపూర్వస్తాత్
- శ్లో. గీ ఆదర్శకాయా మినపుణ్యపాశే
సంక్రామ్య సంకుద్ధరజోవల్భా ||
విధాస్యతేనాధు సత్తత తస్య
న్యాయం నిరస్య స్వపరాధురోధమ్.
- * * *
- శ్లో. * * కురానవాక్యం కి మిదం యథార్థం
సహోత్పానం వాక్య మివా స్తిమూరే
ఇవ ప్రమానే గగనస్య తస్య
న్న తాభ్యుజ్జేతి వ్యభిచారిభావః

హిరసౌభాగ్యం ౧3 పద్య
[* జై శ్లోకముల తాత్పర్యము:— అయ్యా! హిరవిజయ సూరి! మా ఖురానునందు వ్రాయబడియున్నది గదా—మున లాల్సును సతావలంబులు మరణించినచో వారి శరీరములను భూమి యందు పోతీయించవలయు ప్రాచీనులగు జై గంబరులచే చెప్పబడియున్నది.

* శ్రీయోవసానమునందు—అనగా ప్రళయమంతయును ముగిసి మరల పరవర్తనముచేయు సమయము సమీపించునప్పుడు ఇట్లు భూమిలో పాతిపెట్టబడిన ఈశరీరములందలి ఆత్మలన్నియును తనతమ శరీరములనుండి లేచి దర్బారు తీర్చియున్న ఖుదా అనుపేరుగల పరమేశ్వరుని యెదుటనిలువలెను. అప్పుడు వారి పుణ్యపాపములను విచారణచేసి నిష్కృతపాతముగ తీర్చి నిచ్చును.

గీ పుణ్యపాపముల ఫలానుభవమును ఆ మహానుభావుడు జీవులకు అనుగ్రహించుచు వారివారి యోగ్యత ననుసరించి స్వగౌరవిభోగములను ఒసంగును.

* * *
* * అయ్యా! ఇట్లు చెప్పియున్న మహానుభావ వాక్యము నిజమగునా? తేక, గగనకుసుమమునందునలె అత్యంతశిఖావము పట్టునా? దయతో నెఱింగింపుడు.]

అహ! భిన్నభిన్న మతములకు కేంద్రినవారై సత్ప్రయత్నములై తత్త్విజ్ఞానులై నీవారై నిర్దోషాభిమానులై తనరు పండితుల చేదికొను పదావిచారణము ఇట్లేక నా ఒప్పియుండును! అబుల్ ఫజల్ పండితుడు. కావున, సత్యానుంగి, మతసహనముగల షహీది, ఇట్టి పండితుడు ప్రస్తించిన ప్రశ్నలకు సమాధానమును చెప్పనప్పుడు హిరవిజయసూరి ప్రదర్శించిన విజ్ఞానకాళ మింతత యగుటకు వీలయినది కాదు. అనేకశ్లోకములలో కురాను మతమును యుక్తిప్రయోగములతో ఖండించినాడు. ఒక్క ఖండిం

చుటయే కాదు. అబుల్ ఫజల్ వైచిత్ర్యపక్షముల కన్నింటి కిని సమాధానము నొసంగి స్వయంతము నాతనిచేత సంగకరంపజేసి చివరకు ఈక్రిందిభమున సిద్ధాంతవాక్యములను చెప్పినాడు. కాని ఇది జై నమత సిద్ధాంతము మాత్రమే!

శ్లో. కర్తావ మార్తా నిజకర్మజస్య
వైచిత్ర్యవిశ్వస్య నశ్చ దస్తీ
వంధ్యాత్మజన్మేవ తదస్తీభావోః
సన్నేపతితే ప్రథభాసతే తతః.

ఇట్లు అబుల్ ఫజల్ తో మత విషయక చర్చలను జరుపుచుండగా నింతలో చక్రవర్తిగారుదెంచి కొలువుదీరిరి. దర్బారునకు హిరవిజయసూరి పిలువ సంభవించెను. హిరవిజయసూరిప్రభు నందర్బరన మొనర్చినప్పటి వృత్తి మియ్యది.

శ్లో. చంగాహా నురుజీతి వాక్యచతురో వాస్తే నిజే తత్కర్మం,
కృత్యా సూరివరా న్ని సాయ సదనాంత ర్మత్త్రు రుద్ధాంగజే
తావచ్చిగురువస్తుపాదకవలం నాగోపయంతి స్తదా
కస్తాజా ముపతీతి భూమిపతినా పృష్టా కిమే తద్దరో!

[జగద్గురుకావ్యమునందు]

[గురుజే డేమమా? అని పలుకుచు వాక్యచతురు డగు నా ఆకృతుల ఆతనిచేతని తనచేత గీలించి లోపలకు కొనిపోయెను. అచ్చట విశానానైన కూర్చుండగోరెను. కాని హిరవిజయసూరి విశానానైన (జనధర్మమునకు విరుద్ధము గనుక) కూర్చుండలేర. ఏమిటిది గురూ! అని ఆకృతుల ఆశ్చర్య చకితుడై అడిగెను.]

ఇట్లు ఆగ్నేయచక్రవర్తి సన్నిధానమున జేరి ఆ మహా మహానికి జై నమతసిద్ధాంతములను తనత్రేప్రాశ స్వయము ఆతనికి బోధించెను. హిరవిజయసూరి కు తత్త్వమును ధర్మశాస్త్రము విషయ పూర్వకము వివేకనిధిత్వమును అహింసాపరాయణతను ప్రత్యక్షముగ గాంచి ఆగ్నేయ చాలనాశ్చర్యమునుబొందెను. అనేకములగు స్వమతగ్రంథముల నతనికి సమర్పించెను. తొలుదొల్ల హిరవిజయసూరి వానిని గ్రహించ నిష్పవదతేను. కాని అబుల్ ఫజల్ ప్రోత్సాహమున సంగకరంచి పిమ్మట మఱి కొంతకాలమునకు వాని ఆగ్రా యందలి భాండాగారమున కిచ్చివై చెను.

ఆగ్నేయవలన ననుభాతుడయి హిరవిజయ దాగ్రాకు వచ్చి కొంతకాలముండి మఱు ఫతహ్ పూర్మునకు వచ్చి మతవిషయములపై ననేకములను ధర్మపన్థాసములను గావించెను. ఆగ్నేయ చక్రవర్తి ఆ యపన్థాసములకు ముగ్ధుడై దేనిని కొరక దాని నిర్దుననెనట! అప్పుడు హిరవిజయసూరి చాలనప్రతతో— అయ్యా! (౧) తమ బంధనములకు పాల్పడిన సమస్తజనరాశిని విడిచిపెట్టంపుడు. (2) మా మర్యుమహాత్మ్యములలో జీవహింస నొనర్చకుండ జేయుడు—అని రెండేరెండువరముల నడిగెనట. మఱి కొన్ని దినములు గడచిన పిమ్మట నెరోజునందును ఆనివారములు మున్నగు విశేషదినములందు వైతము జరుపింప చేయకుండ నుండునట్లుగూడ న్నయనండి యొ: ఫర్మానాను వైతము సంపాదించెను. ఫర్మానా, విస్తరభీతిచేత నుదాహృతము కా లేదు. ఆ ఫర్మానాయందు స్పష్టముగా పండ్రెండు దినములను జీవహింసను తనరాష్ట్రమునం దెవ్వరును చేయరాదని చెప్పబడి యున్నది.

తరువాత మఱికొంతకాలమునకు హిరవిజయసూరి జగద్గురువను బిరుదునును ఆగ్నేయ ఒసంగెను. హిరవిజయసూరి తన కిష్టముగ శాంతిచంద్రు డనువానిని తనకు బదులుగా వచ్చు నాస్థానమునం దుంచి తాను ఫతహ్ పూర్మునకు మఱివచ్చెను. శాంతిచంద్రుడును ఆగ్నేయనాస్థానమునందుండి కృపారసకోశమున నొకగ్రంథమును రచించి ఆగ్నేయముకొర ఆదరాభిమానములను గడించెను. శాంతిచంద్రునిరారాత భానుచంద్రు డను పండితుడు గూడ కొంత కాలము ఆగ్నేయనాస్థానమున నుండెను. శాంతిచంద్ర భానుచంద్రుల ప్రేరేపణమువలననే శత్రుసంయత్తమున తేగు యాత్రితులు చెల్లింపవలసిన పన్నును అప్పురు రద్దుచేయించెను.

1587 లో హిరవిజయసూరి నాలుగు నెలలు సాటనా యందుండెను. వస్తుపాలుని సోదరుడగు తేజపాలుడు చేయించిన పార్శ్వనాథమూర్తిని ఈయనయే ప్రతిష్ఠించెను. ఇట్టియనటివిజ్ఞానకాలమునందు అనేకవిధముల సాధారణజాలయును చక్రవర్తుల యును ఆదరాభిమానములను ఆర్జించెను. కిష్టములకు విజ్ఞానావృత్తియును వర్ధించెను. గొప్ప గొప్ప బిరుదులు నాకర్జించెను. ఇట్టి మహానుభావుడు- సర్వమంత్రిమేమి. 1592 లో శరీరమును విడిచి విర్యాణముజేందెను. ఈ మహాపండితుని జీవితమును గుఱించియే అనేకములు పండితులు ప్రత్యేకముగ కావ్యములను వ్రాసిరి. హిరసౌభాగ్యము జగద్గురు కావ్యము విషయప్రశస్తి మొదలగునవి ఇట్టివే! [సం. ఆ.]

చాళుక్యులకులప్రశంస

[ప్రియతమ చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు]

(ఇది సారస్వతానుబంధము లెరువాదు)

ప్రపంచములో బుట్టి పరశురాముడు రెండు ఘనకార్యములను గావించెను. గర్వభూయిష్టమైన యీ త్రిమూర్తియులను ముద్దొడమాటులు వెదకి వెదకి సంహారముగావించి, భాత్రయోషత్రయగటల దలపోసి వేదసారసులైన బ్రాహ్మణులను గ్రహించి సంతానకాంక్షచే నొప్పెడి త్రితనతులకు సంతానమును బ్రసాదించుటకు గారకుం దగుట మొదటిఘనకార్యము. ఒకవేళమున బ్రాహ్మణులు లేకపోగా బెన్దలను జూచి వారలకు యజ్ఞోపవీతమును వేసి బ్రాహ్మణులను గావించి ప్రహస్తాంతరంగు దగుట రెండవఘనకార్యము.

శ్లో॥ అబ్రహ్మణ్యే తదాదేశే కైవలన్ ప్రేతు భార్యభా... యజ్ఞసూక్ష్మమకల్మషత్ స్థాపయిత్వా స్వకీయే సత్ప్రేతే విప్రాన్ ప్రక్షిప్తాన్ | జావదగ్ధ్యై ప్రదావాన సుప్రేతే నాంతరాత్మనా||

అప్పుడు పరశురాముడు దేశమునందు బ్రాహ్మణులు లేకపోగా బెన్దలనుజూచి వాకి యజ్ఞోపవీతము వేసెను. వారిని బ్రాహ్మణులనుజేసి తనదేశమునందు నిలిపి జావదగ్ధుడు ప్రహస్తాంతరంగుడై పలికినని స్కాంధపురాణములోని సహ్యాదిఖండమునందు తెల్పుచున్నది. చాళుక్యులలోని వారును ప్రతీలోమానులలోవారులయిం దుదయించినవారలను, విశ్వామిత్రునివలె దహప్రభావముచేతను (బువ్యశృంగునివలె) బీజప్రభావముచేతను అన్నియుగములందు నత్మైష్ట్యతన బొందుచున్నారనియు అట్టి ప్రభావము లేనందున దక్షిణవర్ణము పొందుచున్నారనియు, ఉపనయనాదికర్మలోపముచేతను బ్రాహ్మణులను సేవింపకపోవుటచేతను పాండ్రులు, ఓడ్రులు, ద్రావిడులు, కాంభోజులు, యనులు, పారదులు, పహ్లావులు, శాకులు, చీనులు, కిరాతులు, దరదులు, కనులు, మొదలగు త్రిత్రయజాతుల వారు నానాట కూద్రత్యమును బొందిరిని మనవు ద్రాసియున్నాడు.

తపోవీజ ప్రభావైస్తే గచ్ఛంతి యుగేయుగేః కైత్యైర్వంశావకర్షణం మనశ్చేష్యేష్యైరభివృద్ధిః | తనకైస్త క్రియాలోపాదిమాః త్రిత్రయజాతయః | త్వమలత్వం గతాలోకే శ్రావ్యుత్తాదశ్యసేవ || పాండ్యకాశ్యపురీ ద్రవిడాల కాంభోజాయతనా శ్చకాః | పారతాపహ్లావా శ్చినాః కితాదరహశ్చకాః | (మనుస్మృతి ౧౦-౪౩-౪౪)

ఈ మనుస్మృతిలోని వాక్యమును బట్టి మనువునకు బూర్వమే తపఃప్రభావముచేతను బీజప్రభావముచేతను నుత్పైష్ట్యతన గాంచి యుపనయనాదికర్మముల మూలమునను బ్రాహ్మణసేవకును కిరాతజాతులవాడను శక యవన పహ్లావా విజాతీయులను బ్రాహ్మణత్వమును బొందినవాడును గల తని యూహింపవగును.

ఇందులకు శుక్రి స్మృతి పురాణోపదేశములనుండి సేవతేను ప్రమాణవాక్యముల నుదాహరింపవచ్చును. గ్రీకభవి ప్రరభి తిచే వాని నుదాహరించుట మాని ప్రస్తుతకథాంశమునకు వచ్చుచున్నాడను. అటున దిక్కడ శాశ్వతలకు బరమప్రామాణికుడును బ్రాహ్మణసంగుర్రయు నాంధ్రుడైన యాపస్తంబుడేమి చెప్పెనో తెలిసికొనుట అత్యవశ్యకము.

“అధర్మచర్యయా పూర్వోపగోజఘనస్యవర్ణః | మాచక్యతే జాతపర్యంతో భర్మచర్యయాజఘనోఽపి | వర్ణః పూర్వ పూర్వవర్ణ మాచక్యతే జాతపర్యంతో||”

అధర్మచర్యచేత సగవర్ణమువాడు జాతపర్యంతమగు తక్కువ తక్కువ వర్ణమును బొందును. భర్మచర్యచేత హీనవర్ణమువాడు జాతపర్యంతమందు పూర్వ పూర్వవర్ణమును బొందును. అసగా సద్గుణములు కలవాడయి భర్మమార్గమున నడుచు శూద్రునకు బ్రాహ్మణత్వము కలుగునని భావము. మనప్రాచీన బ్రాహ్మణులు ప్రదక్షించిన బ్రాహ్మణాదర్శ మెంత యుత్కృష్టమైనదో యాపస్తంబునివాక్యమునుబట్టియే తెలిసికొనవచ్చును. ఒక చక్కని దృష్టాంతమును జూపెద మాడుదు.

కరణబ్రాహ్మణచక్రవర్తులు.

తక్షిణాపథమునకు కరణజాతి యను నొకజాతి కలదు. ఇయ్యది యాంధ్రజాతిగణములోనిది. ఈకర్ణజాతి చక్రవర్తు తెలిసి

కొన్నగాని సర్విజాతచక్రవర్తు మనకు బోధపడదు. దక్షిణాపథమునకు యాజాతినీ యాత్రచక్రమునండి వచ్చిన యార్యులకును సమ్యేశము సంభవించెను. ఈసమ్యేశమువలన నీ జాతి నాగరికతగాంచి వానిజ్యమును తేజస్వ్యమును వృద్ధిలనుగఁ జేసికొనియెను. వానిజ్యముతేజస్వవారు వనిక్కులుగను, తేజస్వ్యులుగలవారు | మంత్రులుగ నుండువారు, కాయస్థులుగ వ్యవహరింపబడుట సుప్రసిద్ధము. మొదట వీరు శాధవతమును, పిమ్మట తైనవతమును ఆటపిమ్మట బ్రాహ్మణమతి మవలంబించిరి. పురాణాదులలో నీయార్యరాజులను శూద్రులనివత్కాజీం చేయున్నను వీరు బ్రాహ్మణులుగ నున్నారు. వీరిలో సార్వభౌమవడగని బొందినవాడు గోవిందపుత్ర శతకర్ణి యనవాడు. ఈ చక్రవర్తియొక్క వహిమదలపు శాసనములో నితడు బ్రాహ్మణుడని, వర్ణసంకరాభివృద్ధి సద్దగించెనని చెప్పబడియుండెను. ఈశాసనము ప్రాకృతభాషలో నున్నది.

ఈశాసనమున నితడు రాజాధిరాజనియు, అస్మిక, అనిక, మాలక, సుకాప్త, కుకుగ, అపరాంత, అనూప, విదర్భ, అకరాంతతేకములకు బాలకుడనియుఁ జేర్చినవలెనెను. అతడు వింధ్యావళిము, పారియాత్రము, సహ్యాము, కృష్ణగిరి, మళయము మహేంద్రము, క్రేష్ణగిరి, చకోరము మొదలగుపర్వతముల కధి నాధుడుగనుండెను. అతనియాజ్ఞలను రాజ్యవరు లనేరేటు విధేయులై సేసామహించి పాదపూజ లర్పించుచుండిరి. అతనిసామగ్రిని మోచు జంతువులు మూడు సముద్రములనుండి జలమును త్రాగుచుండినవి. కరణజాతిచ్చినవారిని సంరక్షించెను. తనప్రజల సుఖదుఃఖములను తనవిగాభావించుకొనియెను. మానవప్రకృతికి ననుగుణములగు ధర్మాగ్రామాములు, నెట్టికాలములు, నెట్టిప్రదేశముల నేరితి ననుభవించువలయునో దానింగూర్చి చక్కగ నాలోచించెను. అతడు విద్యానిధి, సజ్జనుల కాలయిండు, క్షత్రికినై నవాడు, సహచారసంపన్నుడు, సద్వర్తనకు బెట్టినది పేరు, అతఁడొక్కడే ప్రజాపతుడు. అతఁడొక్కడే భవ్యవిశ్వా వికాశమడు. అతఁడొక్కడే పీఠుడు. అతఁడొక్కడే బ్రాహ్మణుడు. వర్ణసంకరాభివృద్ధిని సద్దగించెను. అతని మారకృత్యములు కామకేశ వార్జన భీమసేనాడుల శూరకృత్యములను మించియుండెను. అతని పరాక్రమము నాభాగ, సహాప జనమేజయ సగర యుధాతి కామాంబరీషాదులను మించియుండెను. అసంఖ్యేయములయిన యుద్ధములలో శత్రవ సమూహములను నాశనముఁ జేసెను. త్రిత్రయుల గర్వభంగమును గావించెను. యవన శకపహ్లావుల నాశనము గావించెను. ఖగా రాటవంశమును కూకటిశేష్యలో బెట్టివేసి, యూరు పేరు లేకుండ భస్మంముజేసెను. శాతవాహనవంశముయొక్క కీర్తిని పునఃస్థాపితముగావించెను.

ఎక్కిగ్రాఫియా ఇండికా సం. ౮, పే. ౯౦ నెం 2 కు వీరితరువాత బరిపాలనముచేసిన శతకర్ణి బిరుదాంబితలైన చక్రవర్తియైతడు యజ్ఞయాగాది కర్మకుంపత్రిచే నొప్పినబ్రాహ్మణులుగానె యుండిరి. కాబట్టి తాంధ్రభృత్యులయినవా కరణబ్రాహ్మణ చక్రవర్తులు కరణజాతినుండి యేర్పడినవాళే దక్షిణాపథమునందగు నాంధ్రకర్ణాటమహారాష్ట్ర దేశముల యం తికాయస్థులు (కరణజాతివారు) బ్రాహ్మణులై వేదోక్త కర్మలు జరుపుకొనుచు బ్రాహ్మణులలో సమానచాక్రులు గలిగి కాయస్థపథమును మఱచి బ్రాహ్మణులుగ బంగింపబడుచున్నను ఉత్తర హిందూదేశమునందు కాయస్థుల కింకను బ్రాహ్మణ్యోన్మేషి కలుగలేదు.

కాయస్థులు.

“సృష్ట్యాజ్ఞయం సర్వప్రాణులయొక్క పుణ్యపాపముల తెలియ జేయుటకుఁగోరి బ్రహ్మతూణమాత్రము త్యాగింపగ న తని జే మా మునుండి విశ్వరూపముగ నొకపురుషుడు నిరాబుద్ధియుఁ గలము బట్టుకొని బయలుదేరిన నతని యమూని యుద్ధ చిత్రగుప్తుడని ప్రసిద్ధుఁడుగా ప్రాణికర్మల వ్రాయుటకు విశ్వజ్ఞున మిచ్చి నిలిపెను. అతనికి దేవతలలో శ్రేష్ఠుఁడుగా యజ్ఞభాగ మిబడెను. ద్విజులు ప్రతిజ్ఞము భోజనసమయమునందు చిత్రగుప్తుని కామాతి నిర్దుట. అతడు బ్రహ్మకాండము నుండి పుట్టెను గనుక కాయస్థుడనబడెను. వాని శతశులం దలు కాయస్థులనంటదెరిసి పద్మపురాణములోని సృష్టిఖండములో,

సృష్ట్యాదౌ సదసత్కర్మ జ్ఞప్తయే ప్రాణినాం విధిః | కణంధ్యానే ఫితస్తస్య సర్వకారా వినిర్గతః | విశ్వయాపః పు

మాన్వాస్తే మపీషాత్రంచ లేభినిమ్ | చిత్రగుప్త ఇతిశ్శాస్త్రో భర్తరాజసమితః | ప్రాణినామ్ సజనత్కర్మ తేభిన్యాసి యోజితః | బ్రహ్మణాతీంద్రియజ్ఞానీ శేవాగ్ర్య యజ్ఞభుక్త్యా శోభనాశ్చ సదాతస్మా దాహుతి ర్దీయతే ద్విత్వైః | బ్రహ్మకా యోద్భవో యస్మాత్ కాయస్థజాతి రుచ్యతే | నానాగోత్రా శ్చ తద్వంశ్యాః కాయస్థా భువిసంతివై”

అనుశ్లోకములలోఁ జెప్పబడియెను.

ఇందొకచిత్రము గలదు. ఈపురాణకర్త యాకాలమున్నతేని సిరాబుడ్డియను, కలమును, నేర్పొని గంటము, తాటాతమాత్రము నఱచినవాడు. పరశురాముని యజ్ఞచేత బాల్మ్యముని తనయాశ్రమముందు దాగియున్న చంద్రసేవహార జాభార్య గర్భముతోనున్న శిశువును త్రిత్రయత్వమునండి తొలగించి. కాయస్థునిగఁ జేయుటకు వాదానముఁ జేసెననియు, అట్లే జనపతయవార నాశివుని తతివారు కాయస్థజాతివా రయిరిని స్కాంధములోని రేణుకామాహాత్యములో నీగ్రంథిశ్లోకములలోఁ జెప్పబడియున్నది.

“ఏవం హత్యాత్మనం రామ స్సంధాయ నితాన్ శరాక్ | అన్యథా వత్సకాక్ హంతుం సర్వాసేవాతురాక్ నృపాక్ | కేచిద్దనన మాత్ర్య కేచిత్పాతాళ మావిశక్ | సగర్భా చంద్రసేనస్య భార్యా బాల్మ్యశ్రమం యయా | తతో రామస్స మాయాతో బాల్మ్యశ్రమ మను త్తమమ్ | పూజితో మునినా కామా హ్యర్థపాద్యాసనాదిభిః | దదౌ మధ్యాహ్న సమయో తస్మైభోజన మాదరాత్ | రామస్త్త యాచయామాస హృద్విస్తం స్వనునోరధమ్ | యాచయామాస రామాచ్చ కామం దాలోభ్యిషహామనిః | తతో ద్యౌ పరమప్రేతా భోజనం చక్రతుర్దదౌ | భోజనానంతరం దాల్మ్యః పరచ్చుభార్యం తదా | యత్త్వయా ప్రార్థితం దేవ తత్త్వం శంసితమ వ్రసి | రామఉవాచ | తివాశ్రమే మహాభాగ సగర్భాశ్రీ సమాగతా | చంద్రసేనస్య రాజశ్నే త్రిత్రయస్య మహాత్మనః | తస్మేత్వం ప్రార్థితం దేహి హింసేయం తాం మహామనః | తతోదాల్మ్యః ప్రత్యువాచ దదామి తవపాంధితమ్ | యస్మత్ప్రాథితమ్ దేవ తస్మేదాతుం త్వమ వ్రసి | తత్త్రిత్రయం సమామామ చంద్రసేనస్యవైమనిః రామామప్రదదౌ భీతాం రామః ప్రేతమనా అభూత్ | రామఉవాచ | యత్త్వయా ప్రార్థితంవిప్ర భోజనానంతపురా | తస్మేతం సమహాభాగ దదామి తవపాంధితమ్ | దాల్మ్యఉవాచ | త్రియాగర్భముః తాలం తస్మేత్వంహాతుమ వ్రసి | తతోరామాబ్రవీ త్దాల్మ్యం యదర్థమహామగతః | త్రియాగర్భకర్తానాం తత్త్వం యాచితవానసి | ప్రార్థితత్వయావిప్ర కామస్థోగర్భఉ త్రిమితస్మాత్ కా యస్థ ఇత్యాభ్యాభివీక్ష్యంతిశోశుభా | ఏవం రామా మహతా హస్తీ త్యాంతం గర్భము త్తమమ్ | నిరగామ్యకేమ తస్మాత్త్రి త్తయాంతకరఃప్రభుః | కాయస్థ ఏవఉత్పన్నః త్రిత్ర్యాం త్రిత్ర త్తయా త్తతః | కామాజ్ఞయా సహాత్మేష్టన ఔత్తర్యార్థపాసస్పృతః | తత్తకాయస్థభోగీన్ద్రీ చిత్రగుప్తస్య యస్మృతైః | తిద్యోత్రోశ్చ కాయస్థా బాల్మ్యగోత్రాస్త్రోభవన్ | దాలోభ్యిష్టవదేశ తస్మేవై భర్తస్సాస్మత్సవాదినః | సహచారశతానిత్యం రతా వ్యాపారాన్ | దేవ విప్రవిత్త్యాజామవై అతిభీనాంచపూజకాః||”

కాని వైదేహానకు మాహిమ్యశ్రీయందుఁ బుట్టినవాడు కాయస్థుడను సంకరజాతివాడని శూద్రభర్తృత్వమొనరింపి యున్నాడనియును.

“మాహిమ్యునితానూనం వైదేహ్యం ప్రణయతే | సకాయస్థ ఇతిప్రోక్త స్తస్యకార్యం విధియతే||”

మఱియును “కాయస్థుడనఁగాఁ గరణపుజాతివాడు. దేశములలోనుండు తిపులు, నేర్పుట, అశ్వశ్రమైన తెక్కజారుడై బీజగణితపఠాటి గలిగి శూద్రజాతికంటె నభిముడై యెడు సంస్కారములగలిగి నాలుగువర్ణములవారికి నుత్తమప్రకలు మొదలగునవి వ్రాయుచు వ్యవసాయమును బహువిధరచనాజ్ఞానము వృత్తిగానడచును. మఱియును శిఖను, యజ్ఞోపవీతము, నీరుకాచి పంచెలు గట్టుట, దేవతామూర్తుల ముట్టుటయు వర్ణింపవలెను.”

“శివినాం శేషజాతానాం తేభిన్ స సమాచరత్ | గణకర్త్యం విచిత్రంచ శివపాటిప్రభేజతః || అధమశూద్రజాతిభ్యః పంచసంస్కారవా నసా | చాతుర్వర్ణస్య తేభాహి తిపితేభాన సాశనమ్ | వ్యవసాయశ్శిల్పకర్మ తజీవన ముదావృతమ్ | శిఖాం యజ్ఞోపవీతంచ వస్త్రమా తక్త మంభసా | స్వర్ణసం శేవతానాం చ కాయస్థాభ్యా వివర్ణయేత్||”

(రాజరాజ నరేంద్ర పట్టాభిషేక సంఘికనుండి)

నిర్మాణకార్యక్రమము

(గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిగారు)

ప్రభుత్వమువారిచే నడుపబడు విద్యాపద్ధతి లోపభూయిష్టమనియు, దానిని సవరించి తీరవలెననియు, ఆ సేవలంగీకరించుచున్నార. జాతీయ విద్యావ్యవస్థను ఆమోదించినవారు స్వల్ప సంఖ్యాకము. జాతీయవిద్య, దానిమాత్రముగాక ప్రజాసాధన శక్తిలో వ్యాపించి, ప్రజాసాధనముగానైన తలంచినవో, దేశ భావలలో దానిని గౌరవలెను. అభ్యుదయములయిన విద్య భౌతికవిజయాలకంటె కాలము, విద్యాధులకు భావదాస్యము తొలగదు. మౌనీకారాటము, శ్రమ, అలసట, పోపు- దేశభావలలో, ప్రాథమిక విద్యమిత్రముగాక, మధ్యమ ఉన్నతవిద్యనగుడ సేవకుట, ఆయాభావలలో తగిన సారస్వతముండవలెను. జాతీయ సారస్వతము సర్వోత్కృష్టమైనది లేనియెడల, సర్వాంగ సంపూర్ణమైన జాతీయవిద్య యలవడదు. ఆంగ్లభాషాసంస్కృతకళాభావలలోగూడ తొలగించవలెనన్నవో, ఉత్తమోత్తమమైన కళలను, శాస్త్రములను, చరిత్రలను, వేదాంతములను, పరిశ్రమలను, పరిశోధనలను గూర్చిన ఉద్బోధములు దేశభావలలో వెల్లడవలెను. ఉత్తమజాతీయ సారస్వతముయొక్క ప్రాముఖ్యతను అంగీకరించునగునై, అభిప్రాయభేదము లుండవలెను.

ఆంధ్రదేశములో జాతీయవిద్యాలయములు బాగాకావిధజనకాలమున ప్రారంభమై అసహాయోద్యమముచే విచ్ఛింబించి యున్నవి. ఇట్టి పాఠశాలలన్నీని నొక జాతీయ విశ్వవిద్యాలయముగల కేంద్రీకరించ ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘమువారు యత్నముజేయుచున్నారు. అట్టి యభ్యుదయము కర్వలో సమకూరుట కావలయునని, ఈ సారస్వతసృష్టికి గడంగిన శ్రేయస్కరముగా నుండును.

ఇదివరకు తెలుగులో కొంతమంది, జంతుశాస్త్రము, రసాయనశాస్త్రము, చరిత్రలు మొదలగువానిమీద బాటలకుపయోగార్థము కొన్ని కొన్ని గ్రంథములు వ్రాసినారు. వాగ్వికరగన్న దేశములలోకల్ల మిన్నయెమున్న ఆమెరికా, జపాను, జర్మనీదేశములలో, ఆరంభ, మధ్యమ ఉత్తమవిద్యాలకుతగిన గ్రంథములు ఎట్టివెట్టివి నియమింపబడుచున్నవో వానిని తెప్పించి, చూచి, ప్రోత్సహించి, యాదేశపరిస్థితులకు సరిపోవు పుస్తకములను తయారుచేయించవలెను. మరియు, హిందూదేశచరిత్ర సంబంధించిన చారిత్రగ్రంథములు తెప్పించి, పురాతనచరిత్ర విపులము

గా వర్ణించవలెను. ప్రపంచములోని ఇతరదేశముల చరిత్రలలోని ముఖ్యాంశములు, జాతీయభివృద్ధి, రాజ్యాంగనిర్మాణము, రాజ్యాంగవ్యవస్థలు, వానివృద్ధి-ఆర్థికవిజయము, పరిశ్రమసౌకర్య, పోషణ మొదలగువానిని గురించి క్లుప్తముగా ఉదాహరణములతో వివరించవలెను. గంభీర, ప్రతి, అశ్రద్ధ, పాండిత్య, హిందూ గ్రీకు, చైనీసు భావలలోని యుత్తమ మతగ్రంథములను, తెలుగులోనికి కర్తవ్యముచేయవలెను. మరియు, ఇస్లాము, క్రైస్తవ, జన్మక్షేత్రములలో, ప్రచురమగుచున్న శాస్త్రమతవిశేష కళలను తెప్పించి, జన్మకుటుంబ నూతనముగా కనిపెట్టబడు, సర్వ శాస్త్ర సారాంశములను దేవులుప్రతిఃట ఆంధ్రములో బహుల్యవలెను. జాతీయ సారస్వతమును గృహించుటయేగాక, దానిని సృజనాపొషించును. సవరించును, బలపరచుచుండుటయు గూడ ముఖ్యమే. ఇన్నియేల, ఆంధ్రసారస్వతమును విస్తృతిలో గాఢపన్న, గభిరతలోవైచి, ఆంగ్ల సారస్వతమునకు తక్కువగా కుండుకట్టు కప్పిచేయవలెను.

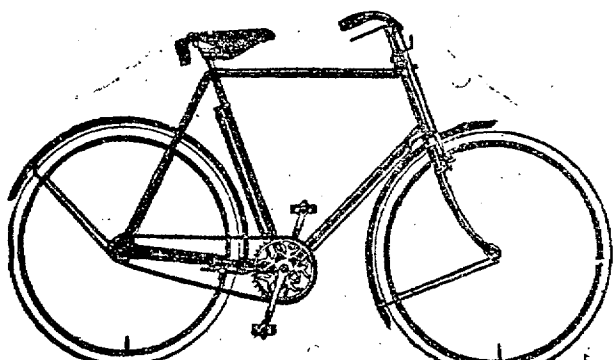
ప్రభుత్వపోషణలేనిదే ఇట్టి ఘనకార్యము సాగించటం, దుర్లభము. హిందూదేశ ప్రస్తుతప్రభుత్వము ఇట్టిపనికి బూసదు. ఇది వారికి రుచింపకు. గట్టకు. గట్టికను, వారి తావుర కాకల దిన క్రక్షయలేను. అదియు లభించినన, వారికి ప్రజాసామాన్యమువై భక్తిలేనిది నిర్విఘ్నముగా గాని, వాంఛనీయమైన విభము నగాని కొనసాగుదు. కాన ఆత్మేవుమండి సహాయ మపేక్షించుట వెలికినము-ప్రభుత్వమునకు బునాదియైన ప్రజలే యీ కార్యమునకు బూసవలెను. సామాన్యజనులు, భూస్వాములు, వర్తకులు, విద్యాధికులు, ధనికులు, భృచ్చాతకులు దీని కుచిత్తరిని సహాయముజేయవలెను. కాంగ్రెసువారా, కాదాయని గాని, సహాయవాదలా, అసహాయవాదలా యని గాని, కాననసభా ప్రవేశ వాదలా, కృతిలేకలా యని గాని, ప్రశ్నలు యీ పనియందు ఉడయంచ నక్కరలేదు-దీని ఉభివృద్ధికి అట్టివి ఆటంకదాయకములుగా నుండవలె ఎంచవచ్చును. ఎవరికి ఏకాభి రుచింపనో, యాకాభిలష సంబంధించిన వ్యయమునభరించవచ్చును. ఆర్థికశక్తిగూనికవ్యవసాయగాని వేదముల భాషాంతరీకరణమున ప్రారంభించవచ్చును. మహమ్మదీయ సోదకులు కొరానుకు గృహమున సమకూర్చవచ్చును-వ్యాయవాదులు రసాయనాది శాస్త్రములను, వర్తకులు, వాణిజ్యాది కలువిషయములకును ఆంధ్రదేశము నియోగవచ్చును. అభిమానులు మానసోత్సాహ పరిమిత హిరణ్యమునిచ్చి, దీనిని జయప్రదము చేయవచ్చును.

ఈ పనినిబూనుట కొక పదిమంది ఆయనకు కవి పండితమండలి యొకటి ఆవశ్యకము-ఆంధ్రదేశములో ఆంగ్లేయ, ఆంధ్ర, సంస్కృత, ఆరబ్బి, భావలలో నుత్తమలైనవారు ఇట్టి దేశ సేవజేయటకు దొరుకుదురని నమ్ముటకు ప్రబలకారణములున్నవి. ముఖ్యముగా గి సంస్కృతముల కాలము కనీసము పనిచేయవలెను. ముంబయియొక్క అవసరములకట్టి వారలకు గౌరవధృతి నొసగవలెను. ఈ మండలి కంటియు ఉదకసారస్వతమును నుంచి కేంద్రీకరించు కలిగి, ఆరోగ్యకంకిమై, రాకపోకులకు ములభముచే ప్రదేశమున ఒక ఆగ్రహారము నిర్మింపవలెను-వారలకు గిగుచ్చనానా కట్టవలెను. వారి పిల్లలకు పాఠశాలయు, బౌద్ధధారలయ మొట్టియు నుంచవలెను. దేశవసరములకు కావలసిన వసతులుసృష్టించి, ఆరుద్రాతేవండచేసి, నిరంతరము కృషి సులబుట కవకాశముల నీయవలెను.

మరియు, ముఖ్యమైన గ్రంథములతో నొక గ్రంథాలయము, ముద్రించుట కొక ముద్రశాలయమును, వాపున నుండవలెను.

ఈ పనికంటెకను ఆయిదు-తుల రూపాయిలైనను లేనిది, ప్రారంభించుటకు విలుండదు. కి లక్షలతో గ్రంథాలయము అరలక్షతో ముద్రశాలయము, తక్కినది సామాన్యభుక్తులకు సరిపోవచ్చును - తెండు సంవత్సరములు దర్శిలూ, పుస్తకముల వికయములన వచ్చురాబట్టి, జీతములు వగైరాలకు సరిపోవును. ఇంత డబ్బు పోపునాడని ఆలోచింపవలెను. కీర్తి శేషులకు కోపల్లి హనుమంతరావు పంతులుగారి స్మారకచిహ్నముకొరకు ఒకలక్ష ప్రోగచేయుచున్నారని దానిని మూలముగానందుకొని పనిచేసిన వాగుండును. ఈ విషయమై దాక్షకు కట్టాభి సీతారామయ్యగారితో వెనుక నొకమాత్ర ముచ్చటించియుండిని. ఆ నిధికి సహాయము చేయునాన దీనికి సమ్యంతింపెదరా యని వారు సంజేహించిరి. తన జీవితము సంకయను, జాతీయ విద్యకొరకు ధాంపోసిన శ్రీ హనుమంతరావు స్మృతికి వారి జీవితోద్దేశ్యము నెరవేర్చుకొని, జాతీయసారస్వతసృష్టికన్న మించిన స్మారకచిహ్న ముండబోదు. ఈ గ్రంథములసంకయము వారి పేర ప్రకర్షిల్లిన అస్థితీత బ్రహ్మచారియు, నవవ్యాకరణజేత్రయు రామసేనాయంధుడైన అంజనేయుని, ఆంధ్రదేశ సేవకులలో నగ్రగణ్యుడనం బొడొందిక, హనుమంతరావుని పేర్లను సర్వదా స్మరించకలుకుట, ఆంధ్రదేశముయొక్క అద్భుతశేఖ యు

మేలైన బైసికిల్ బండ్లు - ప్రస్తుతము సరసముగానున్నది

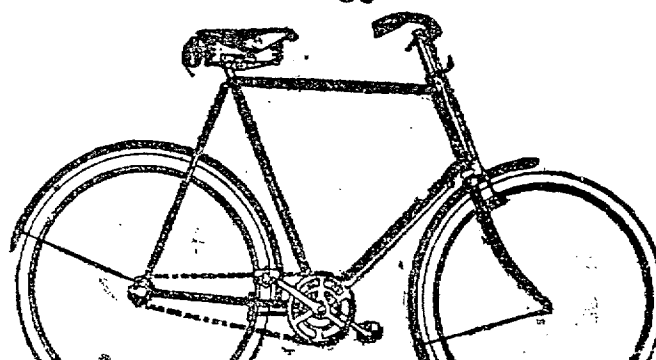

ట్రయంపు పాపులర్

ఇది యొప్పును జయప్రదముగానే వారి కర్మాగారములను తయారుచున్నది. మంచి, సాగైన పనితనముతో సహా మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన సామానులకు వాడెదను. "ట్రయంపు" అను పేరు దీనికి తగినదిగానున్నది.

వివరములు

- చట్టము:—22, 24 అండు 26 అంగుళములు.
- చక్రములు:—28 X 1 1/2 అంగుళములు. తగడు అంచుగలది. మధ్యలో పింగాణిపూతగలది.
- టైరులు:—డెన్లెస్ లేక మిచిలిన్, 28 X 1 1/2 అంగుళములది. కమ్మితో బిగించబడినది.
- చేతులు:—యందర, వెనుక భాగమునందు అంచుగల చేతులు, కోలర్ లీవరుగలది.
- హాండిల్ బార:—డైక్ టెరిగియందును, కట్టుకొనుటలో కల్లులాండ్ పిడిగలది.
- మడ్ గార్డులు:—యందర భాగమున విడదీసి, పెద్దదిగాచేయుటకు వసతిగలదు.
- కాడిల్:—బ్రూకులు
- కానుక్కులు:—7 అంగుళములది. మంచి ఉత్కృతో చేయబడినది.
- వెడల్పు:—కొత్తులు నొత్తులుగాగల ట్రయంపురబ్బుతో చేయబడినది.
- తయారైనది:—కల్ల ఎనామల్ డి, కంవులె నింగుళలదు, కాంతిగల భాగములన్నియు బాగుగా తగిలినతో బిగించబడియున్నది.
- ఉపకరణములు:—ఉపకరణముల నుంచుకొనునంది, ఉపకరణములు, నూనెవేయు డబ్బా, గాలిగొట్టుముక్తి వ్యతోసహా, ఇత్తడిపాడితో చట్టము బాగుగాఅతుకబడినది. 19.0.
- లేక తక్షణమే రూ 40 లును, తరువాత నెల 1-కి రూ 14-4.0 చొప్పున 12 మాసములలో చెల్లించవలెను.

రత పాపులర్ అతి గిరాకీగల బైసికలు, శ్రేష్ఠమైన సామానులతో ఇతర రత మోపుగానే తయారుచేయబడినది. అందుచేతనే దానికంత ఖ్యాతికల్గినది. ప్రతి రత బైసికను తయారుచేయునట్టివారిచ్చుకట్టి పూచీప్రకృతుతో ఎప్పుడు పంపబడును.

వివరములు

- చట్టము:—22, 24 26, అంగుళముల కొలతగలది.
- చక్రములు:—27 అంగుళములు గలది.
- టైరులు:—డెన్లెస్ లేక మిచిలిన్, కమ్మితో బిగించబడినది
- వెడల్పు:—కమ్మిగలది.
- స్టీరింగులాక్:—పేటెంటుప్రెక్స్ న్ బాండు.
- యంత్రభాగము:—71 అంగుళములు శ్రేష్ఠమైన చక్రముగలది.
- కాడిల్:—మూడుచుట్టు పిల్లులూతులు గలది.
- తయారైనది:—కాంతిగల నల్లఎనామల్, పచ్చని గీతలుగలది.
- ఉపకరణములు:—కాడిల్ సుంచి, స్పూర్లు, నూనెడబ్బా, గాలిగొట్టుము, క్లి వ్యల గలది ధర రూ. 200.
- లేక తక్షణమే రూ. 45 లును చెల్లించి నెల 1-కి రూ 14-4.0 లు వంతున 12 నెలలలో చెల్లించవచ్చును.
- సంపూర్ణమైన బైసిక్ క్యాటలాగునను ప్రాయము.
- ముఖ్య గమనింపు:—అడిసన్ కంపెనీవారు వైస్ తెలుపబడిన రెండురకములకును దక్షిణ హిందూదేశమునకు పోల్ ఏబిల్టు.

Note:—Addisons are the Sole Agents in Southern India for the above.

ADDISON & Co., Ltd.

MADRAS, BANGALORE, TRICHINOPOLY and OOTACAMUND.

వృత్తాంతలేఖలు

తలుకు
(స్వకీయ విలేఖరి)

హిందీ భాషామండలి-తలుకు

8-5-28 శ్రీయుత తంగిరాల రామసోమయాజుల గారు, ఆలమూరి రాజగోపాలరావుగారు, నందుల సత్యనారాయణరామస్వామిగారు, శనివారపు సుబ్బారావుగారు కూడి అందించిన చుట్టూ తీర్మానములను గావించిరి.

(1) గత శాసనసభాసమయమున శ్రీయుత తంగిరాల రామసోమయాజులగారు తేర్చిన యీయందము నొక బాధ్యతగల కమిటీ నేర్పరచుట తీర్మానించడమైంది.

(2) సామాన్య రు 10 లు యిచ్చువారు ప్రధానపోషకులుగా, రు 1 లు లగాయకు రు 10 లు లోపున నిచ్చువారు పోషకులుగాను నుండును. వీరందరు కమిటీసభ్యులుగా నందురు. ఏటేటను వీరిలోనుండి కార్యనిర్వాహకవర్గ మేర్పరచబడును.

(3) ఈ సలహానుకు ముఖ్య శ్రీ మల్లపూడి తిమ్మరాజుగారు (తలుకు తాలూకాబోర్డు మెంబరు) అధ్యక్షులుగాను, శ్రీయుత తంగిరాల రామసోమయాజులు, ఆలమూరి రాజగోపాలరావుగారు కార్యదర్శులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

(4) ప్రాథమికభావకు ప్రతి వారము రు 2 లున్న ప్రతీకరము రు 2-8-0 లున్న రాష్ట్రభావకు రు 3 లున్న ప్రచారకభావకు రు 3-8-0 రుసుము యిచ్చుకలయును.

తలుకు తాలూకా కార్యనిర్వహణము

9-5-28 న శ్రీయుత పెన్నె రామకృష్ణారాజుగారి అధ్యక్షతక్రింద మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు యీ తాలూకా సాధారణసభ జరిగెను. ఈసభ్యసమయమున దిగువ వారిని కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులుగా ఎన్నుకొనిరి. చాట్ల సీలారాజుగారు (తాలూకాబోర్డు మెంబరు) అధ్యక్షులు, చుట్టూ సుబ్బారాయడుగారు (శ్యామవాద వృత్తి విగర్హించిన వారు) ఉపాధ్యక్షులు, కొవ్వరి గోపాలరావుగారు (ఒకవత్సరం శ్రీ కృష్ణజన్మస్థానమున నున్నవారు) కార్యదర్శి, శనివారపు సుబ్బారావుగారు కోశాధికారి, సభ్యులు:—బొడ్డపట్ల సర్వేశ్వరరావుగారు, కచాన అయ్యత రామరాజుగారు, దేవకొండ వెంకయ్యగారు, కుసుమ భర్తృగారు, మంగిపూడి పురషోత్తమశర్మగారు, యెలూరి సోమసుందరంగారు, తేలిక నీతారాచయ్యగారు.

చుట్టూ తీర్మానములు.

(1) శ్రీ బాలియ విద్యాలయమునకు మూలభూమున కనూలుచేయుటకు శ్రీయుత శనివారపు సుబ్బారావు గారిని మేయ, జూన్ నెలలకు పోరడమైనది.

(2) హిందీభాషా మండలి కమిటీవారు కోరిన ప్రకారము రు 80 గాంటు నియ్యడమైనది.

హిందీభాషా — పడమటి విప్లవగ్రామం

ఈ గ్రామములోని ప్రమాణము సంవత్సరమున కిదివారపు బోగయ్య శర్మగారిని ప్రచారకుడుగా నిర్ణయించుకొనిరి. క్రిందటి నెలలో జరిగిన పరీక్షలకు 18 గురు చూడలేరి. వారిలో 10 మంది 2 వ తరగతిలోను 4 గురు 3 వ తరగతిలోను కృతార్థులైరి.

ఈ గ్రామము అవధముగ తీసికొని యీ తాలూకాలో నున్న మిగతా గ్రామముల యీ భాష నభివృద్ధిలోనికి తీసుకవచ్చుటగా!

పంచమ ప్రచారము : తలుకు

ఈ తాలూకాలో నున్న ప్రతి గ్రామములోనివారు యీ ప్రచారమునకు సహాయము చేయవలెను. శ్రీయుత కుసుమ శాస్త్రి, ఇట్టిపని కార్యనిర్వాహక బోధక సంఘములకు సహాయకర్తలుగానుండి పట్టాభి శీతాయనయ్యగారికించి సర్దుదొడ్డ అంధ్రుడు మరియుతలెడు, అఖిల భారతసంఘము తావునను, బొంబాయి రాష్ట్రసంఘము తావునను, నిలయన్న భవనంలో నుండి తొచ్చు సహాయమును పొందుతో ఉద్ధరణ ప్రజలచే పోషించబడి, హనుమంతరాయని పేర పరగుతు చాక్లరుగారి సామర్థ్యమున ఇచ్చిది విజయవంతముగా నెగ్గుటకు వైరమునుకూడియు గా!

భక్త్యులైన శాస్త్రిగారు తాలూకా సంఘమువారు ప్రచారకుని నియమించిరి. వీరు యిచ్చుట నివాస మేర్పరచుకొని యీ తాలూకాలో ప్రచారము గావించు చుండును. వీరు కాపురముండుటకు యిచ్చుటకు కాంగ్రెసువారిలో కొందరు వసతి గృహ మేర్పరచుటకు తగుసహాయము చేసిరి. పంచమ ప్రచారము గావించుటలో వీరు కృతజ్ఞ శక్తులు సూచించుటకు మూలములను కుండు అట్లు దోషమును తొలగించుటకు పాటుపడుదురని నమ్ముచున్నాము. ఈ బాలివారిని అధికముగ బాగుజరుచుటకు వారిని శతప్రశంసలతోను నూలుకడుపుపరిశ్రమ లోను నలవాటు పరుపవలయును.

మ చి ల్లి ప ట్ట ణ ము

స్వకీయవిలేఖరి

తాలూకాబోర్డు

మే, 4:— క్రిందటి నెల తాలూకాబోర్డు మీటింగు మచిలీపట్టణము జిల్లా బోర్డు ఫీసువద్ద జరిగెను. శ్రీయుత కట్ల మూడి నరసింహారావుగారి అగ్రాసాధిపత్యముక్రింద జరిగిన ఆ సభలో యీక్రింది ముఖ్యతీర్మానములు అ.గీ:రింపబడెను. ప్రస్తుతము గవర్న మెంటువారు ఆదేశించిన మై చే సెడిషను లు ఖర్చు కట్టు సారాయి మొదలగు వస్తువార్షములను తగ్గించుటకు గనుక ఆ వస్తువార్షముల ఖర్చు పూర్తిగా ఆపవలయునని యాబోర్డువారు గవర్న మెంటువారిని కోరుచున్నారు.

2. ప్రస్తుతము పరిమితిలేని గోవు, మొదలగు పాడిజంతువులను చంపుటవలన దేశములోని మంచితాతి పాడిజంతువులు పోవుచుండుట, పాలమొత్తమున్ను, యెడ్లు సేకములు మిక్కిలి తక్కువ యైపోవుచున్నట్లుగాను బాకలబోర్డులకు అట్టి దురంతములను ఆపుటకును, చుండుకుండ చేయుట తదితర అధికారములను, అగడ్తకొరకై పచ్చగడ్డి వైపు చేయుటగాను అధికారము నియంత్రించునని యాబోర్డువారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

ఈరెండు ముఖ్యముల తీర్మానములను చేసినందుకుగాను బోర్డువారిని అభినందించవలసియున్నది. గోపాంస మాన్యుటకై అన్ని:ధముల యాబోర్డువారు పాటుపడెద రని నమ్మవచ్చును.

కాంగ్రెస్ ఎన్నికలు

క్రిందటి నెల 30 వ తేదీన పట్టణపు కాంగ్రెస్ సంఘపు యెన్నికలు జరిగెను. శ్రీయుత గురుబాద రాఘవశర్మగారు కార్యదర్శిగాను, కల్లూరి నూర్యశారాయణరావుగారు, పీఠవు, అధ్యక్షుడుగాను యెన్నుకొనబడిరి. పట్టణపు కాంగ్రెస్ పక్షము నుండి జిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘమునకు 5 గురు ప్రతినిధులను యెన్నుకొనడమైనది. ఈ కాంగ్రెస్ సంఘపు పక్షమున నడవునున్న రంగుల కాథానయ్యకొక్క లెక్కనను, అడిటరుగారి రిపోర్టును అభ్యర్థించి కార్యదర్శి చదివి వినిపించిరి.

జిల్లా కాంగ్రెస్ సభ్యులు

ఈ నెల ఒకటవతేదీన జిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘపు యెన్నికలు జరిగెను. కొన్నిశీర్షాలనుండి ప్రతినిధులు నిచ్చుచుండిరి. అభిర్వా.లపక్షమున యెన్నికలు జరిగెను. ఆంధ్రప్రదేశ్ కాంగ్రెస్ సంఘమునకు 18 చుగ్గురిని సభ్యులను యెన్నుకొనిరి. ఈ జిల్లా కాంగ్రెస్ పక్షమున కాంగ్రెస్ అదేశములను జిల్లాలో బోధించుటకుగాను ముగ్గురుని గౌరవవేతన మిచ్చి ప్రచారకులుగా యేర్పరచిరి.

న ర సా వు రం

(స్వకీయ విలేఖరి)

ఉద్యోగపు సంఘము

మే 10:—మానవుల మేజిస్ట్రేటుగా లైసెన్. హను మంతరావుగారు సెలవుమీద వెళ్లిపోగా వారిస్థానే ఇంకోవరు వచ్చిరి. ఈ హనుమంతరావుగారు శ్రీ ఉన్నత లక్ష్మీనారాయణగారికి బాంధవులు. ఈ కేసు అయిన తరువాత పిలవెనుకు దరఖాస్తు చేసికొనెదరు. వీరు బహు యోగ్యులున పనియందు మంచి కృతార్థులుగా కలవాళ్లు. అయి ఉన్నాడు. వీరు యుద్యోగములో పీఠమును పాల్గొనడా బహు భయముగా నుండేవారు.

మాకోర్టు మానవులుగాలైసెన్ పీఠి బగ్నాథాచారిగారికి బాధ్యత బదలయింపు అయిపోయినది. సెలవు లాభుకన వెళ్లి పోయెదరు. బగ్నాథాచారిగారు బాలా ఎమ్మెల్యే తెలివిగలిగినవారు. పని బహుమురుగుగా చేయులవారు. శ్రీ వెద్దా

వేంకటకృష్ణారావుగారు బల్లారినుండి యీ జిల్లాకు స్పెషల్ డెప్యూటీ కలెక్టరుగా మార్చబడిరి. వీరు బల్లారి కలెక్టరుగా ఉన్నప్పుడు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రస్తుతము యీతాలూకాలో పనిచూచుకొంటున్నాడు.

ఒక వివాహము

మా చాక్లరుగాలైసెన్ లి. తిరుమలరావుగారి ప్రథమ పుత్రికను బెజబాద కాపురములకు వాను : స్వరావుగారి కుమారున కొచ్చి ఇచ్చి డిక్కెడ్ వివాహము చేయుచున్నారు. మాజిల్లాలో దాసువారి కుటుంబము నెరుగనివారు లేరు. మొన్నటికోట్ల ఈ వివాహసందర్భమున వారు మా హైస్కూలు మాస్టరుగా పురజనుల కొక ఉపహారమిచ్చి జేసిరి. ఆ విందుకు మానవుల డిక్షిగారు మానవుల కలెక్టరుగారు తక్కిన వైద్యులు, పిన్నులు అందరు హాజరైరి. నిట్టికోట్ల ఒక అంధురాలు సరస్వతీ బాయి అనే ఆమె చాక్లరుగారి డిక్కెడ్ వివాహపు సందర్భముననే సంగీతము గావించెను. ప్రజలు చాలాసంతోషించిరి. వీరులకు ఆగ్నే దాసుమూడా చానువారు చేసిరి. ఈ విషయము చాలాసంతోషముగా జరిగినది.

ఒక అన్యాయము

మా గ్రామములో కొంతమంది నెద్ద మనస్సులను ఇండియన్ పిలవకొడు 454, 895 నెక్కుల ప్రకారము నేరము చేసి నట్లు ఆరెన్నుచేసి కొట్టొడంబిరి. కామినమిద విడువల జేయమన్న మా సబుమేజిస్ట్రేటుగారు జేయలేదు. అట్లు వారము రోజులవరకు కొట్టొనే ఉండవలసి వచ్చింది. తరువాత జిల్లా డిక్షిగారియెరుట ఈసంగతి చెప్పకొగా వారు కామినమిద వీరిని విడువలేనని ఆర్డరుజేసిరి. తరువాత నిట్టికోట్ల మా సబు మేజిస్ట్రేటుగారు విచారణజేసి నేరము మోపలేనందున కేసు కొట్టివేసి ముద్దాయిల నందరను విడువల జేయించిరి. ఎవరో ఒకరు కొందరిమీద చాక్లి ఇచ్చినవారిని కత్తెలం కొట్టొనేను డమే ఉద్యోగములకు మంపపని అయిఉన్నది. అట్టి రోజులు ఇప్పుడు తలగించినవి. వీరి కారణము అసహాయోద్యమమునందు ఉద్యోగములకు కలిగిన భీతియని నే నూహించుచున్నాను.

కెజ్జెరు దస్తా వేజులు-పోషేజి

కెజ్జెరు అయిన దస్తావేజులు అక్కిసుకు వెళ్లి తెచ్చుకొనుటకు కృత్యప్రయాసలు లేకుండా పోషులో వంపు ఏర్పాటు చేసినందుకు ప్రభుత్వమువారిని ప్రశంసించుచున్నాను. కాని ఒకటి రెండు కాగితములుగల కవతుకు కూడా రు 0-5-0 పోషేజి కనూలుచేసి కవతుకు తూర్పు ప్రకారమే పోషేజి చేయుచున్నారు.

ప్రాంతభరితు, కెజ్జెరు ఫీజు, పోషేజి ఇదివరకె ఎమ్మెల్యే చేసియున్నారు. అందువలన ప్రజలకు కష్టముగా నున్నది. దస్తావేజులు పంపుకు అనవసరముగా పోషేజి ఎమ్మెల్యేగా వసూలుచేయుట వ్యాపకముగా లేదు.

తిరుకొండవీడులో సహా నామకమైపులుల కవతుకు రు 0-4-0 లున్న ఎనిమిది మైపులుగల కవతుకు రు 0-5-0 లున్న చాక్లి అనుచుండుగాన కవతు తూర్పు ప్రకారం పోషేజి కనూలు చేయించుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రార్థించబడుచున్నారు. స్వల్పమే. మనవి ఆలోచింపక గౌరవనీయులు ప్రభవహించి పనిచేయవలయునని కోరుచున్నాను.

ఆంధ్రుడు

THE PROVINCIAL INSURANCE Co. Ltd. Head Office : CALCUTTA.

An up-to-date Indian Life Office with attractive schemes. Claims settled promptly. Constituted under a very strong Board of Directors and managed economically. Consult with the Provincial Office before you insure your life elsewhere. Terms very moderate and premiums are very low when compared with various existing life offices. Purely an Indian Concern.

Wanted Agents all over the Madras Presidency on Commission and Exp.

For further particulars apply to:-

1. I. C. Thomas, Esq.,
Manager, 45, Pemberton Street, Madras.
2. P. H. Gupta, Esq.,
Bar-at-Law, Chief Agent for Andhra Desa and Nizam's Dominions, Camp. Royapettah, Madras.
3. S. B. Dattatraya Esq.,
Chief Agent for Mysore and Coorg Camp. Tirthahalli, P. O.

జూబులు

వెంట్రప్రగడ

శ్రీరామలక్ష్మణుడు వెంట్రప్రగడ యిట్టి జమీందారు గారైన మ. రా. రా. శ్రీ. రి. వి. యమ్. జి. రామారావు బహదూర్ గారు 27-4-28 వ తేదీ ఉదయము నుంచు 9 గంటల మధ్య గామపంచుర్ డి. పి. డిల్లీయూ వారిబంక వాట విచ్చేసిరి. 28 వ తేదీని సాయంత్రం 5 గంటల వేళకు వెంట్రప్రగడ బోర్డు బాలికాపాఠశాలకు శ్రీవారు పురజనలతో దూరమేసి నవ్వును బాలికలు అభినయపద్యములు, సంగీతము, కోలాటము, కట్టుడున్ననవి జరిపిరి. శ్రీరామగారు విద్యార్థినులకు బహుమతులై వార్షికముగా 15 రూపాయలను ఒకరినొకరులకు కృతజ్ఞతాపదనములు. కాన విద్యార్థిమాను లెల్లరకు విశదపరచు కొంటిని.

కొ. మా. రా.

గ్రంథాలయసభ్యుడు, తాలూకాబోర్డు

వెసిడెంటు పదవిపొందుట

గడివాడతాలూకా, దొండపాడు, శ్రీరామచంద్ర గ్రంథాలయసభ్యులు, గ్రంథాలయభివృద్ధికి, చేయుచున్న జేత సేవతోపాటు, తాలూకాబోర్డుపండుగూడ, సభ్యత్వము సంపాదించి, పాటుపడినయెడల, ప్రజాసేవకు, ఉపయోగకారిగా నుండునని, యోచించి ముగ్రంథాలయ సంఘములో సభ్యుడును, దయాద్రోహుడయ్యుడును, నిగర్వశోకజియ్యుడు, సత్వవ్యాసంపన్నుడును, నగు, శ్రీయుత, అడుగుమిల్లి హాసీదుగారిచేతను, తాలూకాబోర్డు, సభ్యత్వమునకు, దరఖాస్తు చేయించగా, ఎన్నికలలోవారు జయమొంది, తాలూకాబోర్డు సభ్యత్వము నిగ్వహించుటయేగాక, కొంతకాలము జిల్లాబోర్డు సభ్యత్వపీఠము ఆలంకరించబడినారు. ఈ వత్సరమున మతాలూకాబోర్డుకు కొత్తఎన్నికలు, రాగా మానవసభ్యులును, లోడ తాలూకాబోర్డు సభ్యత్వము నిర్వహించిన ధీరుడును అగు శ్రీయుత, అడుగుమిల్లి హాసీదుగారిచేత, తిరిగి తాలూకాబోర్డు సభ్యత్వమునకు, ప్రయత్నములు జేయబడి యెన్నికలలో యామాయకూడా, శ్రీహాసీదుగారు, జయమొందుటయేగాక, మాగుడివాడ తాలూకాబోర్డు, వెసిడెంటు, పదవికూడ పొందినారు. ముగ్రంథాలయసభ్యుడు తాలూకాబోర్డు వెసిడెంటుపదవి స్వీకరించినందుకు, మాసంఘమువారము భవంతునికి వందనములూ చరిత్రులయ్యారము. ఇట్లే, గ్రంథాలయ సంఘమువారు జేసే సేవ జేసి, గౌరవపదవులు పొంది, ప్రజలమన్నకలకు పాత్రులగుదురని ప్రార్థింపు చుంటిని.

యల్లం తాజు విజయరామయ్య,
దొండపాడు గ్రంథాలయ అధ్యక్షుడు.

గొప్ప వెండి

తిలకుస్వరాజ్యనిధికి కట్టుము రు 131-0-0

వైశ్యవేదములను శ్రీమత కొండూరి భామయ్యగారు 80-4-1928 తేదీన తమ జ్యేష్ఠపుత్ర యొక్క పరిణయము మహావైభవముతో ఏలూరుతాలూకా కామరసపుకోటలో గావించిరి. భూరన్నమగు సాభాగ్యకలి అన్నపూర్ణ, వడదగు కన్యవాధుని జేడట్టుట గౌరీ కంఠోద్వాహసామ్యముం బొందెను.

వీరి నిష్కలంకమగు జేతభక్తి యీవివాహమును మిక్కిలి శోభవర్ధనముగా జేసిరి. శ్రీయుత భామయ్యగారు రహస్యతా సంరక్షణవిషయములతో తిలకు స్వరాజ్యనిధికి మానుపడియార్చు కట్టుమును బదిలించిరి. ఈ సత్కార్య ప్రయత్నమును కల్లకెర్ల కాపురంబును విద్యవ్యాసిపులునగు బ్రహ్మశ్రీ గుర్జరప్రసాద వేంకట్రామశాస్త్రిగారు రెండవయలు, వరుస రెండ్ర శ్రీరంకదాడు గంగరాజుగారును పదుమైదు రూపాయలు లోకమాన్యుని పాదపూజకై సమర్పించిరి.

ఇట్టి భక్త్యాత్ములగు దేశభక్తులకు వారి పుత్రికారత్నములను భూవంశులకును పుమేష్వరుడు నిరంతరాయరాక్షాగ బత్సర్యాభివృద్ధి కలగ జేయుకాక లోకవ్యాధివాదనోదవ కరుడగు సర్వనయ్యుడు భాగతొడిగి సంకయ జేతభక్తి పూతులగా జేసి కాదా శ్రీభామయ్యగారి కలె శమ శుభ భాగ్యములందు తమ కన్యాసహాయము స్వరాజ్యనిధికి భాగమొంగి శ్రీమత్ స్వరాజ్యభాగవం శోధ్యుడు టుం జేయును.

మానేల్లి సర్వనారాయణ, మూర్తి
ఆంధ్రప్రదేశ్ కామబంధము సంఘసభ్యుడు, ఏలూరు.

శుద్ధిశంస్కారము

220 మంది క్రైస్తవులు

హిందూమతములోనికి వచ్చుట

ఏలూరు తాలూకా, కొవ్వలిగ్రామము పంచములు క్రైస్తవమతములో కలసి, చేసిన అల్లగు లోకవిదితము. ఇప్పుడు కొవ్వలి గ్రామములోని, క్రైస్తవులలో ముఖ్యులు ఏలూరు నున్న బాతుద్దొణసంఘమువారి కృషివలన హిందూమతములోనికి వచ్చిరి. యేలూరునిన్న బాతుద్దొణసంఘసేవకలగు వెల్లంకి కృష్ణమూర్తిపంతులుగారును ఆదిమాంధ్రసంఘ కార్యదర్శి యగు ఆత్మేల నూర్యసారాజుగారును, రాయలగంగయ్య, మొగుగు వల్ల చందయ్య, బదుగు నాథమని మొదలగు నాయకులు కొవ్వలిగ్రామము వెల్ల ఆత్మేల వెల్లపబోధకులతో, ఆచ్చట చేరిన శ్రీపురుషులకు వెల్లంకి కృష్ణమూర్తిపంతులుగారు, హిందూమత దీక్షను ఇచ్చిరి. రాయలగంగయ్య గారును, ఆత్మేల నూర్యసారాజుగారును మొగుగువల్ల చందయ్యగారు బదుగు నాథమనిగారు రామకీర్తనలను శ్రావ్యముగా పాడిరి. శ్రీపురుషులకు వందల మంది ఇచ్చిరి. పురుషులకు త్రిమూర్తీవామములు పెట్టిరి. హిందూమత భక్త్యములగుంచియు ఆదిమాంధ్ర కర్తవ్యమును గురించియు వెల్లంకి కృష్ణమూర్తి పంతులుగారు ఉపదేశము చేసిరి. హిందూమత దీక్షను తీసికొని వారందరిని ఫలాహారములు పంచిపెట్టబడినవి. మంగళములతో సభ ముగింపు కాబడినది.

కలపర్తి ఆదియ్య,

సీలము వెంకయ్య,

సేవకులు ఏలూరు నివృత్తబాతుద్దొణసంఘము

ఆంధ్రదేశ గ్రామపాలకులకు మోచ్చరిక

అనకాపల్లిలో ఆంధ్రదేశ చతుర్థ గ్రామపాలకుల సభ చాల కష్టప్రయత్నములమీద జరిగినది. ఆసభకు రాష్ట్రము లోని జిల్లాలనుండి ప్రాతినిధ్యము సరిగలేదు. సంఘపం దంతులను వ్యాపించిన నిరుత్సాహము సభలో ప్రకృతమయినది. ఫిర్యా, తాలూకా, జిల్లాసభలు మాడుటలేదు. ఈ స. ఘము తేమయు వనిచేయుటలేదు. ఇప్పటివరకు యేజిల్లాలోను జిల్లాసభ జరిగి యుండలేదు. గ్రామపాలనపత్రిక ప్రచురణముపూర్తిగా ఆగిపోయినది. ఈ స్థితిలో గ్రామపాలకులకు కష్టనాయక మయిన వెల్లకృష్ణమగ్యులు దొరతనమువారి ఆలోచనలో నున్నట్లు వదంతులు వ్యాపించియున్నవి. ఇంకను గ్రామయెహ్లాపుమెంటు కర్మింపుట గ్రామములను కల్బుచేయుట మొదలయిన కొన్ని

తీవ్రమగ్యులు యిప్పుడు దొరతనమువారి కరిష్కారములో నున్నట్లు తెలియుచున్నది మనసంఘముల గాఢనిదాసితిమిద మనకే తలవంపులుగా నున్నది. మనసంఘములు గతవత్సర రాజకీయవ్యవస్థలన కాదుకులను గోల్పోవుటయే దొరతనమువారి పరిశోధనలో నుండుటయు వాస్తవమయినను మనము సంఘ రీత్యా సక్రమాందోళనతో మనసంఘ దొరతనములను నిలబడెట్లు కొనుచు మన కష్టనష్టములను దొరతనమువారికి నికడించుకొనుటకు ప్రభుత్వమువారు అభ్యంతరము పెట్టరు. ఇప్పటి స్థితిగతులను బట్టి జిల్లా, తాలూకాసభలు వెంటనే గూడుటయేగాక అనగ రాష్ట్రసభకూడ జరుగవలసిన అవసరము కనపించుచున్నది ఫిర్యా, తాలూకా, మండలసంఘములు యిప్పుడు తిరుగ నూతనముగా వృద్ధిపొవ జేయబడవలెను. కాశ్యోత్సాహములకు పాంథికులు ముందుకు వచ్చి సంఘములను ప్రబోధింపవలెను. సంఘములకు ద్రవ్యసంపాదనతో పాటు ఆంగనిర్యాణము చక్కగ జేర్పబడి రిగిన కట్టుబాటుతో కార్యక్రమము జరుగునట్లు దిట్టి పరచవలెను. మనము ముగిభావము వహించి కలసిందిన చాల కష్టమునకు పాల్పడుదుము. మనసోదరు లగు పురాధ్యాయులు సంఘములు నేడు చక్కగ పనిచేయుచుండుట మనము చూచుచున్నాము. రాజకీయముగ ఆలోచనపరులగు గ్రామపాలకులు నేడు తమ సలహాకార్యములపట్ల పుష్కలముల ఆసక్తికర్య కాగలదు. కావున వెంటనే తాలూకాసభలను జిల్లాసభలను జరిపి కాశ్యోత్సాహమును సంఘులమీది పాదుకొలుపవలెనని ఆయా జిల్లాలలోని స. ఘసాయకులను ప్రార్థించుచున్నాను. అనగ రాష్ట్రసభ జరుపుటకు యేజిల్లావారమునను ననాకారము చేయ దలచినయెడల వెంటనే ఆంధ్రప్రదేశ్ కామబంధమున తెలుపుదునే ఈ కోరుచున్నాను. అత్యుగారి తిరుకలిగిజాగాడు యీ కష్టతయములో సంఘభాధిమునకు పాటుబడి తమ పనులనుబడి తిరుగ సంఘము లో బడెడు ప్రతిష్ఠించకలెనని వారిని ప్రార్థించుచున్నాను. ఇప్పటి పరిస్థితులలో కాలయాపనచేయక వెంటనే ఆనగమయిన సలహాలను సంఘసాయకులు పులి కామబంధమున చర్చించి స. ఘములమందు నూతనజీవము కలుగజేసి కార్య సిద్ధికి పాటుబడుదురుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను.

పాణంగిపల్లి రామచంద్రారావు,
కక్రబిరీ, ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రామపాలకసంఘము.

బెజవాడ స్పిర్మింగ్ అండ్ వివిగ్ మిల్స్ లిమిటెడ్

ఒక్కొక్కటి రు 20 లు విలువగల చాటూలు దొరతనము మిల్లుయంత్రములు వచ్చే జూన్ నెలలో రాగలవు. పనిచరుగుచున్నది. షేర్లు అమ్ముటకు నమ్యకమైన ఏజెంట్లు కావలయును. ఈ దిగువ నుదహరించినవారికి దరఖాస్తులు కలెటనే పుత్రకొనవలయును.

గూడూరు లక్ష్మణరావు, బి. ఏ.
మేనేజింగ్ ఏజెంట్ అండ్ డైరెక్టర్ బెజవాడ.

జలమును సలసల క్రాగబెట్టుడు

మీరు క్యాకర్ ఓటులను కొనినప్పుడు దానిని సద్వినియోగము చేయుదు. దానిని బాగుగా పాము చేసి, ప్రాతఃకాల భోజనమునందుపయోగించి సౌఖ్యమును బడయుదు. కాకుచున్నచేడి నీళ్లతో ఉప్పునుచేర్చుదు. రెండు భాగముల చేడి

నీళ్లలో ఒకభాగము క్యాకర్ ఓటును చేర్చి, నిదానముగా కలియపెట్టుదు 20 నిమిషములవరకు బాగుగా ఉడికించి ఉపయోగించుదు.

క్యాకర్ ఓటునుండి మీరు కలుగునంతరబలము, సత్తున, తృప్తి కలియే యితర ఆహారము, మాంసాహారము భాగ్యము మున్నగువాటికంటె గలగదు. మీ శరీరమునకు సంపూర్ణమైన పుష్టిని కలుగజేసి నిచ్చును. ఒక టెన్సు క్యాకర్ ఓటు చాలకాలమునకు వచ్చును. అది ఆంధ్ర విజ్ఞానయోగ ఆహారముగాదు.

MULLER & PHIPPS (India), Ltd.
Wholesale Agents

Madras,
Bombay,
Calcutta,
Karachi,
Rangoon.

Quaker Oats

SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA

(REGISTERED)

The Safe and Sure Cure for all Acute
and Chronic Diseases

One Phial of 6 Pills For a
complete Cure Price, Rs. 10.

Awarded First Class Certificates and Gold
Medals by several Ayurvedic
Conferences and Exhibitions
1919, 1920, 1921
1922 & 1923.

12,500
Cured
and
Satisfied
Patients
is
OUR RECORD
For
the Year
1922.

*This Staggering Record looking so tremendous,
but which is nevertheless, a fact spelling the
possibility to you of being freed from all
disease and despair.*

A REAL BOON TO SUFFERING HUMANITY

Years of laborious research into the realms of Ancient Ayurvedic Literature have given us this Unexcelled Medicine. It is prepared strictly in accordance with Ayurvedic Sastraic formulæ to suit modern principles of Western Medical Science, from such valuable ingredients as Siddha Makaradhwaja, Mukta, Louha Gold, Praval and rare indigenous herbs and drugs.

IT CURES

Acidity	Diarrhoea	Hysteria	Neuralgia
Amenorrhoea	Dysmenorrhoea	Impotency	Paralysis
Anæmia	Dyspepsia	Leprosy	Rheumatism
Asthma	Eczema	Leucorrhoea	Spermatorrhoea
Bronchitis	Epilepsy	Melancholia	Syphilis
Consumption	Gleet	Menorrhoea	Venereals
Diabetes	Gonorrhoea	Neurasthenia	etc.

Unsolicited testimonials are pouring in from different parts from Gentlemen of various professions about the efficacy of this Patent Medicine. Besides, almost all the Leading Periodicals, throughout India, Burma and Ceylon have congratulated us about the usefulness of our Unsurpassed Production and have recommended the same to the Public.

The First and Foremost National Leader of India,
The President of the Indian National Congress,
Nagpur, 1920,

AND

Ex-member of the Imperial Legislative Council
Mr. C. VIJIARAGHAVACHARIAR OF SALEM,

Says :—

"I Was intending for over a year to visit The Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd., and have had the pleasure of doing so to-day. Everything is neat and inviting. But what struck me most is the testimony of the high value of the Medicines, especially "SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA" from persons who used them, and that in language and spirit perfectly genuine. I congratulate the Managing Director and Senior Physician, Ayurveda Ratna Pandit, Dr. N. V. Sriramachari, Ph. D. S."

MADRAS, } (Sd) C. Vijiaraghavachariar
18th April, 1923.

**The Madras
Ayurvedic
Pharmacy, Ltd.,**

Hours of Consultation } Residence (Sri Ram,
Lloyd's Road, Rayapettah), — 7 to 9 A.M.
With the Senior Physician } Office and Dispensary — 10 A.M. to 7 P.M.

**44, Govindappa Naick Street,
George Town, MADRAS.**

Telephone : 1034

Post Box No. 151.

Telegrams "KALPAM"

పాండురోగము
Serravallo
నెట్టావల్లో
Tonic Wine
టానిక్ వైన్
బలహీనత
బుడ్డి 1-కి ధర రూ 3-4-0, 3 బుడ్డు ధర రూ 9-4-0.
డబ్ల్యు.ఇ.స్మిత్ అండ్ కో., (లిమిటెడ్) మాంట్ రోడ్, మద్రాసు
W. E. Smith & Co, Ltd., Mount Road, Madras.

బంగారు, కెంపులుచేర్చి కట్టబడిన ఉంగరములు

నెం 52

నెం 51

నెం 53

పువ్వురాగముగలది 1-కి ధర రూ 25-0-0 3కి యిచ్చుచది రూ. 17-8-0

కంపులుగలది 1-కి ధర రూ 27-8-0 ,, రూ. 17-8-0.

ముఖ్యగమనింపు:—ఈ కట్టకొన వనగముగాని మాకే వాడనుచేసిన, పుచ్చుకొని వైన తెలుపబడిన ప్రకారము వై

కను వాపసిత్తును.

మా చిత్రచిత్రపు క్యాటలాగు యివాముగా పంపబడును.

తెలిఫోన్
నెం 1048

హిరాలాల్ మోతీలాల్

126 నావు బాదచేట
మద్రాసు.

తల్లి బిడ్డ యిరువురును "హిమాని"ని

మిగుల ఉత్సాహముతో

ఉపయోగింతురు

ఇది మంచువలె తెల్లగానుండి, అందమునిచ్చు స్వచ్ఛమైనది. సోగమును కాంతిని కల్పించును. చర్మమును నువ్వుగాను చలగాను, శుభ్రముగా నగును. చర్మముమీద రుద్దిన నులభముగాకరుగును. జిడ్డుగాను, గట్టిగానుఉండును. యిందులో క్రొవ్వ, చమురు, గ్లిసెరైన్ మొదలగునవి కలియుటలేదు. మొటిమలు, ముడతలు, ఎండవడిమి ఎటువై, చర్మము గరమగానుండుట, మొదలగునవి పటాపంచలైపోవును.

బ్రష్టిపోసెట్టి పువ్వులచే తయారుచేయబడినది. రక్తముభారముగా పారును.

స్త్రీవనరులు, కెమిస్టులు వాస్తవికవారివద్ద వెలకు దొరకును మంచిసోగసైన పెట్టెలో నుంచబడిన బుడ్డి 1 కి ధర రూ.0-12-0

Sharma Banerji & Co,

43, Strand Road,

CALCUTTA.

MADRAS }
AGENTS.

PANDYAN & Co.,
5, Old Jail Street, G. T. MADRAS.

"ELLIA" BELLY ACHE POWDER.
ఎలియా అను కడుపు నొప్పి నివారణి.
ఈ పేరునులిగిన చూర్ణము గడచిన 25, 30 సంవత్సరములనుండి అనేకులచే నుపయోగింపబడి ఖ్యాతి వహించి యున్నది. తీనియందు అపారమయిన గుణముండుటచే యిదివరకును యే విధమయిన నెబ్బరయైనను లేక గుణము కను పించలేదని రూపించినవారులేరు. ఈ మందు వలచేల జనులచే సహజ ఉపయోగింపబడి స్వస్థపరుకబడియున్నారు. ఎట్టి కడుపునొప్పిచే బాధపడువాడైనను సరే కొద్దికలిగి త్రుల్లిపడి బాధనొవ్వలేక కూర్చుంటున్న సోగులకు ఈ చూర్ణము ను నోటవేసిన వారు నిమిషముననే సంపూర్ణముగా గుణము నిచ్చుటచే ఆరోగి నత్వమును ప్రారంభించును. దీని నోమారు ఉపయోగించుటచేతనే మా మాటయొక్క నిజమును కనుగొనవచ్చును.
ఈ చూర్ణముయొక్క గుణములు:—సరళవారసంబంధ రోగములను ఖండించును, కడుపునందు గలగు అనేక విధములయిన గడ్డలను కరిగించును, జీర్ణకోశమునందు జీర్ణకృత్తిని అధికపరచును, కడుపు వుబ్బుననును పోగట్టును, కడుపునందు పేగులతో సంబంధముయిన రోగములను ఖండించును, యే కాలమునందును చిన్న బిడ్డలు మొదలు వృద్ధులవరకును యే యొక్క అక్షేపణలేక ఉపయోగించవచ్చును. ఉపయోగించు విధమును మందులో పంపబడును.
బుడ్డి ఒకటికి 0—8—0 ఇల్యాన్ సేట్, 53, బండురువీధి, బార్లిచౌక్, మద్రాసు.
వి. టి. చాక్లి ప్రత్యేకము. వ్యాపారము లందరివద్ద దొరకును.
ELLIAS SAIT, No. 53, BUNDER STREET, G. T. MADRAS.

అమృతాంజనం డిపోవారి

సుప్రసిద్ధావధముల జాబితా.

	రు.అ.
1. శీర్షసాయనము మూత్రము అశీర్షసాయనము	... 1-4
2. కృష్ణగంధము ధాతుపుష్టికి	... 1-6
3. కృష్ణహరి బ్యూటీములకు సీసా 1-కి	... 0-12
4. అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు	... 0-10
5. మూలశంకరు తైలము డబ్బి 1-కి	... 0-12
6. తామరతైలము; తామర, పీటకు	... 0-6
7. తేలుగుండు, తేలుకాటుకు సీసా 1-కి	... 0-8
8. కలరా మూత్రము, వాంతిభేదములకు	... 0-6
9. దంతకులహరి, పండ్లపోటుకు	... 0-8
10. కర్ణకులహరి, చెవిపోటుకు	... 0-6
11. గజ్జికైలము, గజ్జిచీడలకు డబ్బి 1-కి	... 0-4
12. పగుళ్లకు తైలము, శిశుపగుళ్లకు	... 0-4
13. పేలకు మందు సీసా 1-కి	... 0-4
14. కుప్పకు తైలము, డబ్బి 1-కి	... 0-4
15. దంతచూర్ణము, పండ్లపోటుకు	... 0-2
16. కుఖిభోగి మూత్రము	... 1-0
17. కుఖిభోగి తైలము, పుండ్లకు	... 1-0
18. రోమహరి వెండ్రుకలు ఊడుటకు	... 0-8
19. మోహినితైలము వెండ్రుకలు పెరుగుటకు	... 0-12
20. చుండుకు సూసా సీసా 1-కి	... 0-6
21. గ్రహాణి మూత్రము డబ్బి 1-కి	... 0-8
22. జాలాబి మూత్రము, నులబద్ధము	... 0-8
బంగారు లేమలపు స్తకము25 తేలుగు గలది 1-కి రూ. 8-0-0 అ	
వెండిలేమల పుస్తకము 1-కి	రు. 1-0-0 అ
23. వెప్పురుమెంటునూసె	... 1-4
24. చందినిఅత్తరసీమడి జొన్న 1-కి	... 2-8
25. కుసుమారి మూత్రము, కుసుమవ్యాధులకు	1-0
26. శగవ ద్రావకము సీసా 1-కి	... 1-0
27. కఫహరి శీతగట్టు దగ్గులకు	... 1-0
28. కఫహరి చూర్ణము, దగ్గు, ఉబ్బనములకు...డబ్బి 1-కి	0-8
29. నుందరితైలము, ముఖకాంతికి	... 0-8
30. శిరోవేదన మూత్రము, కలనొప్పులకు	... 0-8
31. నేత్రాంజనము, కంటివ్యాధులకు	... 0-4
32. జంతు వాతహరి, ఎముకలకు	... 1-0
33. ఉబ్బనమునకు మందు	... 2-0
34. వాయువుపోటుకు మందు	... 1-0
35. విరోచనములకు మూత్రము	డబ్బి 1-కి 0-8
36. కస్తూరిమూత్రము వెద్దవి మంచివి	50-కి 0-10
37. వాముకర్పూరము	...సీసా 1-కి 0-6
38. నేపాళ దీపపు కస్తూరి మంచిది	... రూ. 1-కి 40-0
39. కంకమపువ్వు	... 8-8
40. పచ్చకర్పూరం 1-వ రకం	... 8-8
41. పచ్చకర్పూరం 2-వ రకం	... 1-0
42. జున్ను లేక అది పచ్చికావా	... 8-8

అమృతాంజనం డిపో బొంబాయి-మద్రాసు.

గోదా గ్యాసు

గోదా లిమిటెడు తదితరమైన పానీయములు తయారుచేయుటకు పరిశుభ్రమైన గ్యాసు ఎక్కువ గ్యాసు కొనగోరువారును సరసమైనధరలు కావలసిన వారును,

డక్-నెఫుగర్ ఆఫ్ కారికంపెని,
చామర్ల కోట, గోదావరిజిల్లా.
అనివాసి తెలుగుకోశవచ్చును

చాకులు - తాళములు

మంగలికత్తులు.

అంధ్రప్రదేశ్ లోనే చేయబడినవి. మేలయినవి.
వెంటనే ధరల క్యాటలాగును ప్రాయము.
టి. నె. కేశవస్వామి అండ్ కో లిమిటెడ్
బుడ్డి 50-కి లాక్ శోకన్య 80-కి
వెజాపురం. (గోదావరిజిల్లా)
బుడ్డి 50-కి లాక్ శోకన్య 80-కి

ఈ అత్యుత్పాదకములలో అరవినీ గారడీ, యోగవృక్ష
పానీయము, ఇంగ్లీషు ఇంధనములు మంత్రకామ్రము,
భూతజైద్యము, యంత్రములు, అమెరికానా చీట్లకేక కమా
ములు వివిధ విశోధనవ్యయములు గలవు. ఇంతే కాక మనస్సుని
మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, కీకముతో
నమాధియగుట, కరీములని కలకాయలతో మాటలాడంచుట
భూమిపైన గలముయొక్కన గాలిలో మనస్సుని నిరాకారముగా
నిలుపుట మొదలగు వివిధములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథ
మున చదివిన అత్యుత్పాదకముగా మేజీకే చేయగల రని గాఢాభి
ప్రాయమున్నాము. దీని కల మా 4-0-0 లు. (21888-4)
సి. ఆర్. గౌరవరాజారావు, పరిశోధకు, గుంటూరు జిల్లా.

ఆంధ్రపత్రిక

వాణిజ్యతాత్పరశాల, బెజవాడ.

రబ్బరు ప్లాంపులు అచ్చు బెండుపనులు, రబ్బరు ప్లాంపులు, నీళ్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామానములపై చెక్కుట, బ్లాకులుచేయుట, స్టేషనరీ సామానములు. (609) ఎంగ్లీవింగు

దరలలో గొప్ప తగ్గుదల

అన్నిరకముల వర్షిశ్రమ సంబంధమైన యంత్రములు, కిరెనన్, క్రూడుఆయిల్ యంత్రములు, ఆవిరియంత్రములు, బాయిలరులు, పంపులు, కర్మాగారమునకు కావలసిన యంత్రములు, పరికరములు, బియ్యపుమల్లరులు, విడిభాగములు, చేతిమగ్గములు, యంత్రముచే నడపబడు మగ్గములు, నాడెలు మొదలగునవి స్టాకునుండి సరఫరా చేయబడును.

Head office:—
43 Ripon St.,
CALCUTTA.

B. D. BERY & Co.,
8 Sembu Doss St., Madras.

వెంటుకలే అందము. రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు దుబ్బెనతో తుడిచి రాకమునకు త్వరపడుడు.
తుడిచుచుండు మొదలు వెంటెనయెడల వెంటుకలు పాతబోవును.
అంతవరకు రానియ్యవద్దు.
నేడే

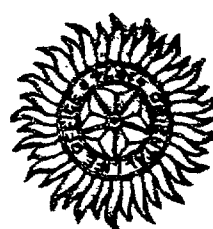
కామిసియా నూనెను వాడుట మొదలు పెట్టుడు.

ఇది విజయవంతమైనది.
వెంటుకల వెంటెనలోగ మున్నను, తోక ముందు మున్నను,
యెడలి దిబ్బెనవద్దు.
వెంటుకలు నిట్లుట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు.
మీ వెంటుకలు మరల యెక్కుటి మెత్తనమును గల్గి వట్టు
కత నుండి మెరుయుచుండును.
ఈ తోటానగే దీనిని వర్తింపి చూడుము.
వెంటుకలు యెక్కువృద్ధి యగునో కనిపెట్టుడు.
కామిసియా తలనూనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టముగ చేయును.
తల నుండి 1-2 ఒక తూసాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.
అన్నిచోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము
నికలించబడుచున్నది.

ఇది మందులముఖా రంజకరమునను, నరకలము
మీద నువ్వున (వర్షము, లేక అక్షత కావలసినప్పుడు) విజయవంతము గూడ వారకును, తేలికను,
సోలు యెంతయు:—

ఆంగ్లీయిండియన్ డ్రగ్స్ అండు
కెమికలు కంపెనీ,
155 బామ్బాయ్‌రోడ్, బొంబాయి.

మీద నువ్వున (వర్షము, లేక అక్షత కావలసినప్పుడు) విజయవంతము గూడ వారకును, తేలికను,
సోలు యెంతయు:—
1 కొత్త అడ్డీ 1.5 కర 2.0-0
1 కొత్త " " 0.12-0
1 కొత్త " " 0.1-0
కొన్ని మగ్గముల చేతి రుమాలుయందు వర్షిశ్రమికి
మనోహరమైన కాననములనుకల్పించు శక్తివహినుడు. (123)

ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అన్యూరన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్.

(1874 సంవత్సరమున హిందూజాతీయములకు ంకూర్తించు
లేటు చేయబడినది.)

హెడ్ ఆఫీసు, బొంబాయి.

పూచీగా 3 విధముల లాభముగల పాలనీ
మునలితనమునందు, కుటుంబసంరక్షణమునకు అను
కూలముగా నుండునట్లు ఒక క్రొత్తనమా ప్తమైన

భీమాపద్ధతిని

ఈకంపెనీ ఏర్పాటుచేసియున్నది

ఈ ఆకర్షించెడు పాలనీప్రకారము పూచీ
యివ్వబడు లాభములేవన,

(1) 25 సంవత్సరములకు మరణము సంభవించు విషయ
ములో యిచ్చుటకు అంగీకరించిన ఒక పెద్ద మొత్తము చెల్లించ
బడును.

(2) నిర్ణయకాలము పూర్తియగునరకును జీవించుచున్న
విషయములో చెల్లించబడిన సొమ్ముకు సమానమైన సొమ్ము
నగుదుగా ఏర్పాటుప్రకారము చెల్లించబడును.

25 సంవత్సరములైనతరువాత మరణము సంభవించిన మొదలి
టియిచ్చుటకు తీర్మానించబడిన సొమ్ముకు సమానమైన సొమ్ము
చెల్లించబడును.

ఈలాభములతోమీడి పాలనీదారుడు తనకష్టమున్న
ఈఅమాల్మయైన లాభములను పొందుటకు అర్హుడు.

ప్రీమియములను 25 సంవత్సరములరకును లేక మరణకాల
మువరకును చెల్లించవలెను.

వివరములకు ఈదిగున చిరునామాలకు వ్రాయవలెను.

C. M. Srinivasan, B. A. B. L., Ag. Branch Secy,
Oriental Assurance Buildings
Post Box No. 8, Madras.
Bangalore Branch:—St Mark's Road,
Bangalore
Trivandrum Branch:—Trivandrum.

ప్రతాపకస్తూరిమాత్రలు

ఇవి మిక్కిలి ఘాటుగలిగి నువ్వునగా నుండును. తాం
బూలములో గాని విడిగాగాని 1-2 ముత్రలు పుచ్చుకొనిన
అనందముగా నుండుటయేగాక, అక్షిరము, నాయువు, జలంబు
జ్వరము, సన్నిపాతము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు
నివజ్వరములు, నీటిదోషములు, పండ్లనొప్పులు, మొదలగు
అనేకవిధములగు వ్యాధుల కిది వ్యవాయోధమువలె పనిచేయును.
తలకొలది నీసాలు విక్రయ వగుచున్నది. (8851)-3
200 ముత్రలనీసా 1-2 రు 0.4-0; డజన్ నీసాలు రు. 2-2.00
వి. పి. చార్జీ ఎన్నిటికైనా రు 0.6-0.
వి. పి. చార్జీ అందు కో. అయ్యు రైకనగూడం, పెరిశేషి, తెల్లూరుజిల్లా